

A high-angle photograph of a woman with blonde hair in a bun, wearing a light pink sleeveless dress with a dark belt. She is holding a large bunch of colorful balloons (red, yellow, blue, purple, pink, white, green) that are floating upwards. The ground is paved with grey rectangular tiles.

m:
agazin

JUL 2014.
BROJ 2
IZDANJE ZA BIH
BESPLATAN PRIMJERAK

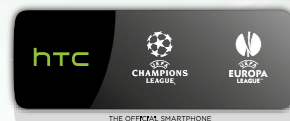
PRIČE O
PRIJATELJSTVU
**Humanost je
hrabrost**

TEMA BROJA
**Mobilne
aplikacije**

TEATAR
**Slađana Zrnić
Moamer
Kasumović**

htc one (M8)

Osjeti

Qualcomm
snapdragon

IMATE PRIJATELJE

- 12 INTERVJU
Cui Fenghua
- 18 ZVIJEZDA PONUDE
Huawei Ascend P7

- 32 MONDO PIŠE
Darko Rundek

POSLOVNI SVIJET

- 50 BRENDOVI KOJIMA VJERUJEMO
HTC One M8
- 52 SVJETSKI DOGAĐAJI
Od Montevidea do Rija...
- 63 MREŽA
**iTunes U -
Obrazovanje u džepu**

S DRUGE STRANE

- 68 INTERVJU
Filip Savić
- 84 U ROMINGU
Putopis iz Palerma
- 87 DIZAJN I ARHITEKTURA
**Nina Varga
Simple is beautiful!**

m:agazin

Baš kao što bi Džoni rekao „Proljeće je 13. u decembru“, tako se i mi nadamo suncu bar u julu, kad ga u maju nismo vidjeli. Sav napredak svjetske tehnologije, priča o Iphone telefonu broj šest, budućnosti „Microsoft Mobile“-a, novim modelima telefona proizvođača „HTC“, „Huawei“ i „Sony“, pala je u drugi plan, jer su cijeli životi poplavljani, vraćeni na početak.

Svi zajedno stali smo na crtu prirodi i odlučili da joj ne dozvolimo da bude jača od nas. Iako su sve kladionice davale više šansi upravo njoj, kiši koja je jednog dana padala sedam dana bez prestanka. Svi raspoloživi resursi stavljeni su u službu pomaganja onima kojima je to bilo najpotrebnije. Ponosni smo na nekoliko hiljada volontera koji su danonoćno pomagali djeci, trudnicama, majkama, očevima, djedovima, bakama, zdravima i bolesnima, svima. U blatu do koljena, usta punih riječi podrške i ruku punih nade, pokazali su da živimo među ljudima. Sa velikim „LJ“.

Ponosni smo na više od 300.000 ljudi koji su okrenuli broj 1458, dajući na taj način svoju konvertibilnu marku

za pomoć onima kojima je život konvertovan u pokvašen namještaj, nagrižene zidove i potopljene uspomene.

Ponosni smo na sve ljude koji su dali svoje malo, čineći na taj način mnogo za sve one koji ni sami nisu znali koji sljedeći korak da naprave a da ne potonu još dublje.

Nesreća koja nas je zadesila pokazala je koliku sreću u svakom pojedincu može izazvati pomaganje nekome čije ni ime ni prezime ne znaš, ali ga smatraš prijateljem.

Sunce poslije kiše je izašlo, a nadamo se da će na kraju sve biti u redu. Jer uvijek i bude.

Nadamo se da ćete uživati u sadržaju koji vam donosimo u ovom broju, jer smo na njemu radili dugo, pažljivo birajući teme koje bi vam mogle biti od koristi, pa makar i samo za skretanje misli na neke vedrije teme.

Ovaj broj počinjemo i završavamo samo jednom molbom: okrenite broj 1458 i na taj način donirajte jednu konvertibilnu marku za pomoć ugroženima od poplava.

Zajedno ćemo lakše isplivati na površinu, odakle pogled pruža mnogo više nade u bolje sutra.

m:tim

IMPRESUM

JUL 2014.
BROJ 2
IZDANJE ZA BiH
BESPLATAN PRIMJERAK

IZDAVAČ: Mtel a.d. Banjaluka

ZA IZDAVAČA: generalni direktor Goran Vlaović, izvršni direktor za marketing i prodaju Đorđe Mišić

m:agazin TIM: Sandra Stanić, Aleksandra Šobić, Jelena Maksimović, Aida Halilović, Andrea Lazić, Vlatka Repac, Brankica Stojanović, Milica Stojaković

U OVOM BROJU ZA m:agazin PIŠU: Darko Bajić, Siniša Tepić, Aleksandra Stojanović-Ljubotina, Siniša Vukelić, Siniša Stanić, Milica Kulić, Milan Balaban, Zoran Savić, Nenad Novaković, Bojan Radović, Boris Belak, Jelena Babić, Jelena Računica, Nemanja Krecelj, Slobodan Jović, Nemanja Runić, Savo Drakulić

LEKTOR: Sofija Janjetović

DIZAJN, PRELOM I PRIPREMA: Marina Jungić / Aquarius

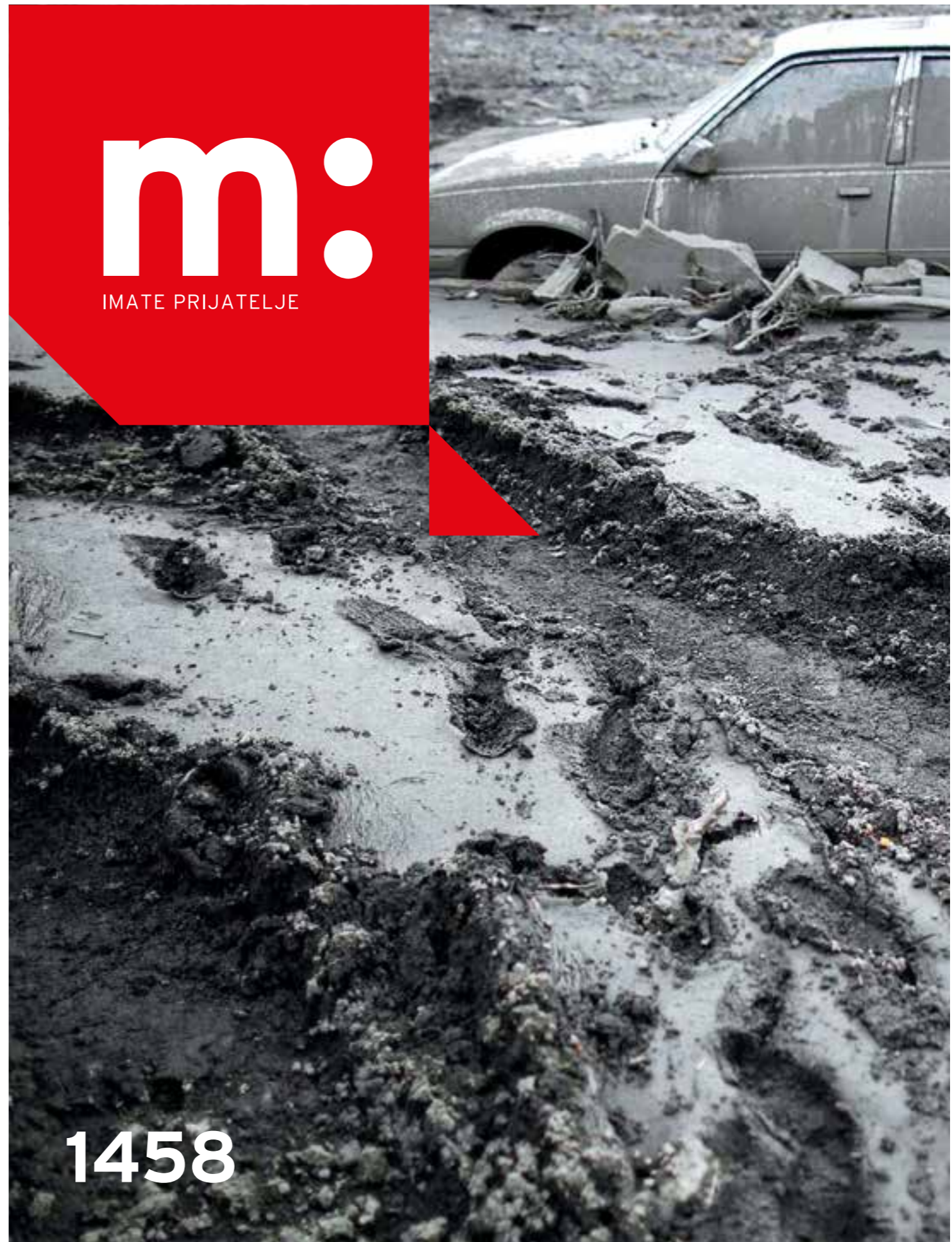
ADRESA REDAKCIJE: Ivana Franje Jukića 1, 78.000 Banjaluka // TELEFON: 051/240-875, 240-250 // FAX: 051/216-110

E-MAIL: magazin@mtel.ba // WEB: mtel.ba

ŠTAMPA: Compex, Braće Pišteljić 1, 78.000 Banjaluka

TIRAŽ: 3.000

IZLAZI KVARTALNO

Sajam za djecu i omladinu: Druženje sa najmlađima

Miligram: Humanitarni koncert za pomoć ugroženim od poplava

Vrući prsti: Veliko SMS takmičenje u brzom kucanju poruka.

„Orfej u podzemlju“: Izvođenje operete za pomoć nastradalima u polavama

Promocija m:agazina

XII Teatar fest "Petar Kočić"

Samsung
GALAXY S5

Autorizovani distributer za Republiku Srpsku
ROAMING ELECTRONICS
WWW.ROAMING.RS

SAMSUNG

NUDIMO VAM

Mobilni internet

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Da li mi je mobilni internet potreban? Da li moj uređaj podržava korišćenje mobilnog interneta? Koliko košta? Koliko dugo ga mogu koristiti? Koja je opcija korišćenja mobilnog interneta za mene najbolja?

To su samo neka od pitanja koja sebi postavljamo i na koje često ne znamo odgovor.

Pokušaćemo, zato, u ovom tekstu, da vam pomognemo i razriješimo neke od dilema koje imate u vezi sa korištenjem sve prisutnijeg mobilnog interneta.

Da, mobilni internet vam je svakako potreban u 21. vijeku. Posebno ukoliko posjedujete pametne telefone. Ti pametni telefoni svakako nisu dovoljno iskorišteni i ne pružaju vam kompletno zadovoljstvo ukoliko ne koristite sve njihove opcije. Ali, hajde da krenemo od početka.

Šta je to mobilni internet i kakvu mrežu vam nudi m:tel?

Mobilni internet predstavlja najjednostavniji način pristupa internetu sa mobilnih uređaja (pametnih telefona, tableta, laptopa). Mi vam nudimo najbolju mrežu u BiH i cilj nam je da do početka 2015. godine obezbijedimo 3G uslugu na cijeloj teritoriji gdje postoji i 2G signal. Tako će svi korisnici naših usluga prenosa podataka putem mobilne mreže, a koji posjeduju 3G uređaj, imati pristup veoma brzom internetu, na cijeloj teritoriji BiH. Usluga 3G, koja je raspoloživa u m:tel mreži, bazirana je na HSPA+ tehnologiji, što je posljednji korak u evoluciji ka 4G sistemima mobilnih usluga.

Kako bismo obezbijedili 3G uslugu van gradova i na putnim pravcima, prvi u Bosni i Hercegovini smo iskoristili GSM frekvencije na 900 MHz za 3G usluge.

Kakve su prednosti brzog mobilnog interneta?

Uz veće brzine downloada i uploada, koje smo vam obezbijedili kroz naše usluge i tarifne pakete, moći ćete nesmetano pratiti najzanimljivije i najzahtjevnije online

sadržaje i biti konstantno u kontaktu sa prijateljima putem društvenih mreža. Preuzimanje fajlova sa interneta ne smije da vam predstavlja stres, jer uz m:tel veće brzine taj proces teče znatno brže. Uživanje u video spotovima sa YouTube kanala postaće vam svakodnevnica, a uz poboljšan upload svoje fotografije i videa mnogo ćete lakše i brže postavljati na Facebook, YouTube... Poslovna komunikacija putem email-a biće vam dostupna na svakom mjestu i u svako vrijeme.

Da li je m:tel mobilni internet siguran i pouzdan?

Svakako. Unaprijeđena m:tel mreža je stabilna i pouzdana. Povećanjem kapaciteta mreže omogućili smo vam nesmetanu komunikaciju u svakom trenutku. Podaci u m:tel mreži su čuvani i zaštićeni, jer unaprijeđena 3G mreža vam omogućava bezbjedan prenos podataka pri surfovanju internetom, korišćenju naprednih usluga za komunikaciju, organizaciju, finansijske transakcije ili čuvanje važnih sadržaja.

Koje pakete i opcije možete odabrati u m:tel ponudi, tj. koja od naših usluga najbolje odgovara vašim potrebama?

Mobilni internet možete koristiti kao prepaid i kao postpaid korisnik. Možete ga koristiti kroz tarifne pakete: Moj Mix, m:net, m:web (za poslovne korisnike), FREN net, ali i kroz internet tarifne opcije i tarifne dodatke koje možete kupiti kada god poželite putem servisa Moj meni *100# (prepaid) ili slanjem poruke sa ključnom riječi NET250 na kratki broj 0651111 (postpaid).

Postpaid tarifa Moj Mix vam pruža mogućnost da spakujete svoju personalizovanu kombinaciju bonusa koja uključuje i bonus za mobilni internet. Tako da uz mjesečnu pretplatu možete koristiti odabranu količinu mobilnog interneta po maksimalnoj brzini, a kada isko-

ristite bonus po maksimalnoj brzini i dalje možete koristiti internet, ali po smanjenoj brzini, naravno bez dodatnog troška.

m:net tarifni paketi za prenos podataka za privatna lica pružaju mogućnost stalnog pristupa internetu uz brzi prenos podataka, na bilo kojem mjestu, uz korišćenje odgovarajućih uređaja (tableti, laptopi i računari). m:net predstavlja spoj fleksibilnosti mobilnog pristupa internetu i povoljnih cijena, a posebno prilagođeni 3G USB modemi iz naše ponude nude i najbolji način korišćenja 3G mreže. Dakle, ubacite svoj m:net USB stick ili karticu i surfujte.

m:web namijenjen je za poslovne korisnike i dodjeljuje se uz Total Group tarifne modele. Paketi su usmjereni prema korisnicima koji žele brz prenos podataka i pristup internetu isključivo na svom mobilnom telefonu.

FREN net je namijenjen FREN (prepaid) korisnicima i koristi se po sličnom principu uz USB stick, bez mjesečne pretplate. Fren net koristite uz laptop, tablete i računare.

Tarifna opcija Fren internet, za pripremu korisnike, osmišljena je da vam se nađe pri ruci svaki put kada vam je potreban internet i kada želite da kupovinom tačno određenog iznosa izbjegnute nepredviđene troškove.

Tarifni dodatak za postpaid korisnike je kreiran da biste mogli dokupiti dodatnu količinu podataka po maksimalnoj brzini, ukoliko je potrošite prije isteka obračunskog perioda.

Da li mobilni internet može prouzrokovati nepredviđene troškove?

Uz bilo koju od navedenih opcija, mobilni internet je neograničen, siguran, stabilan i neće vam prouzrokovati dodatne troškove.

Mobilni internet je moguće koristiti i u romingu, ali tada preporučujemo kontrolu, jer izlaskom iz m:tel mreže protok informacija se dodatno naplaćuje.

Uz koje uređaje možete iskoristiti sve prednosti mobilnog interneta?

Sa novim aparatima koji odgovaraju standardima mreža treće generacije, olakšano je korišćenje svih osnovnih prednosti ove tehnologije. Veliki ekrani, brzi procesori, multimedijalne aplikacije, samo su neke od karakteristika koje su evoluirale specijalno za mreže treće generacije. Aplikacije poput navigacije, pretraživanje baza, interakcija na socijalnim mrežama su sve dio novog talasa upotrebne vrijednosti mobilnih uređaja koje možete pronaći u našoj ponudi.

TelePresence

Unaprijedite svoj posao

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Kreirajte svoja poslovna rješenja u saradnji sa stručnim timovima m:tel-a i iskoristite mogućnosti koje pružaju različite usluge, u skladu sa vašim poslovnim potrebama.

Nedostatak vremena i geografska udaljenost vam često predstavljaju problem u svakodnevnom poslovanju i sklapanju važnih poslovnih dogovora. Čini vam se da je odlazak na sastanke na udaljena mjesta finansijski neisplativo, jer plaćate putne troškove, hotelski smještaj, a vrijeme provedeno u putu mogli biste bolje iskoristiti...

Mi vam nudimo rješenje problema kroz TelePresence uslugu.

Kome je namijenjena TelePresence usluga?

TelePresence usluga namijenjena je poslovnim korisnicima čije organizacije posluju na geografski udaljenim lokacijama. Poslovni korisnici na ovaj način ostvaruju znatnu uštedu, budući da se organizacijom video-sastanaka smanjuju troškovi putovanja, kao i vrijeme potrošeno na njih.

Korišćenje

TelePresence video-konferencija održava se u prostorijama specijalno dizajniranim za tu svrhu i opremljenim najsavremenijom tehničkom opremom, koje se nalaze na četiri lokacije: Banja Luka, Beograd, Kosovska Mitrovica, Podgorica.

Sve sobe su identično uređene, kako bi učesnici sastanka imali osjećaj fizičke prisutnosti u istoj prostoriji. Tokom trajanja TelePresence konferencije, sagovornici se pojavljuju na ekranima u prirodnoj veličini, što prenos audio i video-signala čini veoma realističnim. Broj učesnika sastanka u sobi je ograničen na šest, jer svaki ekran, odnosno kamera, pokriva dva učesnika. Učesnici sastanka imaju obezbijeđen projektor i pristup internetu, što omogućava da svi prisutni, u istom trenutku, bez obzira na sobu u kojoj se nalaze, vide na platnu ispred sebe istu sliku, prezentaciju ili bilo koje druge podatke koji se trenutno nalaze na tom računaru.

Korišćenje usluge TelePresence je jednostavno kao i korišćenje fiksnog telefona. Tokom trajanja video-konferencije, omogućene su opcije kao što su 'hold' (zadržavanje poziva) i 'mute' (prekid prenosa zvučnog signala u jednom smjeru). Pruža visoki nivo pouzdanosti, čime je TelePresence rješenje na koje možete računati za interne i eksterne sastanke. Mreža je u potpunosti bezbjedna i niko nema pristup audio i video-materijalu koji se prenosi između soba TelePresencea.

Prednosti u poslovanju sa TelePresence uslugom

Ušteda novca koji bi bio utrošen za putovanja (avionske karte, hotel ...).

Povećava se produktivnost u radu. Učesnici sastanka imaju bolju koncentraciju, jer ne trpe posljedice zamora usljed dugih putovanja.

Omogućava se veći broj kontakata koje rukovodioci i direktori mogu da ostvare sa svojim saradnicima na udaljenim lokacijama, što kompaniji pomaže da brže reaguje na tržišne mogućnosti i trendove.

Dobro nam je poznato da je neverbalna komunikacija nekada ključ dobrog i uspješnog pregovaranja, pa zato bitne poslovne sastanke ne želimo prepustiti slučaju. Korišćenjem TelePresence usluge pruža se izuzetan kvalitet u poređenju sa ostalim rješenjima za sastanke na daljinu: slike u prirodnoj veličini, u visokoj rezoluciji, doprinose osjećanju stvarnog kontakta. Jasno su vidljive neverbalne reakcije, kao što su podignuta obrva, skretanje pogleda ili slijeganje ramenima, što vam daje do znanja kada da nastavite sa nekim pitanjem radi boljeg razumijevanja i potencijalno boljeg ishoda pregovora.

TelePresence sastanak možete zakazati besplatnim pozivom na broj telefona 0800 50 008 ili putem email-a poslovni.korisnici@mtel.ba

Iskoristite sve prednosti moderne tehnologije i unaprijedite svoju poslovnu komunikaciju.

Više informacija o ovoj usluzi pronaći ćete na našoj web stranici www.mtel.ba/telepresence

INTERVJU

Cui Fenghua, generalni menadžer kompanije "Huawei"
za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru

Ljudi sa Balkana me čine srećnim

RAZGOVARALA: BRANKICA STOJANOVIĆ

Kompanija „Huawei Technologies“ na tržištu Bosne i Hercegovine postoji od 2007. godine i za relativno kratko vrijeme postali su veoma prepoznatljiv brend koji se vezuje za proizvode vrhunskog kvaliteta i pristupačnih cijena.

Kako je riječ o kompaniji koja je iz Kine, na ove prostore je došao da živi i radi Cui Fenghua, generalni menadžer kompanije „Huawei“ za Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru. Sa njim smo razgovarali o kompaniji „Huawei“ i rezultatima koje je njegova kompanija postigla na našem tržištu, ali ono što nam je bilo još interesantnije je njegov doživljaj Bosne i Hercegovine i Balkana, te šta je to što povezuje njegovu i našu kulturu.

Recite nam nešto o kompaniji „Huawei“ u Bosni i Hercegovini, da li ste zadovoljni onim što ste postigli na ovom tržištu?

„Huawei“ je na tržište Bosne i Hercegovine stigao 2007. godine, a sada imamo četrnaest zaposlenih u našoj kancelariji, od kojih je jedan uposlenik iz Kine. Zadovoljni smo poslovnim rezultatima koje smo postigli. Naša kompanija je 2009. godine obezbijedila rješenje za fiksnu mrežu za operatore, 2010. godine fiksne telefone i

USB stikove za internet, u 2012. godini je počeo projekat modernizacije 3G mreže u m:tel-u, a prošle godine smo postigli zaista velike rezultate u cijeloj BiH. Sada „Huawei“ ima odlična rješenja za fiksnu mrežu, mobilnu mrežu i core network rješenja, te činimo sve da operatori postignu vrhunske performanse. Takođe, naša kompanija obezbjeđuje izvanredne fiksne telefone i tablete, čime nastojimo da doprinesemo poboljšanju života ljudi.

„Huawei“ nastoji da postane važan dio ove zajednice. Stoga smo obezbijedili stipendije za studente Univerziteta u Banjaluci, i nastojaćemo da to bude tradicionalna aktivnost, u okviru našeg društveno odgovornog poslovanja.

„Huawei“ je velika kompanija koja ima svjetski kredibilitet. Da li ste zadovoljni imidžom koji „Huawei“ ima u Bosni i Hercegovini?

Zadovoljni smo imidžom koji imamo u BiH, kao i imidžom koji imamo u regionu. Naravno, uvijek ima prostora za poboljšanje, učenje i rast. Htio bih da naglasim da je „Huawei“ uduplao globalnu svijest o brendu na 52 odsto i da zauzima treće mjesto na tržištu pametnih telefona. Naravno, nećemo se zaustaviti na tome, želimo da budemo sve bolji i bolji. Ulažemo mnogo u naše proizvode,

FOTO: DRAGAN GAJIĆ

u inovaciju, u istraživanja i razvoj, kao i u marketing. Konstantno poboljšavamo svoju uslugu i kvalitet, a naši partneri i kupci to prepoznaju na svim tržištima gdje smo zastupljeni, a nije izuzetak ni BiH. Izgradili smo veoma dobre poslovne odnose ovdje, a rast prodaje dokazuje da postajemo omiljeni izbor za naše klijente.

Dolazite iz države u kojoj vlada potpuno drugačija kultura, navike i način poslovanja. Možete li uporediti svoj posao u Kini i svoj posao u Bosni i Hercegovini?

Svaki region, država i tržište imaju svoje specifičnosti, sopstvenu kulturu i određenu političku, ekonomsku i istorijsku pozadinu, što stvara drugačije poslovno okruženje, propise i pravila. Ipak, u isto vrijeme, potrebe i navike naših partnera, klijenata i kupaca su prilično slične u cijelom svijetu. Svi želimo pouzdane i poštene saradnike i najbolje moguće proizvode ili usluge za svoj novac. Oduvijek je tako bilo i to se nikada neće promijeniti. Vođeni time, u svakoj zemlji gdje imamo predstavništvo naporno radimo i činimo sve da naši partneri budu zadovoljni i da dostavimo najbolje proizvode krajnjim kupcima. Naš cilj je da iskoristimo prednost globalnog prisustva, pri čemu zadržavamo fokus na lokalnom nivou, trudeći se da uvijek brzo odgovorimo specifičnim potrebama korisnika i zahtjevima dinamičnog tržišta. Dakle, moj posao je da to omogućim i u Bosni i Hercegovini.

Kada je riječ o razlikama u svakodnevnoj i poslovnoj kulturi u BiH i u Kini, one svakako postoje, ali mi je bilo veoma lako navići se na život i rad u Sarajevu i Banjaluci.

Koje su tri najveće prednosti brenda „Huawei“ u poređenju sa drugim kompanijama koje proizvode mobilne telefone?

Ako govorimo o mobilnim telefonima, to bi svakako bio kvalitet naših proizvoda, inovativne tehnologije i izvanredan dizajn po pristupačnim cijenama. To su ključni stubovi za unapređenje kompetentnosti brenda na tržištu pametnih uređaja. Naša velika posvećenost razvoju pametnih telefona vrhunskog kvaliteta u proteklom godinama se isplatila. Sada smo rangirani kao treća najveća kompanija na svijetu u pogledu isporuke mobilnih telefona, a priznatost našeg brenda konstantno raste na ključnim tržištima kao što su Kina i zapadna Evropa.

Stavljanjem korisnika u prvi plan i našim sloganom „Make it possible“, nastavljamo da se fokusiramo na strategiju kvaliteta. Treba napomenuti da je naš prethodni vodeći uređaj, Ascend P6, postigao izvanredne rezultate

u smislu profita i osviještenosti o brendu „Huawei“. Ostvarili smo istorijski prodor na tržištu pametnih telefona i rangirali se među top tri proizvođača na globalnom nivou. Globalna svijest o našem brendu mobilnih telefona bilježi godišnji rast od 110 odsto, a sa novim modelom pametnog telefona P7, očekujemo još bolje rezultate.

Koja je osnova djelatnost kompanije „Huawei“ na svjetskom nivou?

„Huawei Technologies“ jedna je od kineskih multinacionalnih kompanija u povoju i glavna sila u međunarodnoj industriji telekomunikacione opreme, te jedan od glavnih inovatora u oblasti telekomunikacija. „Huawei“ je prva privatna kineska kompanija koja je svoje poslovanje uspješno proširila na internacionalni nivo. Za manje od jedne decenije, „Huawei“ je ostvario prodor na skoro sva tržišta širom svijeta, znatno investirajući u svoj posao i tehnološke linije proizvoda koje uključuju fiksne mreže, mobilne mreže, prenos podataka, optičke mreže, softvere, različite usluge i terminale. Kao vodeći u telekomunikacionoj industriji, jedina smo kompanija koja je razvila sinergiju svih mreža.

„Huawei“ trenutno servisira više od 500 kompanija u oko 170 zemalja, uključujući 45 svjetskih vodećih telekomunikacionih kompanija. U martu ove godine, imali smo više od 150.000 zaposlenih

široj svijeta, od čega je 60 odsto angažovano u oblasti istraživanja i razvoja. Posvećujemo najmanje 10 odsto naših prihoda istraživanjima i razvoju, a trenutno smo druga najveća kompanija koja aplicira sa novim patentima, sa više od 45.000 prijava podnijetih u 2014.

Kompanija „Huawei“ je posvećena povećanju konkurentnosti usluga. Mogućnosti naših rješenja i usluga organizacije isporuke širom svijeta nastavljaju da napreduju, što nam omogućava da ravnomjerno isporučujemo visokokvalitetne usluge na globalnom nivou, a koje su prilagođene lokalnim potrebama. Naš cilj je da obezbijedimo vodeće proizvode u industriji kroz inovacije u ključnim tehnologijama (npr. ambijentalne inteligencije, govorne interakcije i novih materijala), u industriji dizajna i cloud servisa, čime iskustva korisnika podižemo na viši nivo.

Šta mislite o Bosni i Hercegovini kao maloj zemlji sa velikim potencijalom?

Odgovor se već nalazi u pitanju. Vjerujem da BiH ima veliki potencijal, ali mora da otključa svoje potencijalne izvore ekonomskog rasta, da poveća produktivnost

privatnih preduzeća i znatno poboljša poslovno okruženje za privlačenje investicija. To znači poboljšanje ekonomskog upravljanja, institucija, sistema i procesa za povećanje konkurentnosti privatnog sektora. Bosna i Hercegovina je do sada učinila ozbiljne transformacije i restrukturiranja, široko je prilagodila pravni i regulatorni okvir evropskim standardima, pripremajući povoljniji poslovni ambijent za dalja velika ulaganja.

Postoji dugačak spisak veoma atraktivnih privrednih sektora Bosne i Hercegovine. Pomenuo bih poljoprivredu i prehrambenu industriju, dugogodišnju tradiciju i iskustvo u automobilske industriji, ima potencijal za rast građevinskog tržišta, dok je energetska sektor jedan od najmoćnijih, sa dugom tradicijom i velikim potencijalima i mogućnostima. Od svih prirodnih resursa u BiH, šume su najveći potencijal, jer je preko 50 odsto zemlje pokriveno šumama koje mogu da služe za preradu drveta i industriju namještaja. Takođe, Bosna i Hercegovina je posvećena razvoju i kapitalizaciji informacionih i komunikacionih tehnologija, svjesni da je ovo sektor koji igra ključnu ulogu u svakoj savremenoj privrednoj strukturi. Tu su i perspektivne industrije kao što su turizam, tekstilna industrija, proizvodnja i prerada metala, a ono što je pohvalno jeste da je BiH bila prva zemlja u jugoistočnoj Evropi koja je potpuno reformisala bankarski sistem.

Ono što je Bosni i Hercegovini najpotrebnije je jak strateški partner i velike internacionalne kompanije koje bi investirale u različite sektore. Mogućnosti za dalji razvoj su ogromne, jer posjeduje velike neiskorištene kapacitete.

Nedavno ste predstavili telefon P7. Recite nam više o ovom modelu i kakve su prve reakcije na svjetskom nivou?

Huawei Ascend P7 je naš najnoviji vodeći mobilni uređaj, koji radi na Google Android mobilnom operativnom sistemu. Nadovezujući se na uspjeh Huawei Ascend P6, novi 4G LTE omogućava redefinisane izvrsnosti pametnih telefona sa vrhunskim karakteristikama, ultrabrzim povezivanjem i lakšom navigacijom i prelijepim dizajnom koji ga čini klasom za sebe.

Sa 5-inčnim displejem visoke rezolucije, vodećom u industriji prednjom kamerom od 8 megapiksela, zadnjom kamerom od 13 megapiksela i sa najnovijim intuitivnim korisničkim okruženjem Emotion UI 2.3, Huawei Ascend P7 omogućava korisnicima da izraze „excellence with edge“, bilo kada i bilo gdje.

Performanse hardvera i softvera modela P7 su znatno poboljšane, kako bi redefinisale iskustvo korisnika.

Tanak samo 6,5 milimetara, Ascend P7 je postavio novi rekord kao najtanji 4G LTE pametni telefon na tržištu. Nastojimo zadovoljiti ukuse i najizbirljivijih korisnika širom svijeta, kombinujući savršenu harmoniju dizajna i uticaja sa zapada sa osvrtom na detalje sa istoka. Kako bi se uklopio u različite stilove, Huawei Ascend P7 je dostupan u nekoliko boja - u crnoj, bijeloj i roza boji.

Lansiranjem ovog modela još jednom smo izazvali postojeće industrijske standarde redefinisanjem dizajna, kamere i konektivnosti, kako bismo pružili korisnicima mobilno iskustvo bez presedana.

Koji je Vaš omiljeni model „Huawei“ telefona i zašto?

Veoma teško je odgovoriti na ovo pitanje, jer sam promijenio mnogo telefona, uvijek nastojim da imam najnoviji „Huawei“ model. Sada je to P7, jer je riječ o zaista nevjerojatnom uređaju, koji je mnogo više od pametnog telefona. Kada već treba da istaknem neke od karakteristika koje odgovaraju mojim potrebama, to su svakako mnogo brza konektivnost i tehnologija koja produžava trajanje baterije. Huawei Ascend P7

omogućava neograničen pregled medija sa ultrabrzim 4G LTE i jedinstvenom dual antenom koja je dizajnirana kako bi znatno poboljšala prijem signala. Ona koristi pametnu tehnologiju preciziranja mreža koja stabilizuje vezu čak i tokom slabog prijema signala i minimizira drenažu baterije.

Takođe, uživam u dugotrajnom i kontinuiranom pregledanju medijskih sadržaja i razmjeni podataka, zahvaljujući robustnoj 2500 mAh litijum polimer bateriji i prapratnoj tehnologiji koja omogućava duže trajanje baterije. Dodatno, režim za uštedu energije omogućava korisnicima da ugase aplikacije koje rade u pozadini i tako spriječe nepotrebno trošenje baterije. Takozvani „super power-saving mode“ omogućava korisnicima da sačuvaju energiju baterije kada telefon radi na manje od 10 odsto ukupnog kapaciteta baterije. Pomoću ovog moda, aktivne ostaju samo osnovne funkcije uključujući pozive i stranicu sa kontaktima, a ekran se zatamni. Tako je moguće 'razvući' trajanje baterije na narednih 24 časa u standby modu.

Za kraj, nabrojite Vaših pet omiljenih stvari u Bosni i Hercegovini.

Ljudi i njihova pozitivnost, prelijepa priroda i sela, muzika, društveni život i hrana. Zaista uživam u svemu: u komunikaciji, saradnji i pogotovo zabavi, ljudi s Balkana me nasmijavaju i čine srećnim.

Konstantno poboljšavamo svoju uslugu i kvalitet

Vjerujem da Bosna i Hercegovina ima veliki potencijal

OPEN PREDSTAVLJA

Travel Channel vaše avanturističko putovanje

Inspirativan, informativan i zabavan, uz Travel Channel doživjećete potpuno nova iskustva

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Doživite avanturu uz priče sa putovanja namijenjene velikim svjetskim istraživačima. Pratite specijalizovane emisije koje će vam na poseban način prikazati zapanjujuće, neotkrivene destinacije, ali i najpopularnija svjetska mjesta koja svakako morate obići.

Travel Channel vam prikazuje ljude i mjesta iza scene, tj. one koji su tu da pomognu da vaše putovanje protekne u najboljem redu. Upoznaćete najveće aerodrome i carinske službenike, ali iz drugačije perspektive. Pogledajte se kakvim problemima se oni svakodnevno susreću u svom poslu, kroz istinite i uvjerljive priče zabilježene kamerama sa aerodroma.

Putovanje se svakako može i okusiti. Kroz emisije o hrani doživite nove zemlje, nova lica, nove okuse. Pogledajte šta vam nude najjeftinija, ali i najskuplja mjesta. Pripremite se za sopstveno putovanje i naučite šta je to za svaku destinaciju posebno i drugačije, informišite se gdje se dobro jede i pamтите svoje putovanje po mirisima i ukusima.

Ukoliko uživate u luksuzu, Travel Channel ima specijalne emisije koje će vas voditi na najljepše destinacije svijeta i pokazati kako da provedete najluskuzniji godišnji odmor.

Ovo je samo dio onog što vam Travel Channel pruža 24 časa dnevno. Uživajte u emisijama i otputujte sa Travelom i Open IPTV-jem na svoju destinaciju iz snova.

Ne propustite:

Bitka oko prtljaga se vraća uz naše iskusne kupce koji se trude da naprave potez kojim će biti bolji od drugih. Bili, Mark, Seli i Lorens se još uvijek trude da ostvare pronalazjenje za sva vremena. Dok ne stignu do fonda za rano penzionisanje, moraju da izvuku maksimum iz svake aukcije, kako bi napravili profit i brže stigli do rezervnog novca za sljedeću aukciju. Od starinskih stripova do tajanstvenih skulptura, preko klasične Korvete Stingrej do posebne vojne opreme, čak i najružnija otkrića mogu da se pretvore u ogromne svote novca. Nadmetanja napetija nego ikada, kako pritisak raste, lična rivalstva nekada mogu da izvuku ono najbolje iz učesnika. Bitka se nastavlja do ludila!

Avanturista Tod Karmajkl se vraća istraživanju "Opasnih područja" u svojoj potrazi za rijetkim vrstama kafe u nekim od najopasnijih mjesta na planeti. Karmajkl je osnovao svoju kompaniju 1990. godine, sa svega nekoliko dolara u džepu; sada njegova firma snabdijeva neke od najpoznatijih kuvara i hotela u Americi, direktno sa plantaža kafe. Njegovi klijenti zvučnih imena bi platili stotine hiljade dolara da bi imali kafu koja je ekskluzivna i jedinstvena. Ali, nabavljanje tako jedinstvene kafe zahtijeva od Karmajkla da putuje u neka od najopasnijih lokacija na svijetu. Putujući u džunglu Amazona u Brazilu, planine Nepala, zaraćene predjele u Gvatemali, regione pod vladavinom kartela droge u Meksiku i zabranjene dijelove Tajlanda i Majnamara, Karmajkl iznalazi načine da uz pomoć neobičnih i opasnih scenarija preživi sve takve situacije. Na svojim misijama on se susreće sa svim i svačim, od nasilnih kartela droge, koji su već ubili jednog od njegovih ključnih kontakata, do nesigurnog, milju dugačkog visećeg mosta visoko u Himalajima. Karmajkl preduzima proračunate rizike, spavajući ispod kamiona da ga drumski pljačkaši ne bi opazili ili iznajmljujući bivšeg ruskog vojnog pilota koji će ga ultralacom letjelicom ubaciti duboko u divljinu planine ne bi li svojim klijentima obezbijedio najbolju kafu na svijetu. Karmajklove avanture će vam dati takav nalet adrenalina, kakve vam nijedna kafa neće podariti.

Detaljan programski sadržaj i vrijeme prikazivanja potražite u Open IPTV programskom vodiču na stranici www.mtel.ba

Kuvajte uz Open IPTV

24 Kitchen je TV kanal koji je 100 odsto posvećen kuvanju i ishrani i to 24 sata dnevno. Dostupan je u osnovnom IPTV paketu, tako da uz kuvarske sadržaje mogu uživati svi korisnici Open IPTV-ja, bez dodatnog plaćanja. Kanal 24 Kitchen daje pouzdane informacije o zdravoj ishrani, namirnicama i pripremanju jela. Promovisanjem zdrave ishrane, ovaj kanal gledaocima želi prenijeti poruku da zdravom ishranom mogu izbjeći mnoge bolesti i gojaznost, a da pri tome obroci ipak budu ukusni. Put od brze hrane do zdrave hrane često nije lak i potrošači često ne znaju gdje da potraže relevantne informacije. Prodavnice su prepune proizvoda za koje proizvođači tvrde da su zdravi, ali da li je zaista tako? Program kanala 24 Kitchen uvijek iskreno govori o zdravoj ishrani i svojim emisijama motiviše gledaoce da im ovakav način ishrane postane opšteprihvaćeni stil života.

Uživajte uz svjetske klasike i kultne filmove

Cinemax kanal prikazuje vrhunske i nagrađivane filmove iz cijelog svijeta. Sadržaj ovog programa je prije svega fokusiran na klasike, kultne filmove, međunarodne i evropske senzacije filmskih festivala. Filmski kanal Cinemax 2 prikazuje identičan sadržaj kao i kanal Cinemax, ali odgođen za 24 sata, pa tako da sve ono što propustite na Cinemaxu dan prije možete pogledati na kanalu Cinemax 2.

Program je titlovan na srpski jezik, a korisnicima Open IPTV-a kanali su dostupni kroz dodatni paket Open IPTV Cinemax po cijeni od 4 KM mjesečno.

ZVIJEZDA PONUDE

„Huawei“ lansira novi vodeći pametni telefon

'Selfie' u fokusu Ascenda P7

PRIPREMIO: SAVO DRAKULIĆ

Kineski proizvođač „Huawei“ predstavio je početkom prošlog mjeseca u Parizu novi pametni telefon naziva Ascend P7, kao pandan modelima žestokih konkurenata iz „Samsung“ i „Apple“ radionica.

„Huawei“ je tako ažurirao svoju liniju vodećih mobilnih telefona, ovoga puta ciljajući i na evropsko tržište sa jeftinijim uređajem a, između ostalog, u fokus je stavljen i moderni fenomen nazvan 'selfie'.

Ascend P7 je, naime, opremljen sa dvije vrhunske Sony senzorske kamere, te se tako na njegovoj poledini nalazi jedna takva sa 13, a sa prednje strane je ona sa osam megapiksela, što znači da 'selfie' napravljen uz pomoć ekrana kao navigatora, neće biti zrnast i lošeg kvaliteta, kao što je to slučaj sa nekim drugim uređajima.

Objektiv nudi i panoramsku opciju za snimanje grupnih fotografija, za koji je „Huawei“ iskovao termin 'groufie', ili 'za fotografisanje pejzaža u širokom obimu'.

Za obradu slike zadužen je čip, za koji u kompaniji „Huawei“ tvrde da se češće nalazi u profesionalnim fotoaparatom, a nudi naprednu redukciju šumova i pojačanu osjetljivost u uslovima slabog osvetljenja.

Kao i njegov prošlogodišnji prethodnik - P6, izuzetno je tanak, a biće dostupan u crnoj, bijeloj i roze varijanti, sa elegantnim staklima. Preciznije, sa obje strane

telefona nalazi se Gorilla staklo, dizajnirano da bude otporno na pritisak prsta, i, što je još bitnije, na ogrebotine.

Dolazi sa baterijom 2.500 mAh i funkcijom uštede energije, koja se aktivira kada baterija iscuri na 10 procenata.

Ascend P7 je poboljšan u odnosu na P6, lansiran prošle godine u Londonu, sa petoinčnim HD ekranom, koji se može pohvaliti sa 445 piksela za oštru grafiku visoke rezolucije. Ivica oko ekrana je smanjena na 2,97 milimetara, što čini razliku u poređenju sa novim Samsung Galaxy S5, kod koga je ivica 4,5 milimetara.

Zaštitni znak P7 je i vitkost, jer je debljine svega 6,5 milimetara, a teži 124 grama. Sa druge strane, njegov rival Galaxy S5 je debljine 8,1 milimetar i 145 grama je težak.

Inače, Ascend P7 radi na Android platformi i nudi korisniku preko 100 tema, uz mijenjanje kolor šema.

Lock screen meni neodoljivo podsjeća na posljednje verzije iOS-a, a nudi pristup opštim postavkama i funkcijama.

Ascend P7 omogućava 4G LTE ultra brzinu, a dvostruka antena dizajnirana je za poboljšanje prijema signala. Takođe, koristi pametnu tehnologiju za prebacivanje mreža, zaduženu za stabilizovanje slabe veze.

Kada je u pitanju cijena, tu bi mogao potkopati konkurenciju, pa se „Huawei“ iz mnogo razloga trenutno nalazi u sličnoj poziciji kao „Samsung“ prije nekoliko godina, boreći se da uđe na tržište pametnih telefona i nadajući se da će niže cijene, ali i adekvatne specifikacije biti dovoljne da odvuku kupce od Apple i Samsung alternativa.

**Želimo postati bolji i bolji,
a zbog toga u razvoj
ulažemo zaista mnogo
sredstava**

Iz kompanije kažu da je popularnost brenda širom svijeta prošle godine bila 52 procenta, u odnosu na 25 procenta u 2012. godini, tako da se „Huawei“ nalazi na sigurnom tlu.

Inače, mnoge od specifikacija Ascend P7 su procurile već u decembru, tako da ovaj smartfon nije došao kao iznenađenje, a

kompanija je otkrila i da se P6 distribuirana 100 različitih tržišta, sa više od četiri miliona prodatih telefona.

Direktor kompanije Ričard Ju, kazao je na predstavljanju u Parizu da P7 predstavlja veliku šansa za „Huawei“ da izgradi novi globalni brend.

Želimo postati bolji i bolji, a zbog toga u razvoj ulažemo zaista mnogo sredstava, istakao je on.

Specifikacije:

- 5 inča 1080p (1920 x 1080) displej, Gorilla Glass 3
- Huawei čipset, 1.8 GHz quad-core HiSilicon Kirin 910T (Cortex-A9) procesor
- Mali 450 GPU
- 2 GB RAM
- 16GB interne memorije, microSD do 32GB
- 13MP zadnja kamera sa Sony BSI senzorom i f/2.0 otvorom - LED Flash
- 8MP prednja kamera sa f/2.4 otvorom
- 2.500 mAh baterija
- Android 4.4
- Emotion UI 2.3

m:i

Srebrni čitač. Zlatan!

PIŠE: SINIŠA TEPIĆ

Ispricaću vam jednu priču koja govori o tome kako se pravi jedna mnogo dobra (mobilna) aplikacija, čije mjesto nastanka je domaća KČ (katastarska čestica). Bili jednom, i još uvijek su, Miki, Zec, Boki i Igor. I, tako, sjedili su jedan dan pod cvatom trešnje i pričali kako bi bilo da nešto naprave, pa da imaju para kao četrdesetjednogodišnjak, Lawrence (Larry) Page. Pošto je Google izmišljen, sjetiše se da se Lerijeva ekipa sprema da „okači o klin“ aplikaciju koja je čitala kratke vijesti (GoogleReader, u daljem tekstu Grrr!!!). Tu su vidjeli zlatnu koku, na način da oni naprave tu neku aplikaciju koja isto, ali kvalitetnije radi, a pritom bi nosila oznaku „kupujmo domaće“. Ali, avaj, u ovom zanatu prve aplikacije koje se nude na marketima bi trebalo da budu besplatne, što ova i jeste. Njihova aplikacija biva vrlo često poređena sa Grrr-om i sa Feedly-jem, ali glavni adut

ove IT rukotvorine je brzina koja se opisuje na način da je dva puta bila brža od Google-ovog čuda i pet puta od veselog Feedly-ja, prvenstveno zahvaljujući malom mrežnom saobraćaju. Nakon što se uvjerite i sami, shvatit ćete o čemu pišem. GUI je napravljen i za sva digitalna pomagala koja podržavaju Android i Windows Phone 8, uključujući najnovije verzije. I za iOS će biti vrlo brzo, a alfa verziju sam imao priliku već da probam. Takođe, podržana je i web verzija, doduše ona je prva nastala, koja omogućuje da čitate svoje vijesti sa PC-ja koji ima pristup internetu, ali prije toga je potrebno da imate nalog (Google, Facebook ili lokalno), kojim se prijavljujete.

Onih malo pikanterija koje su interesantnije ljudima koji poznaju mnogo strašnih skraćenica (zovu ih programeri), jesu te da je svetinja 'OMPL fajl' podržana,

Nema onih vrištećih reklama, niti flash-a koji proizvodi nekog tigra koji iskače iz čoška ekrana

pa je tako moguće do mile volje raditi import i eksport svojih kanala. Druga stvar, nema onih vrištećih reklama, niti flash-a koji proizvodi nekog tigra koji iskače iz čoška ekrana, HTTPS - prisutan, baza podataka koja omogućava smještanje podataka je MS SQL Server 2012, i generalno ova aplikacija je pravljen kao SPA - Single Page Web Application (ma šta to značilo). Toolovi, odnosno framework-ovi koji su ovdje korišteni su ASP.NET Web API, ASP.NET MVC, što se tiče zaledine (Backend), a izlog (Frontend) je raden upotrebom Knockout.js, Durandal, JQuery i HTML5. Sinhronizacija između više uređaja radi perfektno.

Malo da vas odmorim od ovih prijetećih skraćenica, napomenuću da je, generalno, ovakav vid čitanja, barem meni, veoma prihvatljiv, iz razloga što uvijek u nekom dijelu dana na svom mobilnom aparatu možeš da se malo odmoriš od tekućih obaveza, pročitaš šta ima novo

od vijesti, naravno na internet stranicama koje te interesuju. Od kojih stranica ćeš da primaš tzv. RSS Feed-ove, sam sebi administriraš.

Zaključak u nepar rečenica bi bio da će neko reći: „Pa dobro! Ovakvih programa ima 'na kile' na Google Play i na MS Store?!“, ali razlog zašto sam izdvojio baš ovaj program je taj što su ga u potpunosti uradili naši vrsni programeri (ja ih zovem programatori) i pri tome je program veoma dobro urađen. Postoji konstantna podrška i stalno se radi na usavršavanju trenutnih verzija. Drugi razlog je što je ovo, skoro školski primjer (!) kako izgleda kada se osmisli, plasira i kasnije održava neka aplikacija koja pokazuje da idemo u korak sa svjetskim trendovima, kada se sve ovo posmatra kao jedan projekat. Zato, brzo pohađajte na internet, ukucajte www.silverreader.com i probajte novi način čitanja kratkih vijesti.

PRIČE O PRIJATELJSTVU

1458

Humanost je HRABROST

Kompanija m:tel u humanim akcijama

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Maj mjesec ove godine ostaće urezan u našem sjećanju po nezapamćenim poplavama koje su pogodile našu zemlju, ali i zemlje regiona.

U trenutku kada je veći dio Bosne i Hercegovine zahvatila elementarna nepogoda ogromnih razmjera, kompanija m:tel je sve svoje snage usmjerila na održavanje funkcionalnosti svojih kapaciteta, kako komunikacija ne bi bila ugrožena, a samim tim ni ljudski životi u područjima zahvaćenim poplavama. Tokom same nepogode, zaposleni u m:tel-u su činili i nemoguće kako bi komunikacija, koja je u tim danima značila spas za ugrožene, funkcionisala i pored toga što su kapaciteti oštećeni i poplavljeni. Iako je imovina mnogih od njih i sama bila ugrožena u poplavama, i iako su ostali bez svojih domova, prioritet u održavanju komunikacija bio im je primaran zadatak.

Istovremeno, ova kompanija se od početka stavila na raspolaganje za pomoć ugroženom stanovništvu i postala važna karika u humanitarnim akcijama širom zemlje.

Istoga dana kada je proglašeno vanredno stanje u više gradova i naseljenih mjesta u BiH, kompanija m:tel je aktivirala kratki humanitarni broj 1458, putem kojeg m:tel korisnici mobilne i fiksne mreže jednim pozivom mogu donirati 1 KM za ugrožene od poplava. Ovaj broj je već prvoga dana pozvan preko 100.000 puta. Humanitarni broj će biti aktivan i u narednom periodu, a sav prihod prikupljen putem ovog broja biće usmjeren za pomoć onima kojima je najpotrebnija.

Takođe, zaposleni u Call centru m:tel-a su danima primali pozive iz poplavljenih područja, pomažući ljudima u nevolji, ne samo obavještavajući Civilnu zaštitu o tome gdje je potrebno spasiti čovjeka u bujici koja prijeti, nego i spajajući porodice, kao i pružajući sve informacije za koje je postojala potreba u tom trenutku.

„Naši operateri su u prvim danima poplava imali tri puta više poziva, ali nažalost ne onih uobičajenih, kada korisnik traži neku uslugu, broj telefona ili neku drugu informaciju. Oni su bili posrednici između ljudi kojima je trebalo hitno pomoći i hitnih službi ili centara civilne zaštite, a u svakom trenutku su bili spremni i da učine sve kako bi uspostavili komunikaciju između članova porodica, ljudi kojima je bila potrebna pomoć i službi za spasavanje, kao i da prikupljaju informacije o nestalim licima i prosljeđuju ih na pravu adresu“, rekla je Vinka Lončar, kontrolorka Službe Call centra kompanije m:tel i dodaje da je ponosna na svoje kolege operatere koji su u ovim teškim trenucima pokazali kako izgleda biti human i poštovan. Na brojeve telefona ovog centra, samo za tri dana stiglo je preko 114.000 poziva.

Budući da su društvene mreže tokom elementarnih nepogoda bile najbrži način komunikacije i širenja vijesti, m:tel je svojim korisnicima obezbijedio besplatno korištenje ovih mreža putem mobilnog interneta i to na teritoriji cijele BiH, s ciljem spajanja ljudi u ugroženim područjima i širenja informacija o pomoći.

Prvom u nizu humanih akcija, hitnom donacijom u vidu novčane pomoći od 100.000 KM za ugrožene od poplava, te kupovinom dušeka, jastuka, ćebadi i posteljina za ugrožene porodice u vrijednosti od 50.000 KM, m:tel se aktivno uključio u pomoć najugroženijima.

Takođe, m:tel je omogućio besplatne pozive na brojeve telefona Instituta za javno zdravstvo RS u Banjaluci, putem kojih građani poplavljenih područja mogu da saznaju sve o postupku dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije, dobiju stručne savjete i epidemiološku pomoć. Svim korisnicima omogućeni su besplatni pozivi ka svim hitnim službama, kao i prema brojevima za traženje nestalih i informacijama o poplavama. Pored toga, aktiviran je i besplatan SOS broj telefona 051/303-303 za sve stanovnike ugrožene poplavama u Republici Srpskoj kojima je potrebna psihosocijalna pomoć i podrška.

Korisnici Mtel fiksne telefonije, OPEN paketa ili interneta na području Doboja, Bijeljine, Brčko Distrikta, Šamca, Zvornika, Banjaluke, Prijedora, Tuzlanskog i Zeničkog kantona, mogu da podnesu zahtjev za privremeni prekid pružanja usluge, koje će im biti odobreno u trajanju od tri mjeseca, bez naknade, odnosno bez plaćanja pretplate. Nakon isteka perioda privremenog zamrzavanja, usluga će biti automatski aktivirana. Ukoliko tehnički uslovi ne budu ispunjeni nakon tri mjeseca, po zahtjevu korisnika biće odobren privremeni prekid pružanja usluge na dodatna tri mjeseca.

Mnogi od zaposlenih u m:tel-u su odmah nakon nepogode zasukali rukave, pomažući u čišćenju poplavljenih kuća, doniranju najpotrebnijih namirnica za poplavljene, a Aktiv dobrovoljnih davalaca krvi kompanije m:tel je napravio plan davanja ove dragocjene tečnosti za potrebe bolnica. Pored navedenog, u kompaniji se

Kako bi i u najtežim trenucima bili uz svoje korisnike, kompanija m:tel je odlučila da da najugroženijim privrednicima i njihovim poslovnim grupama obezbijedi dovoljan broj mobilnih telefona po simboličnoj cijeni od 1 KM kako bi održali komunikaciju i u ovim teškim uslovima.

Od 10. juna 2014. godine, poslovni korisnici m:tel-a imaju mogućnost da sa fiksne lokacije putem mobilne mreže koriste uslugu pristupa internetu (Officenet) i paketa usluga fiksne telefonije i pristupa internetu (Officeline plus) po povoljnijim uslovima. Za sva područja u kojima je fiksna mreža u prekidu, m:tel je omogućio ove usluge putem mobilne mreže, a svu neophodnu opremu ustupa na korištenje bez nadoknade i bez ugovornog vezivanja.

vodi i velika akcija „Budimo humani - pomozimo kolegama“, jer je i veliki broj zaposlenih u m:tel-u pogođen ovom nezapamćenom elementarnom nepogodom. Prijateljstvo, humanost i solidarnost se oduvijek njeguju u kolektivu, te su svi zajedno spremni da zajedničkim snagama pomognu svojim kolegama da prebrode ove teške trenutke i obnove svoje domove što prije. Zaposleni će tokom narednih mjeseci konstantno izdvajati sredstva iz ličnih primanja, kako bi svojim kolegama pomogle da saniraju nastalu štetu na svojoj imovini u najkraćem roku i kako bi im obezbijedili da se vrate u svoje domove i nastave sa normalnim životom.

U kompaniji m:tel riječi prijateljstvo i humanost se pišu velikim slovima, a solidarnost među kolegama spaja ove ljude u veliku porodicu koja se uvijek vodi pozitivnim vrijednostima, kako u životu, tako i u poslovanju.

MUZEJI SU U MODI

Posjetite Muzej RS u Banjaluci - do kraja godine m:tel vam poklanja besplatan ulaz

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Ove sezone, kao i uvijek, 'nosiće' se kultura. Zato smo se sprijateljili sa jednom od najstarijih kulturnih institucija, sa Muzejom Republike Srpske u Banjaluci.

Od 1930. godine, kada je osnovan, Muzej je prikupio veliki broj muzejske građe, etnografskih predmeta neprocjenjive istorijske, nacionalne i kulturne vrijednosti. Zbirke koje se mogu vidjeti u ovom muzeju - arheološka, historijska, etnološka i etnografska, prirodnjačka, te zbirka istorije umjetnosti, broji više od 35.000 eksponata, a specijalizovana biblioteka raspolaže sa više od 14.000 knjiga.

Želeći da podsjetimo na ovo važno mjesto gdje stane istorija, te omogućimo što većem broju ljudi da posjeti Muzej RS, obezbijedili smo besplatan ulaz svim građanima, do kraja 2014. godine. Novo prijateljstvo će omogućiti i da se ova institucija još bolje pozicionira

na kulturnoj sceni, te da se ojača promocija kulturnih sadržaja.

U ovoj ustanovi kulture, organizuju se i drugi sadržaji: edukativne radionice za djecu i omladinu, izložbe, susreti istoričara, škole grnčarstva, i mnoge druge aktivnosti za djecu i mlade, ali i za odrasle.

Trenutno aktuelna izložba pod nazivom „PaleoŠTA? Kameni svijet ledenog doba“, autora Ivane Pandžić, kustosa arheologa, pored stalne postavke, razlog je više da se posjeti Muzej RS, svakog dana, čak i vikendom od 8 do 20 časova. A, ulaz je, kako smo već rekli, do kraja godine besplatan.

Ponosni smo na svoja prijateljstva i na svoje prijatelje, jer su naši prijatelji slika nas samih!

FOTO: DRAGO VEJNOVIĆ

Komunicirati znači željeti da razumijemo druge

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Od početka maja mjeseca ove godine, osobe sa oštećenim sluhom mogu, bez pomoći trećih lica, na prodajnim mjestima m:tel-a u deset gradova BiH, dobiti sve informacije koje su im potrebne o uslugama koje pruža ovaj telekom operater, komunicirajući na znakovnom jeziku.

Misija kompanije m:tel je dobra komunikacija. U tom duhu, ništa manje nije važna ni kvalitetna komunikacija sa korisnicima, koju ova kompanija nastoji da unaprijedi ulažući u stalne u obuke svog osoblja koje je u direktnoj komunikaciji sa korisnicima.

Kako bi se u svim segmentima svog poslovanja približila korisnicima i dokazala svoju orijentisanost na zadovoljavanje njihovih potreba, kao i još jednom potvrdila opredijeljenosti da posluje društveno odgovorno, kompanija m:tel je početkom godine pokrenula projekat obuke svog prodajnog osoblja za komunikaciju na znakovnom jeziku, s ciljem da obezbijedi kvalitetnu komunikaciju i pristupačnost svojih usluga ilicima sa oštećenim sluhom.

Znakovni jezik označava vizuelni način sporazumijevanja osoba sa oštećenim sluhom, standardizovanim znacima ruku i prstiju, pomoću koga se prenose misli, predstave, namjere i pojmovi. Broj osoba sa oštećenim sluhom, po nekim procjenama u BiH je oko 20.000, a praksa da se zaposleni u uslužnim djelatnostima obučavaju za komunikaciju na znakovnom jeziku kako bi mogli komunicirati sa osobama sa slušnim problemima, skoro da ne postoji.

U saradnji sa Savezom gluvih i nagluvih RS, organizovana je obuka za m:tel-ovo prodajno osoblje iz 10 gradova u kojima kompanija ima svoje poslovnice. Oni su prošli kurs osnovne komunikacije na znakovnom jeziku, uz posebnu obuku za korišćenje gestova potrebnih u uslovima pružanja usluga iz oblasti telekomunikacija. Sekretarka ovog saveza Marina Macanović, ukazala je na potrebu da i druge kompanije, po uzoru na m:tel, kao prvu i još uvijek jedinu kompaniju iz privatnog sektora koja je organizovala obuku ovakve vrste, u svoje poslovanje uvedu praksu obučavanja zaposlenih za komunikaciju na znakovnom jeziku. „Veoma smo ponosni na polaznike,

zaposlene u kompaniji m:tel koji su uspješno završili kurs i dobili sertifikate, a koji su nam prenijeli da već koriste stečeno znanje u svom poslu i uspješno komuniciraju sa osobama sa oštećenim sluhom“, rekla je gđa Macanović, naglasivši da su i korisnici koji su bili usluženi u prodajnim mjestima bili prijatno iznenađeni ovakvim tretmanom, tim više što se svakodnevno susreću sa nepremostivim problemima u komunikaciji.

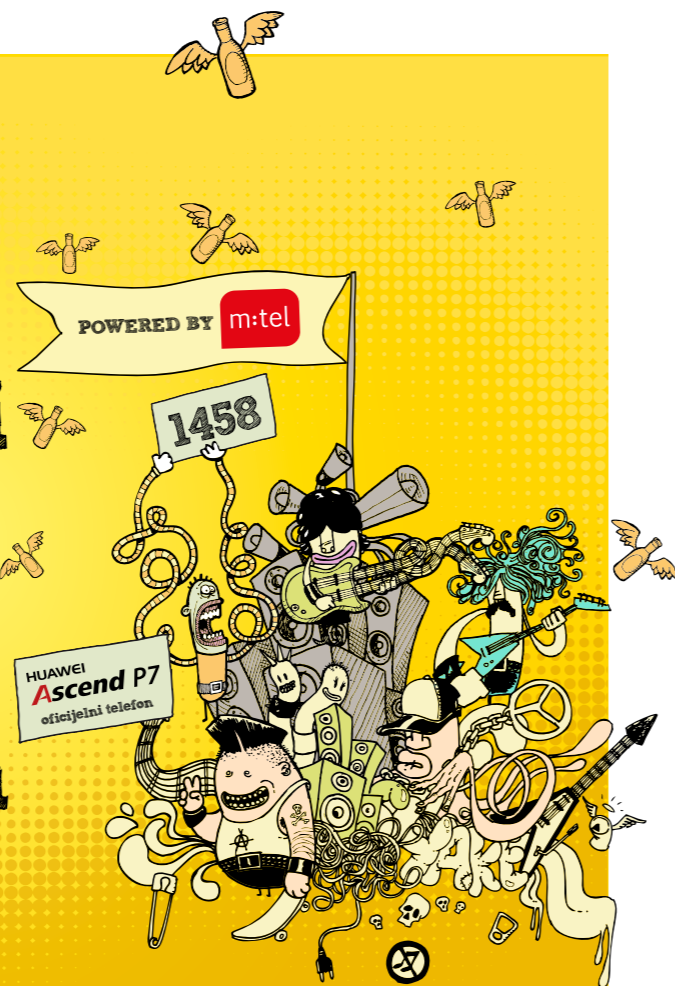
Da se u ova kompanija u svom poslovanju vodi potrebama svojih korisnika, naročito kategorijama lica sa posebnim potrebama, odnosno invaliditetom, ali i starijim osobama govori i najnovija ponuda, kreirana kako bi im olakšala korišćenje modernih tehnologija i, što je najvažnije, osigurala mogućnost da pozovu pomoć u bilo koje vrijeme, jednostavnim pritiskom na SOS dugme sa GPS lokacijom.

U DOBROM DRUŠTVU

U susret sedmom Jelen Demofestu

Festival koji stvara nove zvijezde, prijateljstva i ljubavi

Jelen Demofest postoji zbog demo-bendova, a naš zadatak je da najbolji dobiju priliku da pokažu koliko znaju i da se takmiče sa ostalim bendovima iz regiona

PIŠE: JELENA BABIĆ

Kada kažem „sedam“, na šta prvo pomisliš, reci mi? Na sedam patuljaka, sedam dana u sedmici, sedam planeta, sedam padeža ili sedam samuraja? ...Ne pomislim ni na šta od navedenog, jer broj sedam za mene znači sedmi Jelen Demofest, a onda se nadovezuje ljeto, Banjaluka, Tvrđava Kastel, tri dana savršenog provoda uz odličnu muziku i pivo, nasmijane i vesele ljude...

Ove godine pred nama je sedmi Jelen Demofest, koji će biti jednako dobar kao i svaki koji je iza nas, a mi ćemo se potruditi da nadmašimo sami sebe. Pomislimo, da li je to uopšte moguće, ali vjerujte da jeste.

Završi jedan, počnemo da radimo na idućem, kako

bismo svake godine mogli ponuditi nešto novo. Zahvaljujući prijateljima iz „Apatinske pivare“ na tržištu se pojavila brendirana limenka Jelen Demofest piva, koju su svi do sada već imali priliku vidjeti, a mnogi kupujući pivo ubrzavaju vrijeme do 17. jula, jer taj dan sve počinje. I, ne samo to, kupujući Jelen pivo direktno utiču na ovogodišnji program festivala.

Sudeći po programu, priznajemo da ste se potrudili, jer ćete na sedmom Jelen Demofestu, pored 30 demo-bendova i prošlogodišnjih pobjednika, slušati i „Guano Apes“, „Hladno Pivo“, Max Romea, „Eyesburn“ i Damira Urbana.

Šta je Demofest?

Mada mislimo da je nemoguće da ne znate, ali ako se neko ili ako vas neko pita šta je Demofest, reći ćemo vam. Demofest je jedinstveni regionalni muzički festival koji svake godine lansira nove muzičke zvijezde, a u isto vrijeme je domaćin nekima od najvećih svjetskih i regionalnih muzičkih imena. Za šest godina postojanja postao je jedan od najuspješnijih festivala u ovom dijelu Evrope i uvršten je na Unesco listu projekata od posebnog značaja za povezivanje i razvoj kultura u zemljama Evrope. Najveća imena naše muzičke scene - Rambo Amadeus, Bane Lokner, Petar Janjatović, Vasil Hadžimanov, Nikola Vranjković, Vlatko Stefanovski, Saša Veruda, Dino Šaran, Davor Gobac i mnogi drugi, kao članovi žirija, na sebe su preuzeli ulogu ambasadora Banjaluke za vrijeme Demofesta.

Retrospektiva

Svaki početak je težak, ali od samog početka organizator je zacrtao visoke standarde i pokazao da Banjaluka može da ima festival kojem bi pozavidjeli mnogi gradovi. Kad se radi projekat kao što je Demofest, najbolje je govoriti u brojkama, pa ćemo se osvrnuti na prethodnih šest godina. Kroz 'media corner' Demofesta prošlo je preko 300 različitih medijskih ekipa koje su došle iz Makedonije, Slovenije, Srbije, Hrvatske, Slovenije i matične BiH. Naše dugogodišnje prijateljstvo sa medijima imalo je kao rezultat, u ovih šest godina, više od 10.000 medijskih objava u print, TV, radio i internet medijima od kojih nijedna nije imala negativan predznak.

Prvi Demofest održan je 2008. godine, a na njega se prijavilo 192 demo-benda, imali smo 39 akreditovanih novinara i oko 20.000 posjetilaca. Koncerte su održali „KUD Idijoti“, Damir Urban, Darko Rundek, Vlatko Stefanovski i Marchelo.

Drugi Demofest imao je 370 prijavljenih demo-bendova i 59 akreditovana novinara. Koncerte su održali „Kosheen“, „Asian dub Fondation“, „Therapy“ i „Nouvelle Vague“. Nakon ovoga, više ništa nije bilo isto. Imali smo zadatak da budemo sve bolji.

Na **treći Demofest** prijavilo se 438 demo-bendova i 67 akreditovanih medija. Koncerte su održali „Stereo MCs“, Kiril Džajkovski, „New Young Pony Club“ i „Fun Lovin Criminals“.

Četvrti Demofest ima manje prijavljenih demo-bendova od prethodne godine - njih 400, ali je zato broj zainteresovanih novinara porastao na 91, čime se posebno ponosimo. Muzičari koji su nastupali su Kelis, Tricky i „Skindred“.

Peta godina bila je prekretnica za Demofest. Umjesto stranih bendova, odlučili smo se za domaće regionalne bendove, i, gle čuda, publika je odlično reagovala. Ugostili smo „Majke“, „Darkwood dub“, „TBF“, „Psihomodo Pop“, „Sopot“ i „Zemlju gruva“. Ova, 2012. godina, bila je za čistu peticu.

Godina 2013. i **šesti Demofest** donose podatke u brojkama na koje je organizator ponosan. Broj prijavljenih bendova bio je 428, a novinara 93. Broj posjetilaca na prvoj večeri, kada je nastupao bend „Dubioza kolektiv“, bio je preko 15.000 što do tog dana nije viđeno na Kastelu. Prvi put kapije na Kastelu morale su se zatvoriti, a veliki broj ljudi ostao je ispred, na livadi. Uslijedio je koncert „S.A.R.S.“-a, sutradan „Partibrejkersa“ i „Superhiksa“, a finalna večer ostaće zapamćena po koncertima „Plejboja“ i neprevaziđenog Kirila Džajkovskog, uz podršku TK Wonder i MC Waspa.

Godina 2013. i **šesti Demofest** donose podatke u brojkama na koje je organizator ponosan. Broj prijavljenih bendova bio je 428, a novinara 93. Broj posjetilaca na prvoj večeri, kada je nastupao bend „Dubioza kolektiv“, bio je preko 15.000 što do tog dana nije viđeno na Kastelu. Prvi put kapije na Kastelu morale su se zatvoriti, a veliki broj ljudi ostao je ispred, na livadi. Uslijedio je koncert „S.A.R.S.“-a, sutradan „Partibrejkersa“ i „Superhiksa“, a finalna večer ostaće zapamćena po koncertima „Plejboja“ i neprevaziđenog Kirila Džajkovskog, uz podršku TK Wonder i MC Waspa.

Ovogodišnji headlineri

Zahvaljujući našim prijateljima, „Apatinskoj pivari“, kompaniji m:tel, „Huawei-ju“ i Gradu Banjaluka, bez kojih ovaj festival ne bi opstao i ne bi bio to što jeste, ove godine pravimo miks prethodnih godina. Dovodimo najbolje domaće bendove koje nismo imali priliku ugostiti, ali će se na Demofest bini

pojavit i velika muzička imena iz oblasti roka, regea i... Krenimo redom...

Prvi dan, 17. jula, pored 15 demo-bendova, imaćete priliku da čujete bend „Smoke Shakers“ iz Makedonije, koji je prošle godine osvojio treće mjesto na Jelen Demofestu. Zatim slijedi bend „Guano Apes“, rock bend koji su 1994. u Njemačkoj osnovali Dennis Poschwatta, Stefan Ude i Henning Rūmenapp, dok se Sandra Nasić pridružila kasnije, iste godine. Uskoro pobjeđuju na lokalnom muzičkom takmičenju pjesmom „Open Your Eyes“, te snimaju prvi studijski album „Proud Like a God“. Slijede albumi „Don't Give Me Names“, te „Walking on a Thin Line“ iz 2003. godine. Te iste godine izlazi njihov live album nazvan „Live“. Godinu kasnije, 2004. izlazi album „Planet Of The Apes“, dvostruki album sa

njihovim najvećim hitovima. Posljednji album koji su snimili „Lost (T)Apes“ izlazi 2006, a na njemu se nalaze neobjavljene pjesme, kao i najveći hitovi. U aprilu 2011. objavljuju četvrti studijski album pod nazivom „Bel Air“.

Pored „Guano Apes“, po prvi put na bini Demofesta zasviraće kultni zagrebački pank rok bend „Hladno pivo“, uz čiju energiju i odličnu muziku garantujemo nezaboravan provod.

Drugi dan, 18. jula, čućemo još 15 demo-bendova, zatim ćemo ponovo slušati sjajan bend „Kontradikshn“ iz Slovenije, koji je osvojio drugo mjesto prošle godine, a nakon njih na binu izlazi Max Romeo, rege zvijezda iz Kingstona, koji je uspio da se izdigne iz najsurovijih početaka u reagge muzici i postane jedan od prvih pjevača koji je snimio niz spiritualnih i društveno svjesnih roots pjesama. Romeo prvi uvodi koncept surovog regea u Ujedinjenom Kraljevstvu, pjesmom „Wet dream“, prkosi svim zabranama i u maju 1969. godine dostiže 10. mjesto engleske top-liste. Za godinu dana je imao turneje po cijeloj Engleskoj. Godine 1976. odlazi u Njujork i uz pomoć Keith Richards-a snima pjesmu „I Love My Music“ koja nije imala nekog pretjeranog uspjeha, a nakon niza neuspjeha i pada u zaborav, godine 1990. Romeo se vraća na Jamajku i u proljeće 1992. sa londonskim producentom Jah Shaka-om snima „Far I Captain Of My Ship“, roots album, koji smatraju Romeo-vim najboljim

albumom u posljednjih 15 godina. Početkom ove godine izdao je album „Father and sons“ koji je radio zajedno sa svojim sinovima Ronaldom i Romariom.

Treći finalni dan, 19. jula, slušamo 10 finalnih demo-bendova i proglašavamo pobjednika. Slijedi koncert benda „M.O.R.T.“, koji je prošle godine osvojio prvo mjesto, snimanje albuma i spota u produkciji MTV-a, i Damira Urbana.

Svi se vjerovatno sjećate prvog Demofesta i koncerta Damira Urbana, koji je za mnoge ostao u pamćenju, jer je tokom cijelog koncerta kiša padala bez prestanka, a sa bine se pružao pogled na ljude sa otvorenim kišobranama i kabanicama koji su pjevali uglas. Ove godine očekujemo sedam puta bolju atmosferu i sigurni smo da će nam to Urban i priuštiti.

Nagrade o kojima svaki bend sanja

Jelen Demofest postoji zbog demo-bendova, a naš zadatak je da najbolji dobiju priliku da pokažu koliko znaju i da se takmiče sa ostalim bendovima iz regiona. Nagrade koje dodjeljujemo su 2.000 evra za treće mjesto, 3.000 evra za drugo mjesto i 5.000 evra za osvojeno prvo mjesto. Pored ovih, festival dodjeljuje i nagradu za najperspektivniji banjalučki bend, za medije, najboljem basisti i najboljem bubnjaru festivala.

Veliku ulogu u izboru pobjednika i najboljih među najboljima ima sedmočlani žiri, koji pomno preslušava svaku pjesmu svih prijavljenih bendova, a na festivalu izabrane

bendove sluša i gleda uživo. Ove godine žiri čine Rambo Amadeus, Davor Gobac (Psihomodo Pop), Branislav Babić Kebra (Obojeni program), Dušan Jevtović, srpski jazz gitarista, režiser Zoran Marković Zonjo, Đorđe Mišić, izvršni direktor za marketing i prodaju kompanije m:tel, Zlatko Nojkov, marketing menadžer Molson Coorsa za BiH i Brankica Janković, direktorka festivala Jelen Demofest.

Demofest sad ili nikad

Peta godina bila je godina prekretnica za Demofest. Organizator nije dobio finansijsku podršku Vlade RS i održavanje festivala bilo je potpuno neizvjesno. Nakon te vijesti probudili su se mladi, oni koji su svjesni koliko ovakav festival znači za Banjaluku. Grupa entuzijasta pokrenula je potpisivanje peticije u nastojanju da se izbore za održavanje festivala i uspjeli su u tome, a mi smo im neizmerno zahvalni. Nakon toga, ništa više nije bilo isto. Organizator je radio sa još većom snagom i voljom da pokaže koliko je festival koji donosi gradu na Vrbasu jedinstven i nešto bez čega ne možemo zamisliti ljeto. Pokazali smo da je sve moguće, a kako godine budu odmicala postavljaćemo sebi ciljeve i ispunjavićemo ih.

Jelen Demofest ima mnogo prijatelja

Sav trud i rad koji smo do sada uložili u razvoj Jelen Demofesta prepoznala je Evropska unija, tačnije specijalni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini, ambasador Peter Sorensen. Ovajput nismo mi bili ti koji su objašnjavali značaj festivala, pisali dopise, čekali datume za predaju papira koje je rijetko ko čitao. Ovaj put su oni nas kontaktirali sa riječima da prepoznaju „kulturnu važnost festivala i njegov potencijal za budućnost“. Eto, to smo čekali sve ove godine. S ponosom želimo da vam saopštimo da je i ove godine počasni sponzor Jelen Demofesta Kancelarija specijalnog predstavnika EU u BiH.

Sve u svemu, Jelen Demofest se ne propušta, jer on stvara nove zvijezde, nova prijateljstva i nove ljubavi.

Za kraj ostaje da vas pozovemo na Tvrđavu Kastel od 17. do 19. jula, da pijete Jelen pivo i da volite svoje prijatelje kao što Demofest voli m:tel i „Huawei“.

SOCIAL SPACE

MUZEJI SU U MODI

Muzej Republike Srpske možete posjetiti svakim danom od 08. do 20.00 časova.

Prijateljstva otvaraju vrata!
Do kraja godine m:tel vam daruje besplatan ulaz.
LAJK ZA MUZEJ!

DIO ŽENSKE
NARODNE NOŠNJE
Pojasna kopča - pofta
(kraj XIX početak XX vijeka)
Banja Luka

Banjačućanke su oduvijek bile poznate i prepoznatljive po svojoj ljepoti, kopče poput ove krasile su narodnu nošnju ljepotica iz grada na Vrbasu.

MONDO PIŠE

Darko Rundek:

Idem u selo, gradovi su dosadni!

Harizmatični muzičar, pjesnik, glumac i režiser Darko Rundek ostavio je dubok trag na muzičkoj sceni cijele bivše Jugoslavije sa grupom "Haustor", iza koje su ostale neponovljive pjesme poput "Ena", "Moja prva ljubav", "Šejn"...

RAZGOVARAO: SINIŠA STANIĆ

U Pariz se odselio 1991, gdje je komponovao muziku za pozorišne predstave, ali i nastavio da piše sjajne pjesme. Tamo su rođene pjesme "Apokalipso", "Ruke" i "Makedo". Zadnjih godina, sa svojim bendom "Cargo Orchestra", omiljeni je gost u klubovima i koncertnim dvoranama svih većih gradova bivše Jugoslavije.

U razgovoru za MONDO Darko Rundek otkriva šta za njega znači muzika, koje su mu omiljene narodne pjesme, koje numere svira na intimnim zabavama, a koje pjesme izvodi kada svira na svadbi.

Živite u Parizu, a dosta svirate na ex-Yu prostorima. Da li planirate da se preselite ponovo u Zagreb, ili možda neki drugi grad u regionu?

Zašto ne u selo? Gradovi su dosadni. Trenutno sam u jednom selu na ostrvu Brač, i tu stanujem kad ne stanujem u Zagrebu ili Parizu. Mislim da ću još neko vrijeme nastaviti tako stanovati na tri mjesta.

Kako izgleda život Darka Rundeka kada nije na turneji?

Osim studija i rada na novom albumu tu su i koncerti povezani s putovanjima, polje maslina, sađenje drveća, a pokušavam i da se uključim u razvoj samoodrživih zajednica.

Ljudi sve više gledaju muziku, sve a manje je slušaju. Kako se snalazite u novim, "surovim" uslovima u savremenoj muzičkoj industriji?

Muzika se ne može gledati, kad mi 'media player' prospe boje po ekranu koje, kao, pulsirajući prate muziku, već pola muzike prestajem da čujem. A da ne govorim o svim tim video-klipovima koji odvlače još više pažnju, bili oni više ili manje kreativni.

Goran Bregović je svojevremeno izjavio da je "muzika erotika i ako nema toga na pozornici, sve je propalo". Koja je Vaša definicija muzike? Erotika ili nešto drugo?

Erotika i nešto drugo. Muzika nas povezuje sa neizre-

Darko Rundek (rođen 30. januara 1956. u Zagrebu) je hrvatski muzičar, pjesnik, reditelj i glumac, jedan od osnivača grupe "Haustor". Diplomirao je režiju na Akademiji dramskih umjetnosti u Zagrebu, a režirao je nekoliko pozorišnih komada, radio emisija i radio dokumentaraca. Godine 1991. se odselio u Pariz, gdje i sada živi i radi. Prvenstveno radi muziku za film i pozorište, ali i dalje svira i snima. Bend sa kojim nastupa se zove "Rundek Cargo Orchestra". Posljednji album je izašao 2010. godine pod nazivom "Plavi avion", kao i "Dimitrio, sine Mitre"...

civim kretanjem sila. Istovremeno je slobodna i poletna u melodiji i podržana čvrstim zakonom u ritmu.

Čini se da su vaši raniji albumi bili više «plesni», ritam je bio čvršći...

Barem pola predzadnjeg albuma 'Cargo Orchestra' je plesan, "U-BAHN", "Slick Senjorita", "Ne okreći se", "Wanadoo", pa i "Put u sumrak". "Plavi avion" je u potpuno drugoj gami. Novi album će imati nekoliko plesnih pjesama.

Džoni Štulić u posljednje vrijeme dosta obrađuje poznate i manje poznate, uglavnom narodne pjesme, za svoju dušu... Da li i Vi nekada, na intimnim zabavama svirate prijateljima, porodici, ili za svoju dušu neke ex-Yu hitove? Koje su to pjesme?

Ne sviram ex-Yu hitove, zadržavam songove iz predstava za koje sam pisao muziku, improvizujem sam ili s drugim muzičarima. Zapravo, ima jedan ex-Yu hit, to je pjesma grupe "Film", "Mi nismo sami". Volim ponekad svirati i Bulata Okudžavu.

U jednom ranijem intervjuu naveli ste pet pjesama koje su obilježile ex-Yu muzičku scenu ("Ona se budi" - Šarlo Akrobata, "Nebo" - Električni orgazam, "Mi nismo sami" - Film, "Šta bi dao da si na mom mjestu" - Bijelo dugme i "Marina" - Azra). Da li biste mogli navesti svojih pet omiljenih narodnih pjesama?

Ja volim međimurske pjesme, recimo "Zvira voda iz kamena", "Vuprem oči", "Zemem pero", a volim i "Eminu", koja nije međimurska, kao i "Dimitrio, sine Mitre"...

Jeste li ikada u svojoj karijeri svirali na svadbi, kako je to izgledalo?

Svirao sam na svadbi jednog švedsko-francuskog para, u sjedištu UNESKO-a u Parizu sa dijelom "Cargo Orchestra". Uključili smo u svoj repertoar i nekoliko prigodnih pjesama kao "La java", "Serž Ginzbur" ili "Fernando", od grupe "Abba", ali većinu repertoara je činio plesni dio onog sto inače sviramo. Bilo je odlično!

Dino Šaran iz benda "Letu štuke" nedavno je izjavio da je "rokenrol i dalje tu, ali više nije 'prva violina'". Filozof Miša Đurković smatra da je "rokenrol u SFRJ bio neka vrsta državnog projekta", a da je devedesetih godina prošlog vijeka propao, nakon čega dolazi do ekspanzije narodnjaka... Šta Vi mislite o tome?

Ja se nikad nisam stvarno poistovijetio sa rokenrolom, pa za njega nisam intimno vezan. Rokenrol se od narodnjaka dugo razlikovao po tome što je bio seksualno oslobođeniji. Zadnjih se godina ta razlika gubi, novi narodnjaci su postali gotovo brutalno erotizovani i normalno je da onaj dio mladih kojima je taj aspekt rokenrola bio primaran, odlazi prema novim narodnjacima.

FOTO: ADMIR BULJUBAŠIĆ

Marko Feher:

Dizajner koji ne prati trendove

Prvom kolekcijom, koja je ujedno bila i prva androgena kolekcija u BiH, mladi banjalučki dizajner Marko Feher Potkozarac privukao je pažnju svjetske javnosti

RAZGOVARALA: MILICA KULIĆ

Da je riječ o izuzetno talentovanom dizajneru govori i činjenica da su o ovoj kolekciji pisali brojni strani modni časopisi, kao i da su komadi prodani u više zemalja širom Evrope.

Potvrda njegovog talenta je i prvo mjesto na ovogodišnjem 33. Nivea BH Fashion Week-u, u okviru takmičenja mladih dizajnera pod nazivom „Perwoll New Generation“, koji je održan u Sarajevu. U razgovoru sa ljubaznim i veoma simpatičnim Markom, saznali smo da trenutno sprema novu kolekciju, kao i da ga osim dizajna zanimaju knjige i filmovi, vegetarijanski način života...

Marko Feher Potkozarac ima 24 godine, student je druge godine dizajna i konfekcije na banjalučkom Tehnološkom fakultetu, i za sebe kaže da je veliki sanjar koji mašta o odlasku u Japan.

Kada si odlučio da je dizajn ono čime želiš da se baviš?

Iako zvuči stereotipno, ja sam još od djetinjstva znao šta želim da radim. Neke stvari sam htio da nosim, neke 'ni pod razno', pa sam stalno nešto kombinovao. Onda sam počeo i da skiciram modele garderobe kakvu bih ja nosio. Takođe, prijatelji su počeli da me pitaju za modne savjete i ja sam se jednostavno pronašao u tome. I danas kada pogledam skice iz djetinjstva ne stidim ih se, jer imaju neku estetsku vrijednost koja mi i sada odgovara.

U Sarajevu si dobio značajno priznanje. Koliko su nagrade mjerilo kvaliteta jednog dizajnera?

Moj rad je izabran kao najbolji među 200 prijavljenih, u program nazvanom „Perwoll New Generation“. Mušku 'casual' kolekciju sam predstavio pod parolom „Dosta“, osvrnuvši se na trenutno stanje u BiH i u svijetu. Mladi treba da pokrenu bunt, a ja sam ga pokrenuo u svojoj sferi djelovanja. Kada je o ženskoj kolekciji riječ, predstavio sam savremenu ženstvenost iz mog

FOTO: DALIBOR DANILović

ugla. Novac od nagrade sam iskoristio za kupovinu novih skupih materijala. Iako je to moja prva zvanična nagrada, najveća je bila kada sam se prvi put predstavio publici na prošlogodišnjem Fashion fair-u, nakon čega su mnogi ugledni svjetski mediji objavili fotografije moje kolekcije. Smatram da je rad svakog dizajnera individualan i da nije fer reći ovo je bolje ovo lošije, međutim, s obzirom na to da je žiri uočio predstavljanja kolekcija pregledao sve kolekcije, može se reći da nagrade mogu biti mjerilo vrijednosti kvaliteta.

Ti si i prvi domaći dizajner koji je uradio unisex kolekciju. Koliko je to dobro ili loše za dizajnera sa ovih prostora?

U početku je bilo čudnih pogleda i komentara na muškarce koji nose suknje na mojim revijama, međutim prešao sam preko toga, nisam htio da me to obeshrabri.

FOTO: SAŠA SAVIČIĆ

Malo je poznato da su muškarci prvo nosili suknje, koje su postale ženski odjevni predmet. I danas postoje mjesta gdje muškarci nose 'halje' i slične stvari, pa da ne vidim to kao problem. Inače, svi znamo koliko je trenutno popularna 'androgena moda', koju je na neki način još više popularizovao model porijeklom iz Tuzle

Andrej Pejić, ali i čuvena Tilda Svinton, koja je oličenje androgenosti. Super je što pomjeramo granice u svemu!

Da možeš da biraš, za koja bi dizajnirao garderobu?

Definitivno za hrvatskog muzičara Damira Urbana, jako ga cijenim, sviđa mi se njegova muzika, modni i životni stil. On je vizuelno i estetski - perfektan.

Sarađivao si sa poznatim banjalučkim damama, pjevačicama Vanjom Mišić i Dijanom Tepšić, kako je došlo do toga?

Sve se desilo spontano putem Facebook-a, one su vidjele da dizajniram garderobu, pa smo se dogovarali oko rada. Za Vanju sam radio kreaciju kada se takmičila na Demofestu, što je bila i moja prva kreacija izložena javnosti, a poslije toga je uslijedila i kreacija za Dijanin spot. U međuvremenu sam sa Dijanom postao član njenog „Play tima“ u kome se brinem za dizajnerski dio priče.

Da li pratiš trendove, koliko nosiš ono što je „in“ i šta za tebe predstavlja taj pojam?

Ne pratim trendove jer to treba da rade stilisti. Pratim svoju estetiku i kako mi ona naleže tako i kreiram stvari,

da li će se to nekom dopasti ili ne, to je druga stvar... Sve što je „must have“ za mene ne predstavlja individualnost. Moj stil se ne razlikuje od onoga što kreiram, volim ono što radim i nije mi problem to da nosim.

Kakvim osobama je namijenjena tvoja garderoba?

Muška kolekcija je vođena parolom „Dosta!“, a namijenjena je alternativnim buntovnicima koji imaju averziju prema komercijalnoj modi i, prema tome, što vidimo svaki dan na ulici, a žensku mogu da nose dame

koje vole minimalizam, koje su korak ispred vremena, ja-ke i samouvjerene.

U tvojim kreacijama dominiraju crno-bijele nijanse. Zbog čega nema više kolorita?

Još od prve kolekcije „Virdžina“ za koju su me inspirisale žene-muškarci i istoimeni film Srđana Karanovića, razmišljao sam da je balkanski mentalitet siva skala od crne do bijele boje, bez kolorita, pa je tako taj raspon boja postao i moj pečat. Dobro se osjećam u tim nijansama, a volim i prirodne, zemljane tonove. Moje kreacije su napravljene od prirodnih materijala, volim eko-kožu nisam pobornik kože životinja, jer sam vegetarijanac i praktikujem taj životni stil.

Da li tvoje kreacije više kupuju stranci ili ljudi iz regiona? Gdje zainteresovani kupci mogu vidjeti tvoje radove?

Prethodna kolekcija je 80 odsto prodana u inostranstvu, a samo 20 odsto u BiH. Kada je jedan londonski magazin objavio priču o meni, automatski su mi se javile tamošnje mušterije, jer im se učinilo zabavnim da nose nešto iz Bosne i Hercegovine, bez obzira što tamo imaju brojne radnje. Sa druge strane, u rodnoj Banjaluci postoji interesovanje, ali ono na šta često nailazim jesu komentari „samo da nisam ovdje, ja bih to nosio“, što je naš problem. Trebali bismo malo izaći iz tih okvira. Isključivo putem Facebooka sam rasprodao čitavu prvu kolekciju, a ako je neko zainteresovan, može naručiti komade.

Kako bi opisao stil Banjalučana i šta misliš o trendu 'vintage' garderobe i sve većem popularizovanju 'Second hand' radnji?

Banjalučani bi trebalo da budu više opušteni, ne bi trebali da gledaju šta drugi nose, mnogo smo ukočeni, ne samo za moje kreacije, već i manje provokativnije. Na našim

ulicama možemo vidjeti pokoju hrabriju kreaciju, ima onih koji pretjeruju, ali gradom najviše vlada uniformisanost. Sviđa mi se 'vintage' stil oblačenja, sve je bolje od robnih kuća koje imamo u gradu, koje su iste. Pohvalio bih našu sugrađanku Dašu Gajić, koja je pokrenula Street Style page i time podigla modnu svijest na banjalučkoj modnoj sceni. Poznajem ljude koji se posebno spremaju, jer ne znaju da li je ona na cesti sa fotoaparatom.

Da li možeš da živiš isključivo od dizajna?

Ako bih se isključivo posvetio modi, onda bih mogao da živim od toga, ali ja ne radim komercijalne kreacije. Za sada, majka stoji iza mene, ali polako, tek studiram.

Šta trenutno radiš, da li spremaš nove kolekcije?

Radim na novoj kolekciji koja mi oduzima mnogo vremena, jer je tehnički jako zahtjevna i konstrukcije su teške. Riječ je o kolekciji koja će svjetlo dana ugledati u junu, a sa kojom se ne bih posramio ni na jednom svjetskom fashion weeku.

Kakvi su ti planovi za budućnost?

Planiram da odem u Japan. Japanci su poznati po savršenim konstrukcijama i suština svakog posla jeste da upoznaš u cjelosti proces izrade, a moja sfera interesovanja su konstrukcije i mislim da Japanci to mogu da mi savršeno objasne. Osim toga, opčinjen sam njihovim načinom života, smirenošću i estetikom. Volio bih svoj modni izražaj oživjeti i u Parizu ili Londonu.

Kakav je Marko Feher privatno, šta voliš da radiš kada ne kreiraš?

Volim da provodim slobodno vrijeme sa prijateljima, da slušam dobru muziku, gledam filmove, da čitam knjige koje me odvuku iz realnosti. Ponekad samo zatvorim oči i maštam.

FOTO: SAŠA SAVIČIĆ

OTVORENA VRATA

Poslovnica u srcu SARAJEVA

PIŠE: MILICA STOJAKOVIĆ

Posjetili smo m:tel-ovu poslovnicu u Sarajevu koja je smještena u centru grada, u glavnoj šetališnoj zoni, u ulici Ferhadija. Dočekale su nas tri nasmijane i raspoložene dame, Aida, Željka i Aldina. Nije bilo gužve u trenutku kada smo stigli, te smo mogli neometano da porazgovaramo o tome kako izgleda njihov prosječan radni dan, prije nego što su počeli dolaziti posjetioci i prolaznici koji su se

raspitivali za različite usluge koje ovdje nude. Možda je slučajnost, ali svi naši sagovornici toga dana su bili puni hvale za ove dame, kao i za usluge koje m:tel nudi.

„Kompanija m:tel ima nekoliko poslovnica u Sarajevu, a ova je u samom srcu grada i veoma je posjećena. Nema pravila kada je veća gužva, u prvoj ili u drugoj smjeni, kojim danom u sedmici ili u kojem dijelu mjeseca, to najviše zavisi od vremenskih uslova, jer se nalazimo u glavnoj šetačkoj zoni“, rekla nam je Aida Cvijetić, organizator prodaje. Ona je istakla da korisnici kod njih mogu dobiti informacije i usluge

Poslovnica u srcu Sarajeva u ulici Ferhadija

„Jedan korisnik je došao da ga skinemo sa Yahoo-a, misleći da je to neka od naših usluga koja mu dodatno troši novac sa računom.“

iz oblasti postpaid i prepaid mobilne telefonije, prepaid i postpaid interneta, a mogu i kupiti laptope, telefone, slušalice i još mnogo toga.

Željka Bajić i Aldina Huseinović su nam odgovarale naizmjenično, ali i u duetu. „Mi sve uvijek radimo zajedno, pravi smo tim“, rekle su kroz smijeh.

Aldina nam je objasnila da imaju dovoljno vremena da obave sve svoje zadatke i da posao završe na vrijeme. Nastoje da se posvete svakom korisniku, kako bi dobio najkvalitetniju uslugu, iako ponekad može biti veoma stresno, što zavisi od više faktora - ko je korisnik, kakav je dan, da li je velika gužva i kakvo je vrijeme napolju. S obzirom na to da u Sarajevu ima mnogo turista, a poslovnica je u samom centru

podijelimo sa svojim kolegama. Nastojimo biti pozitivni i raspoloženi. Nedostaje nam danas kolega, šteta što ga niste zatekli, on je najveći zabavljač u ovoj poslovnici, a i šire“, dodaje Željka.

Dame tvrde da je ovo posao koji se uči godinama, da je rad sa ljudima veoma zahtjevan i da ga ne može raditi svako. Kažu da su se susretale sa najrazličitijim ljudima, od onih 'teških' kupaca oko kojih je potrebno da se potruži i njih nekoliko, do onih koji vam potpuno popravu dan, pa čak i radnu sedmicu. Kada su teške i stresne situacije, oni funkcionišu kao tim, nastoje da se nađu jedni drugima na usluzi i da priteknu u pomoć. Situacije u kojima je teško naći zajednički jezik sa komitentima, rješavaju timski.

grada, u glavnoj šetališnoj zoni, skoro svaki drugi posjetilac je stranac, pogotovo za vrijeme „Sarajevo film festivala“, različitih manifestacija i drugih festivala kojih u Sarajevu ima mnogo. Ovu poslovnicu posjećuju mnoge nacije iz svih djelova svijeta, Englezi, Kinezi, Japanci, Nijemci, Francuzi i cijela dijaspora.

„Dobro se snalazimo sa strancima, već smo se ispraksale, imamo dosta komitenata iz Turske koji ne znaju ni naš jezik, a ni engleski, onda se snalazimo kako znamo i umijemo, sporazumijevamo se, kako se kaže, i rukama i nogama“, smiju se Željka i Aldina.

Stranci najviše kupuju prepaid brojeve i internet, odnosno internet stikove. Usluge m:tel-a povoljnije su od konkurencije, pa je zato u ovoj poslovnici ljeti velika gužva, tvrde one.

„Bude udvaranja, raznih poklona, parfema, čokolada, svašta smo mi doživjele u ovoj poslovnici, ali mi to sve

Dok smo razgovarali sa Aidom, Željkom i Aldinom, u poslovnici je ušao sportista Srđan Miličević, stonoteniser, reprezentativac Bosne i Hercegovine i učesnik u Olimpijskim igrama 2014. Njegovom bratu je istekao ugovor, pa je došao da se raspita za Moj mix 25, jer bi brat produžio ugovor i kupio telefon iz m:tel-ove ponude, neki noviji, pametni telefon, sa više aplikacija i opcija. Srđan takođe koristi uslugu Moj mix 25, a telefon je kupio u m:tel-u. Pored usluge mobilne telefonije najviše koristi internet. Na izlasku je pohvalio zaposlenice, rekavši kako su veoma ljubazne.

Jedna od sagovornica taj dan nam je bila i Zorana Pejušić. Ona koristi usluge m:tel-a od 1999. godine, još za vrijeme kada se zvao „Mobis“. Nedavno je kupila Blekberi Z 10 putem m:tel-a, kojim je veoma zadovoljna. Zorana

Dama neobičnog imena, Nael Mokni, takođe je zadovoljni korisnik m:tel-a. Kaže da su joj usluga i ljubaznost veoma važni. U poslovnici je došla da dopuni kredit, a najviše koristi mobilnu telefoniju i internet.

Mensur Tailović je došao da se raspita o ponudi mobilnih telefona, jer se njegov stari telefon pokvario, a gdje drugo da dođe, kad je u m:tel-u najbolja ponuda. Mensur radi kao deminer i dosta vremena provodi na terenu, pa je odlučio da pređe na postpaid.

Nama je i samo jedan dan u poslovnici bio zabavan, stekli smo utisak da ovdje, prije svega, rade ljudi koji vole svoj posao, a to je ključ svakog uspjeha. Ako vam treba pomoć, odgovor na pitanje ili ljubazan osmijeh, u Sarajevu su vam vrata m:tel poslovnice uvijek otvorena, u toku radnog vremena, naravno.

je takođe, govorila u superlativu o zaposlenicima u ovoj poslovnici, rekla nam je da joj uvijek izađu u susret i da su veoma ljubazne. Ona koristi različite usluge m:tel-a, fiksnu, mobilnu telefoniju i internet. Na kraju nam je priznala da voli doći u ovu poslovnici jer je lijepo uređena, svijetla i na lijepoj je lokaciji.

„Koristim m:tel-ove usluge već godinama, još kada je bio 'Mobis', prepaid sam korisnik i smatram da je m:tel-ova mreža najbolje pokrivena signalom i najisplativija“, rekao nam je Alija Kurahović. M:tel-ove usluge koriste porodično, on, supruga i sinovi, i veoma su zadovoljni. U poslovnici je došao sa suprugom i sinom da se raspitaju o ponudi koju su vidjeli na TV reklami, kažu da razmišljaju da pređu na postpaid usluge, odnosno da pređu na Moj mix tarifu.

FRIEND KUTAK

FRIEND net

Brz i neograničen prepaid mobilni internet za surfanje na svakom mjestu i u svako vrijeme

PRIPREMILA: JELENA MAKSIMOVIĆ

Upravo si doputovao u grad, nemaš vremena da ugovaraš internet pakete ili si tu samo u prolazu? Idealno rješenje kako da ostaneš povezan sa svijetom i globalnom mrežom je upravo FRIEND net.

FRIEND net je mobilni internet koji se odlikuje jednostavnošću kupovine i korišćenja, a možeš ga koristiti na svakom mjestu i u svako vrijeme.

Idealan je za one koji se privremeno nalaze u BiH i ne žele da se vežu ugovorom, za one koji su često u pokretu, za one koji vole da pretražuju internet na plaži, u parku,...i naravno za sve one koji žele kontrolisanu potrošnju i neograničen pristup internetu.

FRIEND net startni paket za mobilni internet sadrži internet SIM karticu sa određenom količinom bonusa, ali ga možeš nabaviti i uz USB za mobilni internet po cijeni od 29 KM (sa PDV-om).

Koji god paket da odabereš, internet možeš koristiti neograničeno, jer kada potrošiš bonus po maksimalnoj brzini i dalje ćeš imati pristup internetu bez dodatnih troškova, ali po smanjenoj brzini. Prepaid način dopune vrijedi i u ovom slučaju, jer ako želiš internet po maksimalnoj brzini, potrebno je da kupiš novi tarifni paket sa novom količinom podataka i periodom važenja.

Jednostavno, brzo i neograničeno.
Ostani povezan uz Friend net.

Više informacija o ovoj usluzi pronađi na web stranici www.mtel.ba/frend-net

BRZ I NEOGRANIČEN MOBILNI INTERNET

**FRIEND
NET**
4 KM BONUSA
CIJENA: 29 KM

Ekstra
bonus
1GB

250MB
5KM
30 dana

1GB
10KM
30 dana

2GB
15KM
30 dana

FRIEND

Uživaj u nesputanom odmoru!

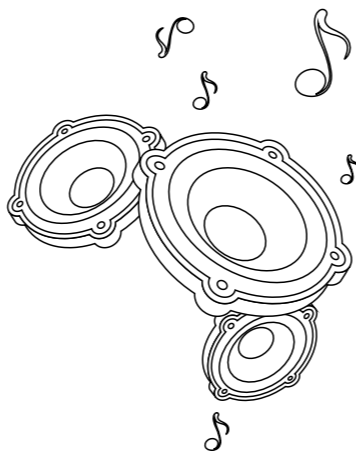
Brz i neograničen mobilni internet u svakom trenutku, na cijelom području BiH, bez mjesečne pretplate.

www.mtel.ba

korisnički servis:
066 10 10 10
Moj meni *100#

 mtelbih

m:music predstavlja

Poplave u regiji ujedinile i muzičare

U katastrofalnim poplavama koje su pogodile Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Hrvatsku osim „jada i čemera“ pred zastrašujućom bujicom, isplivala je i jedna veoma dobra stvar! Neviđena solidarnost među svim narodima u regionu.

Ljudi su prestali da posmatraju stvari kroz prizmu vlastite nacije i takmičili su se u pružanju pomoći unesrećenima i njihovim porodicama na razne načine - od direktnog prikupljanja novca, skupljanja i slanja humanitarne pomoći, do pružanja besplatnih usluga...

Ni muzičke zvijezde u bivšoj Jugoslaviji nisu ostale imune na nesreću...

Brojna su imena muzičara koji su pokazali solidarnost: Zdravko Čolić, Momčilo

Bajagić Bajaga, Vlado Georgijev, Nataša Bekvalac, Dino Merlin... Čola je preko Crvenog krsta poslao robnu humanitarnu pomoć u BiH i Srbiju, Bajaga je apelovao u videu da ljudi zovu humanitarne brojeve telefona, Dino Merlin je poslao šleper vode u Srbiju i dva u Žepče i Maglaj...

Osim direktne pomoći nastradalima, Dino Merlin je objavio i videospot za pjesmu „Ruža“, koja će se naći na novom albumu, u kojem se prikazuju brojevi telefona Crvenog krsta Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske.

Takođe, „Riblja čorba“, Dejan Cukić, „Električni orgazam“, „Bjesovi“ i drugi izvođači će svirati na Kalemegdanu 3. jula, kako bi obezbijedili sredstva za kupovinu montažnih kuća ljudima koji su ostali bez krova nad glavom.

Podrška nastradalima od poplava stigla je i od nekih svjetskih muzičkih zvijezda poput bendova „Dire Straits“,

„Billy Idol“, „Guns 'n' Roses“, te Neneh Cherry, Eddy Grant...

Uz njihove pjesme smo rasli, zaljublivali se, bivali razočarani, ostavljani i demoralisani, ali smo naučili ono najvažnije - da budemo ljudi.

A i oni su ovim gestovima pokazali da nisu 'fejk', već istinske zvijezde!

Uz njihove pjesme smo rasli, zaljublivali se, bivali razočarani, ostavljani i demoralisani, ali smo naučili ono najvažnije - da budemo ljudi.

„Najbolje od“ Olivera Mandića u Hrvatskoj

Oliver Mandić je svojim muzičkim stvaralaštvom i životnim izborima gotovo po pravilu stvarao kontroverze...

Iako je „srpski kralj fanka“ izdao samo tri albuma u karijeri, stvorio je mnogo hitova koje i dan-danas napamet znaju u svim krajevima bivše države.

Zato je „Kroacija Rekords“ odlučila da objavi Mandićev „Best of Collection“ sa ukupno 20 najvećih hitova, koji i poslije dvadesetak godina zvuče ultramoderno i vrlo svježe za nove generacije...

Na ovoj kompilaciji nalaze se pjesme sa albuma „Zbog tebe bih tucao kamen“ (1982) i „Dođe mi da vrisnem tvoje ime“ (1985), ali ne i jedina poslijeratna

pjesma „Ako lažem, tu me seci“ sa odavno snimljenog albuma „Kad ljubav ubije“, koji doduše nikad nije ugledao svjetlo dana.

Osim ove zagrebačke kompilacije, Oliver Mandić se ponovo vratio i na male ekrane u Srbiji sa spotom za pjesmu „Vreme za ljubav ističe“, koju je snimio sa folk zvijezdom Svetlanom Cecom Ražnatović.

Duet Željka Joksimovića i Daniela Kajmakoskog

Kada talente udruže mentor i pobjednik prvog regionalnog muzičkog takmičenja „X Factor“ Željko Joksimović i Daniel Kajmakoski, dobije se fantastična pjesma „Skoplje Beograd“.

Mladi Makedonac je prije pojavljivanja u „X Factor“ šou pisao autorske pjesme radeći građevinske poslove u Beču, a jednu je uspio da plasira preko svoje zemljakinje Karoline Gočeve.

Pobjedom na ovom muzičkom takmičenju, vinuo se u zvijezde u bivšoj Jugoslaviji, a 'stvar' sa Željkom je nastala spontano u studiju i odmah je pronašla put do slušalaca.

Kajmakoski se takođe nedavno pojavio i kao gost na koncertu Marije Šerifović, a zajedno sa drugim sudijom iz „X Factor“ emisije Kikijem Lesendrićem, otputovao je na turneju po Americi.

Pips, Chips & Videoclips...

Zagrebački bend „Pips, Chips & Videoclips“ objavio je akustičnu verziju svog prošlogodišnjeg albuma „Walt“, koji je oduševio i publiku i kritiku.

Za razliku od električnog „Walt“-a, novi, bez struje je drugačiji i po rasporedu numera, ali i po utisku koji nosi nakon slušanja, jer su ukinuti svi efekti, pa je preostala do gole kože ogoljena emocija.

FOTO: SAŠA HUŽJAK

Pored naslovne numere, bićete potpuno emotivno ispražnjeni nakon slušanja „Sa mnom tebi je zima“, jer vam gitare i stihovi suptilno ulaze u uho, a na kraju, dobrom dijelu publike natjeraju i suze na oči... Nemojte da krijete, nije sramota zaplakati!

I ostale pjesme na albumu krase poznata melanholija frontmena „Pipsa“ Dubravka Ivaniša - Rippera, a da uljepša cijeli album, koji nosi ime po autoru „Šilje i Mikija“, postarala se pjevačica Jinxa Yaya i to u numeru „Trubač“.

Vrhunski...

Napomena:

„Pipsi“ su pored albuma objavili i DVD izdanje i to snimljeno mobilnim telefonom!

Sergej Četković odbranio čast regiona na Evrosongu

Zbog ekonomske krize, Bosna i Hercegovina, Srbija i Hrvatska nisu ove godine imali svoje predstavnike na Evroviziji u Danskoj, ali su čast naše regije branili Makedonka Tijana Dapčević i Crnogorac Sergej Četković.

Kakvo god mišljenje da imate o ovom festivalu (kako se to obično kaže) 'lakah nota', nema nikakve sumnje da je riječ o spektaklu koji uvijek prati cijela Evropa... Tako je bilo i ovog puta u Kopenhagenu, u dvorani „B&W Hallerne“...

Da parafraziramo crnogorskog pisca Marka Miljanova, Četković je iskazao i „čojstvo i junaštvo“ (junaštvo je braniti sebe od drugog, a čojstvo druge od sebe) u Danskoj. Briljirao je na pozornici na svoj suptilan i nenametljiv način i uz malu pomoć balerine na rolerima izazvao ovacije.

TOP-10 SINGLOVA

1. Sergej Četković - Moj svijet
2. Zdravko Čolić - Esmas
3. Tony Cetinski - Kô da je sudbina htjela
4. Jelena Rozga - Okus mentola
5. Massimo - Krug u žitu
6. Oliver Dragojević - Do kraja vrimena
7. Hari Mata Hari - Da ti kô čovjek oprostim
8. Knez - Donna
9. Neno Belan - Anđela, anđele
10. Željko Bebek - Najveća budala ovog grada

SONY

Najbolji svjetski fotoaparati i kamera u vodootpornom pametnom telefonu*

Novi Xperia™ Z2 iz Sony-ja. Zahvaljujući našem najboljem fotoaparatu ikada od 20,7 MP i 4K video tehnologiji, uključujući SteadyShot™ i Timeshift video funkciju za efekte usporenog kretanja, sada možete da uhvatite i iznova oživite svoje najbolje momente, bilo kad i bilo gdje.

Zato što mi znamo da detalji prave razliku.

BE MOVED

XPERIA Z2

 Pridružite nam se na www.facebook.com/sonymobilers za više uzbudljivih novosti!

Dostupno na Xperia™ Store-u, u svim Sony-jevim prodavnicama, Sony centrima i kod ovlaštenih prodavaca.

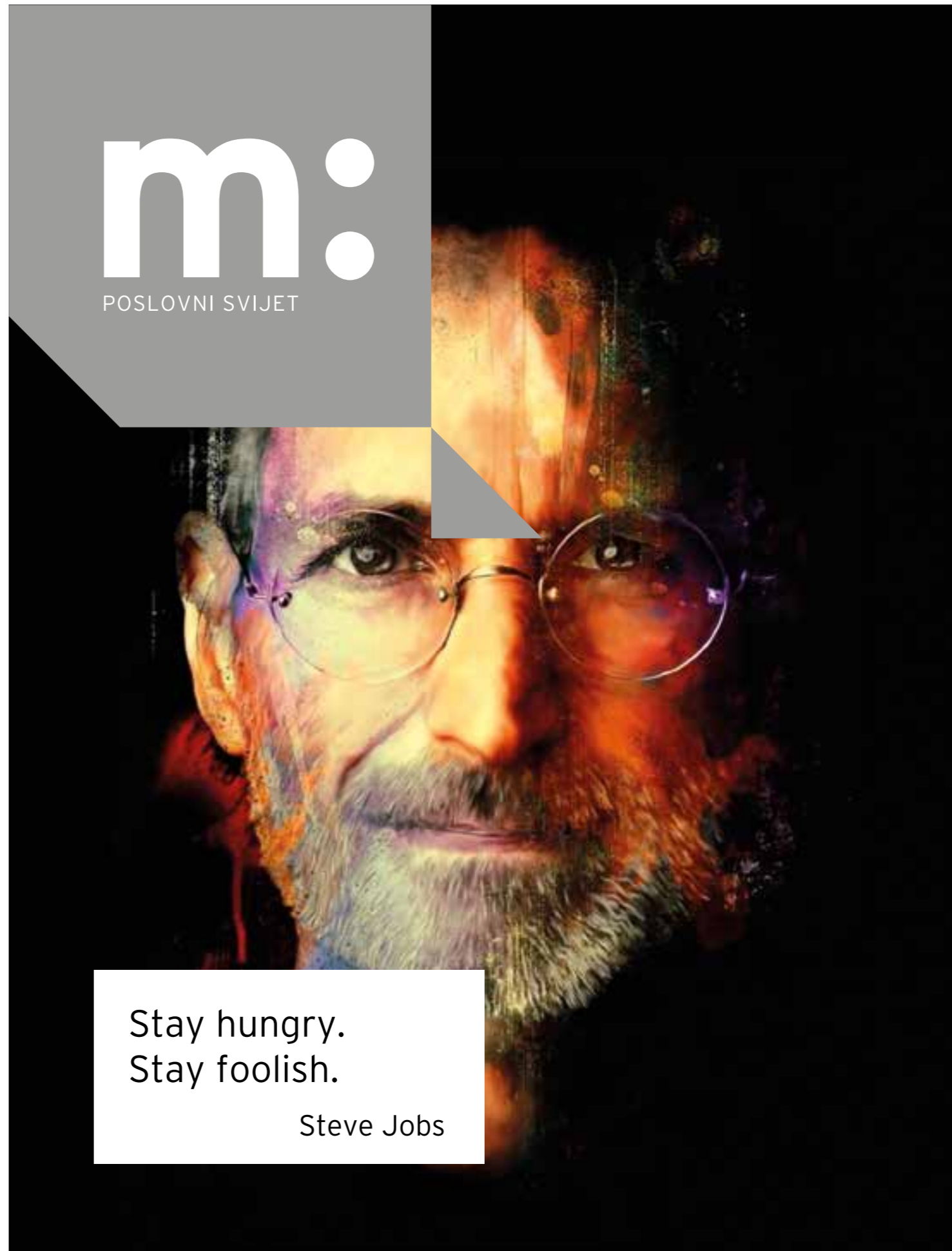
* Xperia™ Z2 je vodootporan pametni telefon (u skladu sa IP55/58, svi otvori moraju biti zatvoreni kako bi telefon mogao da bude na dubini do 1,50 metara svježe vode do 30 minuta. Svi uslovi korištenja se primjenjuju) sa 4K video snimanjem i kamerom od 20,7 MP. Specifikacije je verifikovao SpectrAX service Strategy Analytics 29. januara 2014. Za više informacija o rezultatima Strategy Analytics-a posjetite: www.sonymobile.com/testresults/ Ikone su prikazane u ilustrativne svrhe. Sony je zaštitni znak ili registrovani zaštitni znak Sony Corporation. Android, Google Chrome i Google Play su zaštitni znaci Google Inc. ©2014 Sony Mobile Communications AB.

m:

POSLOVNI SVIJET

Stay hungry.
Stay foolish.

Steve Jobs

TEMA BROJA

Nekoliko riječi o mobilnim APLIKACIJAMA

PIŠU: NEMANJA KRECELJ

Ako pogledamo malo unazad, ne tako davno, 1984. godine, „Motorola“ je imala prvi mobilni telefon dostupan na komercijalnom tržištu - Motorola DynaTAC 8000X. Funkcije telefona Dyna su bile vrlo jednostavne - s ovim telefonom ste mogli samo da pozivate brojeve, i postojala je aplikacija za kontakte. A danas?

Danas su telefoni multifunkcionalni, pored osnovne funkcije za pozive i slanje poruka, telefoni nam pomažu da učimo, zarađujemo i naravno da se zabavimo. Ovo su nam omogućili ljudi koji rade na razvijanju aplikacija za mobilne telefone. Kada je jednom otvorena kutija puna programerskih jezika koji omogućavaju stvaranje različitih aplikacija bez kojih se više ne možemo zamisliti, istorija mobilnih telefona je zauvijek postala drugačija.

Krajem 20. vijeka su postojale male arkadne igrice, editori za melodije, kalkulatori, kalendari i slične aplikacije za mobilne telefone. Nakon toga su se pojavili operativni sistemi za mobilne telefone Windows Mobile, Symbian i RIM (Blackberry), koji su napravili pravu revoluciju u razvoju aplikacija za mobilne telefone, kao i unapređenje novih pametnih telefona. Symbian je bio jedan od najpopularnijih operativnih sistema u to vrijeme, u današnje vrijeme se skoro i ne koristi, a najveća greška je bila u

tome što nije bio 'open source', što je smetalo naprednijim korisnicima koji su htjeli da razvijaju aplikacije za Symbian OS. Onda su na scenu izašli Android i iOS i ništa više nije bilo isto.

Prvi je igru započeo „Apple“ pokrećući svoj Apple Store 2008. godine. Vjerovali ili ne, u prvoj godini Store je imao preko milijardu preuzetih aplikacija. Kako su se razvijale tehnologije, kao i nove aplikacije za iOS broj preuzetih aplikacija sa Apple Store-a se povećao za 10 puta, tako da su u septembru 2011. godine imali preko 10 milijardi preuzetih aplikacija. Android market se pojavio nešto kasnije, i u aprilu 2010. godine su ostvarili milijardu preuzetih aplikacija, te su tako postali glavna konkurencija Apple Store-u. Njihovo takmičenje ko će bolje i ko će više, traje i danas.

Otvorilo se jedno novo tržište koje ima ogroman potencijal, i koje je dostupno svima. U julu 2013. godine, na Google play store-u je bilo dostupno preko milion aplikacija, a preuzete su preko 50 milijardi puta. Kada je u pitanju Apple Store, do aprila 2014. godine je bilo dostupno takođe preko milion aplikacija, a preuzete su preko 70 milijardi puta. Ovi podaci su nevjerovatni i govore da zainteresovanost za aplikacije za pametne telefone rapidno raste. I u ovom trenutku dok mi razgovaramo.

U igri u koju su uključene tolike brojke, ogromna zainteresovanost ljudi i konstantan rast broja aplikacija, mora biti i prostora za veliku zaradu.

Kako i koliko proizvođači aplikacija za mobilne telefone zarađuju?

Na tržištu postoji veliki broj aplikacija, neke od njih su veoma uspješne, neke manje uspješne, dok neke aplikacije još uvijek čekaju svoj red i pokušavaju da se probiju na tržištu. Postoji više načina kako zaraditi od mobilne aplikacije, neke se plaćaju da bi se preuzele, neke su potpuno besplatne, ali imaju oglase, a treća grupa, koja je i najpopularnija i koja najviše profita obezbijedi svojim kreatorima, jesu one aplikacije koje su besplatne, ali koje imaju određene elemente u aplikaciji koji se plaćaju.

Znate ono kad dođete na 28. nivo, i znate kako da najzad riješite taj izazov, ali vam fali samo još jedan život. I, onda, vi odlučite da date 'samo' dva dolara za jedan život, jer je prelazak nivoa veoma važan. Život po život, dolar po dolar, igrač po igrač - bogat kreator aplikacije. Jedna od najpopularnijih igrica u posljednje vrijeme je većini poznat „Candy Crush“. Vjerovali ili ne, ova igrica je odličan primjer aplikacije koja zarađuje milijarde dolara. Dobijate je besplatno, ali njene dodatke plaćate.

Da bi aplikacija postala popularna i imala veliki broj korisnika, ona uopšte ne mora da bude programski zahtjevna. Odličan primjer je još jedna igrica, s kojom je upoznat veći dio korisnika pametnih telefona, riječ je o „Flappy Bird“ igrici, koja je jednostavna za kreiranje, nivoa nekadašnjeg „Super Marija“, ali veoma teška za igranje, što je izazvalo veliko interesovanje među

korisnicima pametnih telefona da se dokažu što boljim rezultatom. Način na koji je kreator ove igrice zarađivao jesu oglasi, a njegov dnevni profit je bio i do 50.000 dolara. Zamislite, neko zarađuje dok vi pokušavate da ptičicu provučete kroz otvore.

Pravila nema, u svakom slučaju, ukoliko odlučite da pokušate kreirati neku aplikaciju za pametne telefone, pored dobre i razrađene ideje, potrebno je da imate programersko iskustvo, posebno u programskom jeziku Java.

Takođe je poželjno da imate iskustva u marketingu, jer potrebno je da svoju aplikaciju predstavite korisnicima, a ovo nije nimalo jednostavan posao, s obzirom na to koliko je aplikacija dostupno na marketima i da se svakim danom broj aplikacija povećava. Najveći izazov kreatora aplikacije jeste da pozicionira aplikaciju među najpopularnijim aplikacijama, kako bi i ostalima bila vidljiva. Najbitniji faktori koji utiču na što bolje pozicioniranje aplikacije jesu ključne riječi u naslovu i opisu aplikacije, broj preuzimanja, pozitivniji

rejting, ali takođe i da li korisnici upotrebljavaju instaliranu aplikaciju. Jer, i sami ste svjedoci da mnoge aplikacije koje instalirate, često ne koristite uopšte.

Ukoliko nemate iskustva u programiranju, a imate ideju i želju da pokušate kreirati aplikaciju za mobilni telefon, postoji veliki broj alata koji će vam pomoći pri kreiranju aplikacije 'drag and drop' metodom. Preporuka je da svi probate, možda je vaš posao budućnosti u ovoj industriji, možda se baš vaša ideja pretvori u aplikaciju koja vrijedi milijarde. Srećno u osvajanju programerskog svijeta!

BIZ&TECH

PIŠE: MILAN BALABAN

Vijesti iz ekonomije i biznisa

Rat brendova je nešto na šta smo navikli u svijetu biznisa. Svaki brend se trudi da zauzme prvu poziciju i zarađuje novac od svega što dodirne. Do sada je to počasno mjesto držao „Apple“. Međutim, „BrandZ“ studija je pokazala da „Apple“ više ne drži ovaj prijesto. Proširujući se u razne industrije, od satelita do termostata, mjesto najboljeg svjetskog brenda sada zauzima tehnološki gigant „Google“. Na trećem mjestu se nalazi još jedan tehnološki gigant, „IBM“. Četvrto mjesto zauzima „Microsoft“, a petorku zaokružuje jedini ne-tehnološki brend - „McDonalds“.

Nakon što je „Google“ počeo da kupuje kompanije u vezi sa umjetnom inteligencijom (AI), „Apple“ je takođe odlučilo da krene u kupovinu. Na njihovoj šoping listi se trenutno nalazi proizvođač slušalica „Beats by Dr Dre“. Ovom transakcijom, vrijednom 3,2 milijarde dolara, „Apple“ bi trebalo da učvrsti svoju poziciju u industriji slušalica i zvučnika, i da se dalje fokusira na razvoj 'wearable' tehnologije (tehnoloških instrumenata koji mjere puls, znojenje, korake i slično).

Na tržištu se prije nekoliko mjeseci pojavila nova verzija HTC One telefona. Ovaj nevjerojatno lijepo dizajnirani telefon odmah je privukao svoju publiku funkcijama, ljepotom i jednostavnošću korišćenja. Međutim, posljednja istraživanja pokazuju da „HTC“ nastavlja trend opadanja profita i tokom prva tri mjeseca ovaj tajvanski proizvođač je potvrdio gubitak od nevjerojatnih 62 miliona dolara. Uz ove loše finansijske rezultate, „HTC“ je pretrpio još jedan gubitak. Naime, Scott Croyle, glavni dizajner HTC One linije proizvoda, napušta „HTC“, da bi radio na nekim drugim ličnim projektima. Postavlja se pitanje da li će „HTC“ na kraju moći da se izvuče iz ove teške ekonomske situacije.

U posljednje vrijeme, ratovi u svijetu postali su sve mehanizovaniji i bespilotne letjelice se koriste masovno za 'dostavu' bombi. Međutim, kompanija „Amazon“ je najpoznatija po prodaji knjiga, umjesto bombi ima ideju da putem slične tehnologije masovno dostavlja proizvode. Njihove letjelice već vrijedno zuje nebom Sjedinjenih Američkih Država, vršeći dostavu paketa na lične adrese i na taj način testiraju ovakav tip usluge. Ukoliko trend zaista zaživi, ovo bi moglo imati nevjerojatno velike (pozitivne) posljedice na klasičnu dostavu, štedeći gorivo, vrijeme i što je najbitnije - novac. „Amazon“ tvrdi da, uz pomoć ovih letjelica, na testnim lokacijama proizvode dostavlja u roku od pola sata. E, to se zove ekspresna dostava.

Teško je, ali pobijedićemo i ovo

PIŠE: SINIŠA VUKELIĆ

Rat, svjetska finansijska i ekonomska kriza, fiskalizacija, rekordna suša, snježne padavine i, na kraju liste, katastrofalne padavine. Domaća ekonomija nikada nije u kraćem periodu bila na većim iskušenjima. Slaba kupovna moć stanovništva dodatno će opasti usljed posljedica apokaliptičnih poplava i pada budžetskih prihoda. Budžeti entiteta i opština ionako bazirani na socijalnoj, a minimalno na razvojnoj komponentni, sada će biti potpuno fokusirani na ublažavanje posljedica razornih poplava i sanaciji porušene infrastrukture. Sa te strane ekonomija ne može očekivati veliku pomoć. Ostaju domaće banke koje će vjerovatno veliki dio svojih sredstava morati da odvoje za rezervacije, reprogramiranje kredita stanovništvu i firmama na poplavljenom području, te kupovini republičkih obveznica entiteta kojem sada grčevito treba novac za golo preživljavanje. Bez oporavka privrede ova kriza će još duže trajati. Vlast ne zna šta su joj prioriteti. Ne zato što ih nema, već što ih ima mnogo i svi su podjednako važni: pomoć

poplavljenom stanovništvu, pokidana saobraćajna infrastruktura, uništena poljoprivreda ili skršena ekonomija...

Na tržištu neće biti manjka robe, jer većinu uvozimo. Deficit u spoljnotrgovinskoj razmjeni koji se posljednjih godina počeo smanjivati, sada će se ekspresno povećati i biće veći nego u najgorim poslijeratnim godinama. Za robu, izvešćemo novac koji ionako već godinama nedostaje na tržištu. Nelikvidnost će se dodatno povećati, kao i pritisak kontrolnih organa da se puni osiromašeni budžet. Nepovoljne prilike, ali kada su one bile dobre za privrednike na ovom prostoru?! Dobra okolnost je što za razliku od poslijeratnog perioda, sada imamo manje državnih firmi i „postavljenih menadžera“. Direktori privatnih malih i srednjih kompanija u Republici Srpskoj i BiH su fleksibilni i navikli su da posluju u teškim uslovima. Preguraće i ovo, uz visoku cijenu, ali preguraće. Kompenzovaće to kroz manje plate radnicima, otpuštanje, manju dobit, manjom uplatom poreza, ali kompenzovaće i... preživjeće.

BREND OVI KOJIMA VJERUJEMO

HTC ONE M8 telefon sa "šestim čulom"

PRIPREMILA: JELENA RAČUNICA

Nakon dugo nagađanja i iščekivanja, u martu ove godine u svijetu, a kod nas polovinom maja, zvanično je predstavljen novi smartfon iz kompanije „HTC“, a riječ je o dugo očekivanom modelu One M8, za koji mnogi ljubitelji HTC brenda kažu kako je upravo on najimpresivniji mobilni telefon ikad napravljen.

Na prvi pogled, M8 izgleda veoma slično svom prethodniku, ali kad se malo bolje približite ugledaćete potpuno redizajnirano kućište, novi, veći displej, kao i Sense 6 softver koji doprinosi modernom izgledu ovog sjajnog telefona.

Kad su u pitanju specifikacije, veoma je važno naglasiti da M8 sadrži 2.3GHz quad-core Snapdragon 801 procesor. Nevjerovatni super LCD 3 displej od 5 inča sa full HD rezolucijom i Gorilla Glass 3 premazom. Tu je i memorija od 16 GB i mogućnost nadogradnje do 32 GB i kompatibilnost sa 2G, 3G, 4G mrežama, wi-fi, bluetooth i sve ostale funkcije uobičajene za pametne telefone.

Kad je u pitanju kamera, „HTC“ je u svoj M8 ugradio novu Duo Camera tehnologiju koja omogućava snimanje fotografija nalik onim profesionalnim, a HTC BoomSound podiže standard kad je u pitanju kvalitet zvuka. Treba napomenuti da prednja kamera ima 5 megapiksela i veoma širok ugao slikanja, što ide u korist svim obožavaocima selfija, a tu je i dvostruki blic koji stvara kvalitetne slike u svim uslovima.

Video-zapisi snimljeni ovim telefonom odišu nevjerovatnim kvalitetom, oštrinom slike i zvuka, a tu je i mogućnost snimanja usporenih snimaka, kao i mogućnost montaže.

Zbog uvođenja posebnog zaslona, HTC One M8 može da se pohvali i jednom vrstom 'šestog čula', što mu omogućuje opcija Motion Launch, koja u trenutku prepoznaje

položaj i kretanje uređaja zahvaljujući posebnim senzorima. Na taj način možete da komunicirate sa telefonom bez okretanja zaslona. Tu je i autoAnswer, koji vam omogućava javljanje na pozive bez diranja ekrana, što je sjajna opcija za trenutke kada su vam prljave ruke, kuvate ili radite u bašti.

I na samom kraju, važno je napomenuti da su učinjene veoma korisne promjene kad je u pitanju rad i čuvanje baterije, tako da sada ona traje i do 40 odsto duže nego što je to bio slučaj sa M7 modelom. Kad je potpuno napunjena, baterija može trajati i do 14 dana, a tu je i dodatnih 60 sati na standby opciji sa 20 odsto kapaciteta, 30 sati na 10 odsto i 15 sati na 5 odsto baterije, tako da je mogućnost da ostanete bez baterije gotovo minimalna.

Otkrijte Sony Xperia Z2

**Samo u m:tel-u prvih 50
kupaca na poklon dobija
Sony SmartWatch 2**

Pripremila: Aleksandra Stojanović-Ljubotina

Sony Xperia Z2 otporan na vodu, s tehnologijom stišavanja buke i snimanja 4K video-zapisa može biti vaš po cijeni od 299 KM u Moj Mix 80 tarifnom modelu, ili 199 KM u Open Quadro Plus paketu, dok je m:tel poslovnim korisnicima Bez Limita tarife, ovaj uređaj dostupan po cijeni već od 120 KM.

Svojom atraktivnom pojavom Xperia Z2 razbija sve tabue, odlikuje je vrhunska izrada i uničiran dizajn koji sobom donose, reklo bi se, očekivani dašak luksuza. Novi Sony Xperia telefon konkurentnijim nego ikad čine veći ekran, 4K video, te znatno naprednija autonomija rada. Dominirajuća staklena površina na novoj Xperiji Z2 ostavlja utisak glamura.

Da bi stvorio ovaj spektakularan smartphone, „Sony“ je pažljivo osmislio svaki detalj novog premium uređaja. Prilikom izrade ekrana veličine 5.2" rezolucije 1920 x 1080 piksela i gustoćom 424 piksela po inču, u IPS tehnologiji koja uz bolji kontrast i reprodukciju boja garantuje veliki ugao gledanja, „Sony“ je u ovaj model ukomponovao i svoju Triluminos tehnologiju, koja uz pomoć filtera omogućava vjerniji prikaz boja uz poboljšani kontrast. Osim Triluminosa, Z2 se može pohvaliti i X-Reality tehnologijom za poboljšanje prikaza video-sadržaja. Novitet je i povećana osjetljivost ekrana koji se aktiviranjem opcije u postavkama samog ekrana sada može koristiti i sa rukavicama.

Sony Z2 se može pohvaliti 20.7 megapikselskom kamerom koja ima G sočiva i veličinu

senzora 3" bez premca. Posjeduje širokougaono sočivo od 27 mm, zahvaljujući kojoj i jako široke scene mogu stati na fotografije. Otvor blende iznosi f/2.0, čime je omogućeno bolje fotografisanje u uslovima slabijeg osvjetljenja. Snimanje 4K pokreće se odabirom odgovarajućeg moda u opcijama kamere, a interfejs je u potpunosti jednak kao i kod snimanja u običnom video-modu. Od modova izdvajamo zamagljivanje pozadine, koji omogućava da odabrani objekt na fotografiji bude u fokusu, dok ostatak fotografije postaje zamućen.

Bez obzira na to što je Z2 jako tanak uređaj, „Sony“ je u njega uspio smjestiti neizmjenjivu bateriju kapaciteta 3.200 mAh. Prema zvaničnim specifikacijama, Z2 može izdržati do 19 sati u 3G razgovorima ili nešto više od 30 dana u modu čekanja. Zanimljivo je da uređaj može reprodukovati muziku u trajanju od 120 sati, odnosno video-sadržaja u trajanju od 10 sati.

**Detalji koji čine razliku -
Sony SmartWatch 2**
Otporan na vodu (IP57)
1,6" LCD ekran
NFC, Bluetooth 3.0

SVJETSKI DOGAĐAJI

Od Montevidea do Rija...

PIŠE: JELENA RAČUNICA

Za svakog prosječnog ljubitelja fudbala na planeti Svjetsko prvenstvo je najvažniji sportski događaj u četiri godine. Svaka čast zimskim i ljetnim olimpijadama, ali Mundijal je nešto posebno! Još ako se njegova reprezentacija našla na šampionatu, sreći nema kraja, a eventualna titula prvaka svijeta je događaj koji se pamti i prepričava cijelog života i nalazi se u rangu rođenja vlastite djece.

Bez obzira da li ima sedam ili 47 godina, svaki ljubitelj „najvažnije sporedne stvari“ pasionirano skuplja i razmjenjuje „Panini“ sličice, raspravlja se u kafani oko taktike i uvjeren je sa stopostotnom sigurnošću da bi bio mnogo bolji selektor od aktuelnog. Na dan utakmice sve staje, fabrike prestaju da rade, djeca ne idu u školu, već se organizovano gleda meč na nekom od gradskih trgova. Tako je u većini država, posebno u onim siromašnijim, kojima je Mundijal barem malo olakšao ionako težak život.

A taj prvi Mundijal odigran je u Urugvaju i na njemu se našla i naša tadašnja država - Kraljevina Jugoslavija. Predvođeni slavnim Aleksandrom Tirnanicom Tirketom i Blagojem Marjanovićem Mošom, naši su ostvarili dosad najveći uspjeh u istoriji - treće mjesto i bronzanu medalju. Njihovo putešestvije parobrodom „Konte Verde“ u Montevideo i nastup u Urugvaju, dočaran je u filmovima Dragana Bjelogrića i vrijedi ih pogledati...

Tada su „Bijeli orlovi“ nadigrali prve favorite za titulu Brazil (2:1) i Boliviju (4:0), ali su protiv domaćina Urugvaja, zbog neviđene sudijske krađe, ostali bez plasmana u veliko finale. Brazilski sudija Rego je pri vođstvu Jugoslavije

poništio čist gol Marjanovića, a priznao ga Urugvajcima, iako je loptu napadaču dodao policajac koji je stajao iza mreže golmana Milovana Jakšića!? Shvativši da domaćin mora izboriti finale i na kraju osvojiti titulu, naši su se predali i na kraju izgubili sa 6:1.

Od tada do narednog nastupa Jugoslavije na završnoj smotri prošlo je 20 godina. Izdešavalo se u tom periodu mnogo toga - Drugi svjetski rat, promjena političkog sistema i samog naziva zemlje - na SP u Brazil 1950. godine otišla je reprezentacija Federativne Narodne Republike Jugoslavije.

I u zemlji kafe, fudbala i sambe, 'jugoviće' je na čelu sa legendarnim Rajkom Mitićem, Stjepanom Bobekom i Bernardom Vukasom, poslije ubjedljivih pobjeda nad Švajcarskom (3:0) i Meksikom (4:1) zaustavio domaćin. Bilo je 2:0 za „Karioke“ i naši su se vratili kući.

Poslije rivalstva sa Južnoamerikancima, Jugoslavija je već na narednom šampionatu planete u Švajcarskoj 1954. godine, započela jedan mnogo veći rivalitet - protiv Njemačke, koji je doduše bio izazvan i međusobnom borbom u dva svjetska rata.

I u našem slučaju važe proročke riječi engleskog golgetera Gerija Linekera, da je „fudbal igra 11 na 11, u kojoj uvijek pobjeđuju Nijemci“. Iako su Jugosloveni važili za favorite u četvrtfinalu i uprkos žestokim napadima Mitića, Bobeka i Branka Zebeca, „Panceri“ su autogolom Ivica Horvata i poslije kontranapada Helmuta Rana slavili sa 2:0 i sjajna generacija „Plavih“ je ostala kratkih rukava...

I u Švedskoj, četiri godine kasnije, kada se pojavio 17-godišnji Edson Arantes Don Nasimento ili jednostavno Pele i započeo karijeru 'najboljeg ikada', ponovo su kobni bili reprezentativci Njemačke u četvrtfinalu i ponovo Helmut Ran! Koliko je Jugoslavija imala moćan tim na čelu sa 'Velikom' Vladimirom Bearom, najbolje ilustruje meč sa Englezima u Beogradu, gdje je 'Gordi Albion' pred put na Mundijal 'popio' petardu, a trostruki strijelac bio je Petar Radaković! Ali, s Nijemcima nije nikako išlo...

Do čileanske prijestonice Santijaga 1962. godine i opet u četvrtfinalu! Na tom Mundijalu 'rodila' se jedna nova zvijezda našeg fudbala - Dragoslav Šekularac! Iako je Radaković u finišu utakmice srušio „Pancere“ i odveo „Plave“ u polufinale, Šeki je svojim 'bezobraznim' driblinzima izludivao rivale i dizao publiku u Čileu na noge. Izabran je u idealni tim prvenstva, a za partiju protiv Urugvaja (3:1) dobio je ocjenu 11?!

Osim Šekija, prvo ime „Plavih“ bio je Dražen Jerković, koji je sa četiri postignuta gola osvojio „Zlatnu kopačku“ koja se dodjeljuje najboljem strijelcu.

Prilikom da se bori u velikom finalu, Jugoslavija ipak nije stekla pošto je Čehoslovačka zasluženo slavila sa 3:1, a u utakmici za treće mjesto i bronzu, tragičar naših bio je Vlatko Marković, koji je u 90. minutu nespretno reagovao i savladao svog golmana Milutina Šoškića.

U Engleskoj 1966. godine nas nije bilo, kao ni na Mundijalu u Meksiku 1970. godine, pa smo na novo pojavljivanje „Plavih“ na završnoj smotri morali da pričekamo do Njemačke, četiri godine kasnije.

„Plavi“, koji su tada predstavljali Socijalističku Federativnu Republiku Jugoslaviju, upisali su najubjedljiviju pobjedu u istoriji, demoliravši selekciju Konga sa 9:0. Tada se posebno istakao 'Princ sa Neretve' Dušan Bajević sa het-trikom, ali je prvo ime nacionalnog tima bio Dragan Džajić.

Ipak, Švedska i Zapadna Njemačka predvođena Polom Brajtnerom, Francom Bekenbauerom i Gedom Milerom su bile prejake za tim Jugoslavije i „Plavi“, za koje su tada igrali, između ostalih, Enver Marić, Josip Katalinski, Stanislav Karasi, Kule Aćimović... su se poslije drugog kruga vratili sa Svjetskog prvenstva.

U Argentini, koja je 1978. godine osvojila svoju prvu titulu, ponovo Jugoslavije nije bilo, ali jeste četiri godine kasnije, u Španiji, u koju su naši fudbaleri ispraćeni kao jedni od najvećih favorita za osvajanje 'boginje'.

A, vratili su se pognute glave, što zbog loše atmosfere u reprezentaciji, što zbog one narodne „ko visoko leti, visočije padne“, ali i brutalne krađe danskog sudije Lunda Sorensena u meču sa domaćom „Crvenom furijom“.

Poslije vođstva „Plavih“, koje je omogućio Ivan Gudelj, Velimir Zajec je u nastavku meča oborio španskog igrača Alonsa metar izvan kaznenog prostora, a Danac pokazao na bijelu tačku! I, ne samo to! Ufarte je preuzeo odgovornost i promašio, ali je sudija odlučio da ponovi udarac, jer se golman Dragan Pantelić 'kretao' na gol liniji. U drugom pokušaju, Huanito je bio nepogrešiv i izjednačio, što je potpuno demoralisalo naše, koji su do kraja primili još jedan pogodak i ispalili već u grupnoj fazi.

A kad pogledate samo neka od imena našeg tima, jasno je zbog čega smo uvršteni u favorite - Safet Sušić, Vladimir Petrović Pižon, Ivica Šurjak, Zlatko Krmpotić...

Debakl u Španiji rezultirao je i neuspješnim kvalifikacijama za Mundijal u Meksiku 1986. godine, gdje je slavni Dijego Maradona donio drugi trofej Argentini.

Taj šampionat će ostati upamćen po takozvanoj „Božijoj ruci“ kojom je 'El Pibe' izbacio Englesku u četvrtfinalu.

A naredni Mundijal u Italiji je ponovo donio veliki uspjeh Jugoslovenima, kojih je te, 1990. godine, bivalo sve manje, odnosno sve manje ih se tako osjećalo... Svi narodi u zajedničkoj državi su vukli na svoju stranu i u politici i u fudbalu. Timu koji je okupio selektor Ivica Osim, nisu davane gotovo nikakve šanse, posebno što je u javnosti bila nezamisliva ideja da vremešni Sušić može da igra zajedno sa Draganom Stojkovićem Piksijem, tada najvećom zvijezdom jugoslovenskog fudbala.

Njemačka je na krilima Lotara Mateusa i Jirgena Klinsmana pregazila „Plave“ na startu sa 4:1, uz likovanje brojnih 'nacionalističkih' medija u Zagrebu i Beogradu, ali je 'Švabin' tim strpljivo nadigrao Kolumbiju golom Davora Jožića, a onda i Ujedinjene Arapske Emirate (4:1) i prošao u osminu finala.

A tamo ih je čekao dužnik iz 1982. godine - Španija, svjetska fudbalska velesila. Autoritete nikad specijalno nije poštovao Piksi, ni kad je sa niške Pasi poljane došao u „Crvenu zvezdu”, pa se nije uplašio ni Emilija Butragenja, Sančiza, Mičela, a posebno ne golmana Andonija Zubizarete.

Najprije mu je hladnokrvno 'prodao lažnjak', kad bi 99 odsto fudbalera hvatalo volej, a onda u produžecima iz slobodnjaka zapečatio sudbinu 'furije' i odveo „Plave” u četvrtfinale Mundijala.

Za plasman među četiri najbolje ekipe na svijetu, već tada dobrano 'načetoj državi' u kojoj se mogao namirisati barut, ispriječio se svjetski šampion Argentina, na čelu s Maradonom.

'Štraus sa Grbavice' je dao zadatak Refiku Šabanadžoviću da zaustavi 'Malog zelenog', ali je poslije samo pola sata zaradio dva žuta kartona i Jugoslavija je do kraja igrala sa desetoricom u polju! Ali, njihovo zajedništvo i požrtvovanost na terenu, kad već nije moglo u državi, dovelo je do produžetaka i kasnije penala.

Na tzv. penal lutriji promašili su Piksi Stojković, Dragoljub Brnović i na kraju Faruk Hadžibegić i Jugoslavija se probudila iz polufinalnog sna, koji je već sljedeće godine postao veliki košmar...

Šta bi bilo da je boginja Fortuna bila na strani „Plavih”? Da li bi se zemlja raspala u krvavom ratu? Ova pitanja postavljali su sebi navijači svih ovih godina... Sigurno je jedino da su se tada na tribinama stadiona „Komunale” u Firenci vijorile zastave s petokrakom i transparenti mostarskih „Rode-nih” i novosadske „Firme”. Zajedno.

Naša bivša zajednička država je odigrala ukupno 33 utakmice na svim Mundijalima, pobijedila je 14 puta, poražena je 12, a na četiri meča odigrala je neriješeno. Sa osvojenih 49 bodova je zauzela 13. mjesto najuspješnijih selekcija. Bak-suzno mjesto, reći će oni sujevjerniji.

Poslije raspada, od novostvore-nih zemalja najviše uspeha na Mundijalima imala je Hrvatska, koja je u Francuskoj 1998. godine ponovila uspjeh Moše i Tirketa iz Montevidea. „Kockasti” su predvođeni legendar-

nim 'trenerom svih trenera' Miroslavom Ćirom Blaževićem, osvojili treće mjesto na svijetu, a malo je nedostajalo da poraze kasnije prvake Francuze u polufinalu. Tad ih je zaustavio Lilijan Tiram, defanzivac koji do tada, a ni poslije nije dva puta tresao mrežu na jednoj utakmici bilo za reprezentaciju ili klubove čije je dresove nosio.

Srbija, s druge strane, kao samostalna država prvi put je nastupila 2010. godine u Južnoj Africi i imala je otvoren put čak do polufinala... Startni poraz od Gane, pa velika pobjeda nad Njemačkom (0:1), omogućio je „Orlovima” da u posljednjem kolu grupne faze remijem sa Australijom izbore osminu finala. Međutim, „Oziji” su slavili sa 2:1 i ovjerili Gani i srpskom treneru Milovanu Rajevcu megdan sa SAD u osmini finala. Amerikance, objektivno gledano, srpski tim je glatko mogao da prođe, a u projektovanom četvrtfinalu bi igrao sa Urugvajem... Dakle, ni polufinale ne bi bilo daleko, da je „Džabulani” u pojedinim trenucima poslušao Nikolu Žigića, Laneta Jovanovića ili Marka Pantelića...

Ovog ljeta u toku je jubilarni 20. Mundijal, i ponovo u Brazilu.

Na njemu su nastupili i Bosna i Hercegovina i Hrvatska. Obje selekcije eliminisane su u prvom krugu - za Hrvate je u grupi koban bio domaćin Brazil i selekcija Meksika, dok su za izabranike Safeta Papeta Sušića nepremostive prepreke bili Argentina i Nigerija...

Bolji utisak BiH je ostavila protiv „Gaučosa”, koji predvođeni Lionelom Mesijem tipuju na treću 'boginju', a sa Nigerijcima se pomalo sve skupilo... Od nepriznatog gola Edina Džeke, do faula nad kapitenom Emirom Spahićem kod pogotka Afrikanaca, preko činjenice da je afrički tim bio bolji, što je na kraju priznao i sam Sušić...

NAJVIŠE OSVOJENIH TITULA:

Brazil - 5
Italija -4
Njemačka -3
Argentina - 2
Urugvaj - 2
Engleska -1
Francuska -1
Španija - 1

NAJVIŠE NASTUPA:

19 - Brazil
17 - Italija, Njemačka
15 - Argentina
14 - Meksiko
13 - Engleska, Francuska, Španija
11 - Belgija, Urugvaj

NAJVIŠE ODIGRANIH UTAKMICA:

99 - Njemačka

NAJMANJE ODIGRANIH UTAKMICA:

1 - Indonezija (kao Holandska Istočna Indija)

NAJVIŠE POBJEDA:

67 - Brazil

NAJVIŠE PORAZA:

24 - Meksiko

NAJVIŠE NERIJEŠENIH UTAKMICA:

21 - Italija

NAJVIŠE UTAKMICA BEZ OSVOJENOG BODA:

6 - Salvador

NAJVIŠE ODIGRANIH UTAKMICA PRIJE PRVE POBJEDE:

17 - Bugarska

NAJVIŠE POSTIGNUTIH GOLOVA:

210 - Brazil

NAJVIŠE PRIMLJENIH GOLOVA:

117 - Njemačka

NAJMANJE POSTIGNUTIH GOLOVA:

0 - Kanada, Kina, Indonezija (kao Holandska Istočna Indija), Trinidad i Tobago, DR Kongo (kao Zair)

NAJMANJE PRIMLJENIH GOLOVA:

2 - Angola

UTAKMICA S NAJVIŠE GOLOVA:

12 - (Austrija - Švajcarska 7:5, četvrtfinale SP 1954)

NAJVIŠE POSTIGNUTIH GOLOVA NA JEDNOM SP:

27 - Mađarska 1954.

NAJMANJE PRIMLJENIH GOLOVA NA JEDNOM SP:

0 - Švajcarska 2006.

NAJVIŠE PRIMLJENIH GOLOVA NA JEDNOM SP:

16 - Južna Koreja 1954.

NAJVIŠE MINUTA BEZ PRIMLJENOG GOLA:

559 - Švajcarska (1994, 2006-2010)

NAJVIŠE POBJEDA ZAREDOM:

11 - Brazil (2002-2006)

NAJVIŠE UZASTOPNIH UTAKMICA BEZ PORAZA:

13 - Brazil (1958-1966)

NAJVIŠE PORAZA ZAREDOM:

9 - Meksiko (1930-1958)

NAJVIŠE UZASTOPNIH UTAKMICA BEZ POBJEDE:

17 - Bugarska (1962-1994)

NAJVIŠE NERIJEŠENIH UTAKMICA U NIZU:

5 - Belgija (1998-2002)

NAJVIŠE UZASTOPNIH UTAKMICA BEZ REMIJA:

16 - Portugal (1966-2006)

REKORDI FUDBALERA

NAJVIŠE ODIGRANIH SP:

5 - Antonio Karbahal (Meksiko, 1950-1966) i Lotar Mateus (Njemačka, 1982-1998)

NAJVIŠE OSVOJENIH TITULA PRVAKA:

3 - Pele (Brazil, 1958, 1962, 1970)

NAJVIŠE ODIGRANIH UTAKMICA:

25 - Lotar Mateus (Njemačka, 1982-1998)

NAJVIŠE ODIGRANIH MINUTA:

2,217 - Paolo Maldini (Italija, 1990-2002)

NAJVIŠE POBJEDA:

16 - Kafu (Brazil, 1994-2006)

NAJVIŠE NASTUPA U FINALU:

3 - Kafu (Brazil, 1994, 1998, 2002)

NAJMLAĐI IGRAČ:

17 godina i 41 dan - Norman Vajtsajd (Sjeverna Irska - Jugoslavija, 1982)

NAJSTARIJI IGRAČ:

42 godine i 39 dana - Rože Mila (Kamerun - Rusija, 1994)

NAJVIŠE GOLOVA:

15 - Ronaldo (Brazil, 1998-2006)

NAJVIŠE GOLOVA NA JEDNOM SP:

13 - Žist Fonten (Francuska, 1958)

NAJVIŠE GOLOVA NA JEDNOJ UTAKMICI:

5 - Oleg Saljenko (Rusija - Kamerun, 1994)

NAJMLAĐI STRIJELAC:

17 godina i 239 dana - Pele (Brazil - Vels, 1958)

NAJSTARIJI STRIJELAC:

42 godine i 39 dana - Rože Mila (Kamerun - Rusija, 1994)

NAJBRŽI GOL:

10,89 sekundi - Hakan Šukur (Turska - Južna Koreja, 2002)

NAJKASNIJI GOL:

121. minuta - Alesandro Del Pjero (Italija - Njemačka, 2006)

NAJVIŠE UTAKMICA BEZ PRIMLJENOG GOLA:

10 - Piter Šilton (Engleska, 1982-1990) i Fabijen Bartež (Francuska, 1998-2006)

PRIČA O USPJEHU

Stiv Džobs

Neispričane priče o geniju 20. i 21. vijeka

PIŠE: JELENA RAČUNICA

Stiv Džobs je čovjek za čije ime nije čuo veoma mali broj ljudi, o njegovim dostignućima i otkrićima, kada je u pitanju svijet nauke i tehnologije je već sve rečeno, napisane su brojne knjige i snimljeni filmovi... Šta još može da se kaže o genijalcu u farmerkama i crnoj rolci?

Godine 2011, svijet računara ostao je bez čovjeka koji je pomjerao granice kad su u pitanju tehnološka otkrića, svijet kakvim ga danas znamo ne bi bio ni približno isti da nije bilo njega i njegovog briljantnog uma. O tome kako su nastali PC računari, tableti i muzički plejeri sve znamo, ali o tome ko je zaista bio Stiv Džobs - ne baš.

Tačno godinu dana nakon njegove smrti, nekoliko njegovih najbližih prijatelja i saradnika iz različitih perioda života, okupilo se i sa svijetom podijelilo neispričane priče o ovom fascinantnom čovjeku.

Djeda Mraz, porše i Bil Gejts

Jedan od njegovih najbližih saradnika, softverski inženjer Rendi Adams, koji je sa njim radio u kompaniji „NeXT“, ispričao je nekoliko zanimljivih anegdota u vezi

sa ovim kompjuterskim magom. Nakon prve veće zarade, Stiv i Rendi su kupili po novog „porsche 911“, a da slučajno ne bi kvrcnuli jedan drugog vratima, uvijek su parkirali jedan pored drugog, ali sa najmanje tri prazna parking mjesta između. „Jednog dana Stiv je uletio u kancelariju i rekao da hitno moramo sakriti automobile, jer dolazi Ros Perot, mogući investitor, i da nikako ne smije pomisliti kako imamo novca“, prisjeća se Adams. Perot je nakon tog sastanka uložio 20 miliona dolara u kompaniju.

Adams se prisjetio i situacije kada je u „NeXT“ na sastanak stigao i čuveni Bil Gejts, a Džobs ga je bez imalo razmišljanja ostavio da čeka skoro čitav sat, iako nije bio pretjerano zaposlen.

Za Božić 1986. godine, Stiv se, po Rendijevim riječima pojavio obučen u Djeda Mraza i svim zaposlenima podijelio čekove od po 100 dolara, a pošto je poznato da je bio vegan, kad bi prolazio pored kolega koji uživaju u sendvičima sa salamom, imao je običaj da vikne: „Divno, miriše na izgoreno meso životinja!“

Dizajn nije samo kako nešto izgleda. Dizajn je kako to radi.

Pranje podova

Stiv Džobs se prvi put u javnosti, nakon objave da je operisao rak, pojavio na otvaranju nove „Apple“ prodavnice, ali minut prije nego što je zavjesa trebalo da se podigne, oklijevao je i nije htio da izađe pred novinare. Riječ nije bila o tremi, već o tome što su podovi nove prodavnice bili čisto bijeli, napravljeni od materijala kojima su obloženi hangari u kojima se čuvaju avioni. Iako je na papiru izgledalo savršeno, u praksi je bilo daleko od savršenstva. Naime, na podu su se ocrtavali otisci stopala svih ljudi koji su na njemu radili i izgledao je, jednostavno, prljavo.

Na samom ulasku u prodavnicu, jedan od novinara je prišao da pita Stiva da li je on učestvovao u svakom koraku otvaranja i dizajniranja prodavnice, a kad mu je Džobs odgovorio potvrdno, novinar je dao šaljivu opasku i rekao: „Vidi se da je podove čistio neko ko to nikad ranije nije radio“.

Nekoliko mjeseci kasnije, taj isti novinar saznao je od ostalih inženjera u „Apple“-u da je Stiv svim dizajnerima odmah nakon otvaranja naredio da se vrate u prodavnicu i zajedno sa njima cijelu noć ribao podove. Nakon toga, materijali na podovima su zamijenjeni kamenim pločicama.

Na prvom mjestu prijatelj

Iako je bio neviđeni radoholik, Džobs je beskompromisno bivao tu za svoje prijatelje kad god je bilo potrebno, a to je potvrdila i Hajdi Rojzen, koja je u vrijeme dok je saradivala sa Stivom bila na čelu kompanije „T/Maker“, koja je softverima snabdijevala „Mac“ tokom 80-ih godina. Među brojnim lijepim iskustvima koje je Hajdi doživjela sa njim, izdvojila je jedno koje, kako sama kaže, nikada neće zaboraviti.

Jedno veće Stiv je nazvao Hajdi da razgovaraju o poslu, a dan ranije saznala je da je njen otac iznenada umro

na poslovnom putu u Parizu. Kad je Stiv to čuo, upitao ju je zašto još uvijek radi i rekao joj da smjesta ode kući.

„Stiv je došao kod mene, sjeo na pod dok sam jecala i ostao tako dva sata. Da, imala sam kauč u kući, ali on jednostavno nije volio da sjedi na kaučevima. Pitao me je da mu pričam o svom ocu, šta sam najviše voljela kod njega i šta mi je bilo važno“, priča Hajdi i napominje da nikad neće zaboraviti i prestati cijeniti to što je u tom bolnom trenutku bio kraj nje.

Mala ruka na ekranu

Nolan Bušnel, osnivač kompanije „Aatari“, kod koga je Stiv radio prije nego je prešao u „Apple“, od 1974. do 1976. godine, najviše se sjeća njegove neumorne želje za radom, a njegov uspjeh objašnjava činjenicom da je Džobs na posao dolazio prvi, odlazio posljednji i uvijek bio spreman da radi više od ostalih. Bušnel kaže da je sa Stivom imao svojevrsan filozofski odnos i da je on uvijek bio spreman da govori o svojim idejama, stvaranju novih stvari i o tome kada je pravo vrijeme za njihovo puštanje na tržište.

Ranih 80-ih, Nolan je priredio zabavu u svojoj novoj kući u Parizu, te pozvao sve svoje prijatelje iz Silikonske doline. I, dok su se svi pojavili u večernjim toaletama, Stiv Džobs je došao u svojim 'leviskama'. „Stiv je tada bio u fazi spoznaje da se 'Apple II' približava svome kraju

planiranja sa Lisom i svemu onom što će kasnije postati 'Macintosh'. Tada smo pričali o džojsticima, mišu i bili potpuno oduševljeni idejom 'male ruke na monitoru', što je bila prvobitna ideja miša“, rekao je Bušnel i dodao da je Stiva posljednji put vidio godinu dana prije njegove smrti i primijetio da je izgledao veoma mršavo, ali ne i krhko. „Stiv je imao neku nevjerojatnu snagu, tada mi je rekao: 'Mislim da ću pobijediti ovu stvar!'“, za kraj je podijelio Bušnel.

BUDUĆNOST PRED VRATIMA

Nezaustavljivi trendovi

PRIPREMIO: MILAN BALABAN

dejne revolucije predstavljaju značajan iskorak u produženju i poboljšanju kvaliteta ljudskog života. Industrijska revolucija je počela polovinom XVIII vijeka i trajala je nešto manje od stotinu godina. Digitalna revolucija je počela osamdesetih godina XX vijeka i već je iz korijena promijenila sve naše živote. Lični kompjuteri, mobilni telefoni, tableti, phableti i ostala 'gedžeterija' se nalaze svuda oko nas. Uz pretpostavku da će digitalna revolucija trajati isto koliko i industrijska revolucija, to nam daje još 46 godina digitalnog razvoja. Ono što nas za to vrijeme očekuje, nekima će izgledati kao naučna fantastika, nekima kao magija, ali jedno je sigurno - niko neće moći da ostane ravnodušan.

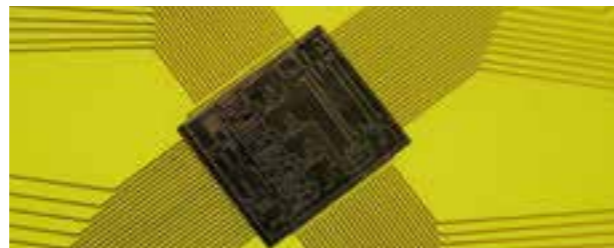

Generalnu digitalnu revoluciju u stopu prati medicinska digitalna revolucija. Čipovi i implanti koji će nam dati supersposobnosti poput skladištenja informacija u mozak je samo jedna od očekivanih sposobnosti. Zamislite da polazete težak ispit i sjećate se svakog detalja nakon samo jednog čitanja? Neko bi možda pomislio kako je to nemoguće, ali većina nas bi ovo dočekala raširenih ruku, barem zbog vremena ušteđenog na pravljenju 'puškica'.

Preliminarni testovi su već obavljani i ova tehnologija će veoma brzo postati realnost. Augmentacija čula vida i sluha će takođe biti svakodnevica kroz dvadesetak godina, pa ćete moći sa lakoćom da prislušujete komšije sa velikih udaljenosti. Jedna od najzanimljivijih, ali i najstrašnijih obećanja digitalne medicinske revolucije je

stvaranje bioničkih beba. Te bebe će biti super-bebe koje posjeduju nevjerojatnu snagu, intelekt, ali i ljepotu. Za to će se pobrinuti DNK re-sekvenciranje, odnosno 'doštavanje' genetskog koda djece, davno prije nego što ugledaju svjetlost dana. Ove bebe će posjedovati ono što naučnici danas popularno nazivaju 'najbolja tehnologija'. To je ona tehnologija koja je skrivena i direktno se integriše sa čovjekom i, pri tome, daje iluziju prirodnog.

Zamislite sljedeću situaciju. Prilazite svojoj kući, vrata se otvaraju, svjetla se pale, TV se pali i cijela kuća oživljava. To je već danas realnost malog broja hakera koji su ugradili u sebe čip koji im omogućava interakciju sa pametnom kućom. Taj čip se nalazi u slobodnoj prodaji

i možete lako da ga kupite za samo 99 dolara. Ugrađuje se između palca i kažiprsta ruke i može je izvršiti bilo koji pirsing majstor. Na ovaj način, ključ od svoje kuće nema šanse da izgubite.

Ne ulazeći u etičke principe onoga što nam tehnologija budućnosti, odnosno već današnjice donosi, moramo priznati da naučna fantastika svjetlosnom brzinom postaje realnost. Evolucija je prešla iz ruku prirode u ruke ljudi. Da li će nam se ovakvo igranje našom sudbinom nevjerojatno isplatiti ili će zauvijek zapečatiti ljudsku sudbinu na Zemlji, nemoguće je reći iz ove perspektive. Međutim, jedno je sigurno - budućnost je nevjerojatnija od naših najluđih snova.

INFOGRAFIK

NE TELEFONIRAJ DOK VOZIŠ

PRIČANJE
ILI SLUŠANJE
DOK VOZITE
POVEĆAVA
RIZIK OD
NESREĆE
ZA 1,3X

POZIVANJEM
DOK VOZITE
POVEĆAVA
RIZIK OD
NESREĆE
ZA 2,8X

POSEZANJE
ZA TELEFONOM
POVEĆAVA
RIZIK OD
NESREĆE
ZA 1,4X

PISANJE
SMS PORUKA
DOK VOZITE
POVEĆAVA
RIZIK OD
NESREĆE
ZA 23X

POSLOVNI BONTON

Dobar ton u poslovnom životu

PRIPREMILA: SANDRA STANIĆ

Ponašanje, maniri, ophođenje, uče se posmatranjem, uočavanjem, imitiranjem, a krajnji cilj jeste izgrađivanje kompletne ličnosti i predstavljanje individualnog stila u javnosti. Pravila lijepog ponašanja, s vremenom, prelaze u domen podsvjesnog, intuitivnog, rutinskog, nečeg što je ravno održavanju jutarnje higijene ili svakodnevnom odijevanju. Dakle, nije dovoljno samo znati kako se pozdravljamo, sjedimo za stolom, služimo priborom za jelo i sl. To su maniri koje svi kulturni ljudi treba da poznaju i usvoje kao uobičajeno ponašanje, tako da postanu dio spontanog ponašanja.

Oslovljavanje - obraćanje

Tokom vremena, mijenjali su se oblici ponašanja, prilagođavali raznovrsnim socio-ekonomskim i drugim društvenim promjenama, ali određeni standardi, protokol i način oslovljavanja, odoljeli su svim potresima. Tako je oslovljavanje sa gospodine, gospođa, gospođice do danas ostalo uobičajeno oslovljavanje, kada se lična imena ne znaju, izostaju ili nije došlo do predstavljanja i upoznavanja.

Riječ bonton na francuskom jeziku znači doslovno dobar ton. Bonton se obično definiše kao skup pravila za ponašanje u društvu, dakle pravila za učtivo, pristojno i uljudno vladanje. Bontonom u ophođenju uopšte, podrazumijevaju se pravila lijepog ponašanja na svakom mjestu. Jedan segment društvenog života je i radno okruženje, pa stoga postoje i pravila poslovnog bontona.

Oslovljavanje zavisi od doba starosti, relacije: muškarac - žena, hijerarhijskih i drugih odnosa. Prilikom upoznavanja, obraćanje teče sljedećim redoslijedom: Gospodin Petrović..., Gospođa Jevtić, pri čemu je prvo predstavljena muška osoba ženskoj ili mlađa - starijoj. Ukoliko starija osoba (po godinama ili hijerarhiji) predloži, može se preći, tokom ustaljenog kontaktiranja, na oslovljavanje ličnim imenom: Gospođo Milena... ili, sa posebnom dozvolom, samo ličnim imenom.

U profesionalnim odnosima, u institucijama u kojima postoji čvrsta podjela po statusu i hijerarhiji, oslovljavanje se vrši po zanimanju ili funkciji, na primjer: Gospodine profesore... ili, ukoliko je osoba mlađa, samo sa: Professore... ili Gospodine direktore... ili samo Direktore...

Etikecija i protokol nalažu da se diplomate ili članovi vlada moraju oslovljavati sa: Gospodine predsjedniče..., Gospodine ministre..., Gospodine ambasadore ili Vaša ekscelencijo... Članovima kraljevskih porodica, obraća se sa: Vaše veličanstvo..., Vaše visočanstvo... itd. Crkvenim velikodostojnicima može se obratiti jednostavno sa: Oče... ili Vaša svetosti ili sl. U zemljama u kojima postoje plemićke titule, one predstavljaju ve-

liku počast i izdvajaju ove građane od drugih, pa se koriste prilikom oslovljavanja. Na primjer: Grofe Berezovski, itd.

Kada se neko obraća većem skupu, redoslijed oslovljavanja je: Dame i gospodo ili Gospođe i gospodo. Na simpozijumima i skupovima posvećenim jednoj profesiji, može se obratiti sa: Poštovane kolege... ili pojedincu: Kolega.

Za pismeni način obraćanja važe slična pravila kao i za usmeno oslovljavanje, s tim što se mogu koristiti i druge učtive riječi. Uobičajeno je obraćanje sa: Poštovani gospodine, ili samo: Poštovani..., ukoliko se obraća nekolicini ili je obraćanje bezlično (na primjer: cirkularno pismo). Takođe se sreće i: Poštovane kolege..., Cijenjeni gospodine... i Poštovani prijatelji...

MREŽA

Internet of things

PIŠE: DARKO BAJIĆ

Danas, u prosječnom domaćinstvu, postoji nekoliko vrsta uređaja koji se mogu povezati na internet i to su računar, smartphone, tablet i noviji televizori. U bliskoj budućnosti, to bi moglo izgledati potpuno drugačije.

Ako je moguće povezati smartphone uređaje i televizore, zašto to ne bi bilo moguće i za centralno grijanje, frižider, toster i ostalo? Između njih bi postojala komunikacija koja bi tekla nezavisno od ljudi koji se time ne bi ni zanimali.

O sličnim pričama se već moglo čuti kada se spominju 'pametne' kuće, gdje bi se ključem daljinski otvarala kućna vrata, koja bi bežično poslala poruku da se upale ulazna svjetla. Kućno grijanje, koje bi radi uštede bilo na minimumu, dobilo bi signal da se vlasnik vratio i podesilo temperaturu kuće na željeni nivo.

'Nevidljivi batler', koji je zapravo sistem komunikacije različitih uređaja prikopčanih na mrežu, službeno se naziva „Internet stvari“ (Internet of Things - IoT). Ovaj nezgrapni naziv označava sistem senzora i uređaja kojima upravljaju inteligentne aplikacije, posebno dizajnirane za neku namjenu. Senzori za temperaturu, svjetlo, pritisak, zvuk i pokret, podatke šalju aplikacijama koje ih procesiraju i upravljaju uređajima.

IoT pruža velike mogućnosti za kreativne aplikacije. Trenutno, i sada postoji hardware i software koji kontrolišu spomenuto kućno grijanje kao i alarmni sistem, ali je malo aplikacija koje mogu komunicirati i sa jednim i sa drugim uređajem i izvoditi inteligentne zaključke, kao npr. gašenje grijanja kada alarmni sistem detektuje praznu kuću.

IoT stručnjaci kažu da postoji nebrojeno mogućnosti da se fizičkim objektima dodaju senzori i da im se na neki način omogući online prisustvo. To znači da će developeri, koji su prvenstveno razvijali aplikacije za smartphone i tablet uređaje, imati mnogo više prostora za razvoj aplikacija.

Za korisnike u većim gradovima postoje, na primjer,

aplikacije koje uz pomoć senzora prijavljuju slobodna parkirna mjesta. Takva aplikacija je „Streetline“, koja određuje i nivo buke, vrijeme kada treba posipati so na ulice, a uz pomoć povratnih informacija sa korisničkih smartphone uređaja, ukazuje na moguća zagušenja u saobraćaju.

Korist od IoT postoji u svim segmentima života, od gradova (saobraćaj, nadzor stanja mostova, nadzor osvjjetljenja itd.), čovjekove okoline (detekcije šumskih požara, zagađenja vazduha, monitoring padavina), poljoprivrede, zdravstva, industrije (nadzor distributivne mreže)...

Svjedoci smo razarajućih poplava i teško je reći da li nam je i u kojoj mjeri neki od pametnih sistema mogao pomoći, ali postoje i razvijeni su sistemi za nadzor rijeka u slučaju poplava, kvaliteta tekuće vode, otkrivanja opasnih hemikalija u vodi i drugi.

Za obične ljude, IoT se koristi u zdravstvene svrhe (nadzor tjelesnih aktivnosti, napredni bebi monitori, bolja iskoristivost lijekova putem pilule sa senzorom koja se nalazi u tijelu itd.), a tu su i sistemi stvoreni za kuće i automobile.

Za razvoj IoT sistema potrebno je uvođenje standarda u komunikaciji uređaja od različitih proizvođača, a posebno riješiti dodatna pitanja privatnosti podataka. Iako su ovi problemi veliki, stručnjaci predviđaju revoluciju IoT, koja će doći u formi aplikacija.

Stručnjaci u „Intelu“ tvrde da će u budućnosti nastaviti snažan rast broja spojenih uređaja, od 15 milijardi u 2015. godini, do 50 milijardi uređaja u 2020. godini. Pritom je važno spomenuti kako je već sada ostvaren ogroman rast - u zadnjih deset godina zabilježen je rast od čak 7,5 puta.

Svijetu u kojem je sve više senzora i sve više novih uređaja sa mogućnošću komunikacije, potrebne su kvalitetne aplikacije koje će obrađivati velike količine podataka, zaključivati prava rješenja i slati obavještenja na vrijeme.

iTunes U - Obrazovanje u džepu

PIŠE: MILAN BALABAN

Dobro došli u doba personalizacije. Mi, kao korisnici, više nismo zadovoljni generičkim proizvodima kompanija, nego imamo istančan ukus i želimo da proizvodi odgovaraju baš našim ličnim potrebama. Ovaj trend se nije zaustavio samo na majicama, pantalonama, telefonima, automobilima i internet planovima. On se uvukao u sve pore društva, a ni obrazovanje nije ostalo imuno na njega.

Živimo u nevjerojatno doba. Ako želimo nešto da naučimo, sve što je potrebno jeste da odemo na internet i pronademo šta nas zanima. Sve je više online kurseva sa prestižnih svjetskih univerziteta koji nam nude najnovije informacije na bilo kom polju, a da ne moramo da platimo preskupe školarine. Što je najbolje, te kurseve možemo da gledamo iz naše omiljene fotelje, za vrijeme pauze između posla i rekreacije. „Apple“ je, kao lider na polju tehnologije, prepoznao potrebu za ovakvim tipom edukacije i tržištu je predstavio iTunes U, svoj online univerzitet.

Da biste pristupili ovoj platformi, potrebno je samo par minuta za registraciju besplatnog naloga, te preuzimanje besplatne aplikacije i spremni ste za učenje.

Od samog začeća iTunes U, bilo je jasno da će platforma biti nevjerojatno uspješna. Iako „Apple“ nije objavio tačne statistike, poznato je da je tokom prve godine rada iTunes U, zabilježeno više od četiri miliona preuzimanja kurseva. „Apple“ je vrijedno radio da omogući korisnicima sve veću bazu kurseva, sklapajući ugovore i prijateljstva sa najpoznatijim svjetskim univerzitetima kao što su Stanford, UC Berkeley, MIT, Yale i Trinity College Dublin.

Na ovaj način „Apple“ je želio da predstavi svoje mobilne proizvode iPhone i iPad kao savršene platforme za (online) edukaciju. Uz aplikacije za navedene uređaje dolazi niz prednosti kao što su obavještenja o novim lekcijama, zapisivanje bilješki sa časova, pregled obrađenog materijala i slično. „Apple“ se dosta potrudio da sadržaj prilagodi različitim tipovima ljudi, pa su kursevi ponuđeni u video, audio, tekstualnom, kao i interaktivnom formatu sa kvizovima, praćenim dodatnim aplikacijama, prezentacijama i PDF dokumentima. Zbog toga, svako može da odabere svoj stil učenja i pristupi obrazovanju na onaj način koji njima najviše u datom momentu odgovara.

IDEJE POKREĆU SVIJET

Priča o tri ideje

o kojima mislimo da sve znamo, ali ne znamo

PRIPREMIO: MILAN BALABAN

Realnost je iluzija u kojoj mi uvijek mislimo da smo u pravu i da znamo najbolje. Često, ta realnost je u stvari naš filter onoga što jeste, pa vidimo samo jednu stranu stvari, dok 'tamna strana Mjeseca' uvijek ostaje u sjeni. Isti je slučaj i sa idejama. Taman kad pomislimo da sve znamo, (ne)ugodno se iznenadimo kako stvari zapravo nisu baš onakve kakve nam se čine.

Današnji život je nezamisliv bez svjetla. Kako sve više radimo u večernjim časovima, potrebno je da imamo kvalitetno osvjetljenje u bilo koje doba noći. Sijalicu možemo danas da kupimo u skoro svakom tržnom centru. Ona traje nekoliko mjeseci ili koju godinu i puf - vrijeme je da se promijeni. Šta ako bih vam rekao da postoji sijalica čiji je životni vijek 37 godina? Šta ako bih vam rekao da ta sijalica može da mijenja boje po vašoj želji? Šta ako bih vam rekao da tom sijalicom upravljate putem mobilnog telefona? „Philips“ i „LIFX“ su pustili baš ovakve proizvode u prodaju. Ove pametne sijalice su brzo počele da osvajaju tržište pametnih kuća i restorana, jer nude promjenu ambijenta samo jednim klikom na vašem telefonu. Međutim, zamislite da na klik možete da napravite cijelu kuću.

To je pošlo za rukom jednoj kineskoj kompaniji koja je za jedan dan 'ištopala' cijelu kuću. To 3D štampanje je ideja koja nas iznenađuje svakim danom sve više i više. Do sada smo 'štopali' skulpture i dijelove namještaja, a

sada možemo poprilično jeftino da odšampamo savršenu kuću iz snova. Zamislite da nekom poklonite dvorac iz snova za rođendan, a da vas to ne košta više od luksurnijeg godišnjeg odmora. Zahvaljujući 3D štampanju, to je danas moguće. Predviđanja su da će 3D štampanje napraviti najveću revoluciju u istoriji čovječanstva i da ćemo za nekoliko godina štampati sve: od organa za transplantaciju, zgrada, aviona, pa čak i hrane.

Svi znamo da je voda izvor života. Takođe, znamo kako se ta voda dobija iz dubokih planinskih izvora, bunara i mora. Da li znate da nam je voda u svakom momentu, bukvalno pred nosom? Vazduh sadrži znatnu količinu vode. Kad čujemo kako je vlažnost vazduha određeni procenat, to znači da u vazduhu zapravo postoje sitne kapljice vode. Kod nas se procenat vlažnosti vazduha kreće između 60 odsto i 80+ odsto tokom cijele godine. Ispostavilo se da, kada je riječ o toj vodi, postoji magičan broj - 23. Gdje god vlažnost vazduha prelazi 23 odsto, moguće je uz pomoć uređaja kompanije „Ecoloblu“ proizvesti čistu, pitku vodu. Najbolje od svega je što je taj uređaj moguće pokretati pomoću solarne energije i na taj način se znatno smanjuju troškovi proizvodnje vode. Uz pomoć ovih uređaja, neke od najvećih svjetskih organizacija žele promijeniti svijest o nestašici i u potpunosti iskorijeniti žeđ. Izobilje je zaista svuda oko nas. Samo moramo da osmotrimo, razmislimo i promijenimo naše stare pretpostavke.

POWERED BY **m:tel**

1458

HUAWEI **Ascend P7**
OFICIJELNI TELEFON

Jelen PIVO

DEMO FEST

Jelen PIVO
SPECIAL EDITION

Jelen PIVO
DEMO FEST

TVRĐAVA KASTEL · ULAZ BESPLATAN

17.07. Hladno pivo · GUANO APES
18.07. Eyesburn · MAX ROMEO
19.07. Damir Urban&4

Prijatelj festivala

m:
agazin

GRAD BANJA LUKA

Балло

European Union

HUAWEI

PTPC

jelendemofest.org

m:
S DRUGE STRANE

NINA VARGA
Simple is beautiful!

TALENTI

Filip Savić

Ponos mi ne bi dozvolio da poništim ispit

Filip Savić rođen je 1991. godine u Srpcu i student je četvrte godine Elektrotehničkog fakulteta u Banjaluci. Filipa od njegovih vršnjaka izdvaja to što je već tri godine najbolji student i ima sve najviše ocjene. Sve desetke. Jedini je student koji je ovakav prosjek ostvario u pedesetogodišnjoj historiji banjalučkog Elektrotehničkog fakulteta i ovogodišnji je m:stipendista.

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Kako ste odlučili da upišete Elektrotehnički fakultet?

- Prirodne nauke oduvijek su mi išle od ruke, s obzirom na to da u porodici imam dva prosvjetna radnika, profesore matematike i hemije. Odmalena sam bio upućen na te nauke, prvenstveno matematiku, ali i fiziku, a odluku o studijama na Elektrotehničkom fakultetu donio sam još u drugom razredu srednje škole. Prvobitni plan bio je da upišem fakultet u Beogradu, ali sam se na kraju odlučio za Banjaluku.

Tri godine zaredom ste najbolji student?

- Moj fakultet ima veoma lijepu praksu da svake godine nagrađuje najbolje studente, te da tada priredi prigodnu ceremoniju. Mogu se pohvaliti da sam tri godine zaredom bio proglašen za najboljeg studenta i pohvalio bih fakultet za takvu praksu. Na dodjeli nagrada, ETF okupi studente i različite ljude iz prakse, predstavnike firmi i pojedince iz naše branše, te se na ovaj način studentima pruža prilika da upoznaju buduće poslodavce.

Da li je teško imati sve desetke? Prosjek 10,00?

- Nije to toliko teško, bilo je nezgodno u prvoj i drugoj godini, trebalo mi je vremena da se priviknem na novi stil života, studiranje, novi grad, trebalo mi je malo vremena

da se snađem, a već na trećoj i, sada, na četvrtoj godini, mnogo je lakše. Nikada nisam poništio ispit, jer ponos mi to ne bi dozvolio. Smatram da kada bismo tako studirali, svi bismo mogli imati desetke ili veoma visok prosjek i biti odlični studenti, s tim što bi studiranje trajalo mnogo godina. Jednostavno, ako vam promakne jedan ispit, pa ga morate polagati ponovo, pa onda drugi, to uzme previše vremena. Ukoliko bih na nekom ispitu dobio manju ocjenu od desetke, prihvatio bih je, jer bih smatrao da sam je zaslužio, ali zaista nastojim da na svaki ispit izađem maksimalno pripremljen, odnosno da moje znanje bude za najvišu ocjenu.

Koja su Vaša polja interesovanja u elektrotehnici?

- Na Odsjeku sam za elektroniku i telekomunikacije, a diplomski rad koji trenutno spremam u vezi je sa teoretskom telekomunikacijom. Moje polje interesovanja je upravo u ovom domenu, međutim, veoma me interesuje i primijenjena elektronika, prije svega u digitalnoj obradi signala i telekomunikacijama, iako još uvijek nisam jasno definisao svoje buduće opredjeljenje. Generalno, omiljeni predmeti su mi upravo iz oblasti elektronike i telekomunikacija, odnosno predmeti iz te grupe. Teško mi je da izdvojim jedan, to je oblast koja me interesuje.

Učestvujete i na takmičenjima iz elektrotehnike?

- Da, prošle godine smo moje kolege i ja učestvovali na Međunarodnom studentskom takmičenju „Elektrijada“ na Balatonu, u Mađarskoj. Riječ je o takmičenju koje, tradicionalno, okuplja fakultete s prostora bivše Jugoslavije, bilo ih je više od pedeset. Mi smo, kao ekipa, osvojili prvo mjesto u kategoriji elektronike. Bili smo ubjedljivo prvi, te smo nadmašili fakultete sa ozbiljnom tradicijom, kao što su Beograd i Zagreb. Na pojedinačnom takmičenju sam osvojio treće mjesto, uz napomenu da su prvo i drugo mjesto osvojile moje kolege iz ekipe, tako da je to bila sveukupna pobjeda Elektrotehničkog fakulteta Banjaluka.

teži od ostalih fakulteta. Imam dovoljno slobodnog vremena za sve najbliže, roditelje i prijatelje. Imam vremena i za odbojku, koja mi je omiljeni sport i hobi, koju rekreativno treniram već pet-šest godina. Uspijevam da vodim prosječan studentski život i ispunjavam obaveze na fakultetu. Zaista imam dovoljno vremena za sve.

Šta Vas više privlači, nauka ili praksa?

- Mislim da su mi mogućnosti veće ako bih ostao u nauci i bavio se istraživanjima nego ukoliko bih, na primjer, bio inženjer u praksi, odnosno u industriji. Trenutno mi se čini da ipak nemam dovoljno praktičnog znanja, što ne znači da se to neće promijeniti. U svijetu elek-

FOTO: DRAGAN GAJIĆ

Imate li priliku da se bavite strukom, odnosno praksom van fakulteta?

- Ne direktno, ali u slobodno vrijeme istražujem stvari koje su u vezi s materijom koju izučavam, pratim šta je aktuelno u svijetu i kakve se nove tehnologije primjenjuju.

Elektrotehnički fakultet smatra se teškim, koliko imate slobodnog vremena i kako ga koristite?

- Meni Elektrotehnički fakultet nije težak. Čak je relativno lagan, odnosno smatram da nije ništa ni lakši ni

troinženjerstva postoje ljudi koji se bave praksom i koji se bave naukom i oni koji balansiraju između ove dvije krajnosti. Ako mogu birati, odabrao bih nauku i teoretske postavke.

Gdje se vidite za pet ili deset godina, kako vidite svoju karijeru?

- Iz perspektive studenta na završnoj godini, jedini cilj mi je da nastavim školovanje u inostranstvu. Imam velike šanse, odnosno neformalno mi je potvrđeno da

sam dobio stipendiju u okviru programa „Erasmus Mundus“, Evropskog fonda za stipendiranje studenata za studije u inostranstvu. Master studije bi trebalo da traju dvije godine i to mi je trenutno najdalja budućnost koju mogu projektovati, a program koji sam odabrao u vezi je upravo s mojim poljem interesovanja.

Da li biste voljeli da ostanete u inostranstvu ili biste se radije vratili u BiH?

- Većina mladih ljudi kaže kako bi se vratila, ipak nam je ovdje dom, porodica i prijatelji. Nisam čovjek koji bi mogao da ostane zauvijek negdje vani. Smatram da vas

u inostranstvu nikad neće smatrati svojim, zemljakom, odnosno uvijek ćete se osjećati kao stranac. Tako da je moja želja da svakako provedem određeni period u inostranstvu, da steknem neka iskustva koja, nažalost, nije moguće steći ovdje. Svakako treba biti svjestan da ovdje nema centara visoke tehnologije, a cilj studiranja u inostranstvu je upoznavanje s vrhunskom tehnologijom i istraživanjima koja su aktuelna i moderna i koja će vremenom vjerovatno doći i na ove prostore. Želja mi je da se vratim u zemlju i da se na neki način odužim fakultetu, zajednici i društvu koje mi je pomagalo kroz različite stipendije i da ovdje dam svoj puni doprinos.

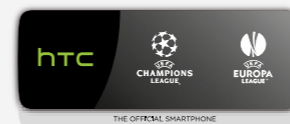

FOTO: DRAGAN GAJIĆ

htc Desire 610

Dva zvučnika za moćniji zvuk

- Nevjerovatan zvuk sa HTC BoomSound™
- Impresivan ekran od 4,7 inča
- Super brzina sa četvorojezgarnim procesorom

Ivan Kelava rođen je 1981. godine u Sarajevu. Školovao se u Sarajevu, Ljubuškom i Mostaru, gdje je diplomirao na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, a trenutno priprema odbranu magistarskog rada na temu „Informacijski sustavi i top menadžment u velikim poduzećima u BiH“, na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru. Fotografijom se bavi preko 10 godina, a inspirisale su ga najrazličitije stvari, svjetlo, trenuci, pokreti i ljudi. Više puta je nagrađivan i ima iza sebe četiri samostalne i više grupnih izložbi, a njegove fotografije su korištene za naslovnice knjiga, monografija, plakata, kalendara i različitih drugih oblika vizuelnih predstavljanja. Jedna od njegovih fotografija se nalazi u fundusu Muzeja za umjetnost i obrt iz Zagreba. Bavi se portretnom, korporativnom, fotografijom događaja, a ima iskustva i u fotografisanju hrane i automobila. Njegova fotografija je u martu ove godine korištena kao izvrsna edukativna demonstracija u segmentu portretne fotografije za čitaoce jednog od najčitanijih časopisa za fotografe „Practical Photography Magazine“. Ivan Kelava trenutno živi u Mostaru, oženjen je i otac jednog dječaka. Njegove fotografije možete pogledati na Facebook stranici www.facebook.com/ikelavaphoto.

FOTO: IVAN KELAVA

FOTO: IVAN KELAVA

NA DASKAMA

Sladana Zrnić:

U životu treba odbiti samo one uloge bez kojih predstava može

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Sladana Zrnić je glumica koja pripada prvoj generaciji Akademije umjetnosti u Banjaluci i koja je svojim talentom, harizmom i dugogodišnjim radom osvojila banjalučku scenu. Dva puta je bila glumica sezone u Narodnom pozorištu Republike Srpske i osvojila je mnogobrojne nagrade širom regiona. Teško je naći glumačku oblast koja joj ne leži, probala se i na televiziji i u filmu, ali ipak kaže da su pozorišne drame njen teren. Magistrirala je mjuzikl, pjeva u „Kombajn kvartetu“ i uči mlade ljude pozorištu i glumi. Sa Sladanom smo razgovarali o glumi, banjalučkoj sceni, njenom muzičkom iskustvu i pedagoškom radu sa djecom.

Kako je sve počelo? Kako ste shvatili da je gluma Vaš životni poziv?

Toliko godina je prošlo da mi se čini da sam izmaštala taj period života. U djetinjstvu sam bila veoma aktivna, bavila sam se gimnastikom i išla na razne sekcije. Kada sam imala 17 godina, na nagovor prijateljice sam se učlanila u amatersko pozorište „DIS“. U to vrijeme su me primijetili ljudi sa televizije i počela sam da radim emisiju „Šareni bukvar“, a po završetku srednje škole, upisala sam Prirodno-matematički fakultet. Međutim, kada sam došla do treće godine otvorila se Akademija umjetnosti u Banjaluci, i ja sam ponovo postala bruceš. Odlučila sam se za Akademiju, ostavila sve iza sebe i krenula iz početka u svojoj 23. godini. Nakon što sam završila Akademiju, uslijedili su angažmani u pozorištu, doslovno od nošenja tacne do epizode, glavne uloge, uloge u TV serijama, a

zatim je uslijedila specijalizacija u Beogradu iz mjuzikla. Moj glumački put je bio posut, kao što kažu, i trnjem i ružama. Ljudi smatraju da je popularnost jedino što se veže za ovaj posao, ali nije tako, gluma je nešto potpuno drugo i ja pokušavam da srušim predrasude kroz priču, kroz druženje sa mladim ljudima, kao i na ovaj način, kroz intervju...

Šta je, onda, po Vašem viđenju, gluma?

Gluma je, prije svega, zanat. Zanat koji se uči, vježba, glumac cijeli život mora da radi na tome, da radi na sebi, da se obrazuje, da vodi bitku sa svojim tijelom, jer kako starite sve je manje uloga, pogotovo ženskih, i to je taj trnovit put koji mi prolazimo. Uostalom, kao i svaki posao, gluma ima svoje teške momente, ali za mene je to najljepši poziv na svijetu. Gluma je posao koji vas uči svemu, kroz glumu upoznajte sebe, pa i okolinu, i što više dajete, to se vama više vraća.

Vi pripadate prvoj generaciji banjalučke Akademije umjetnosti. Koliko ste Vi i Vaše kolege sa klase uticali na formiranje banjalučke pozorišne scene?

Mi, prva i druga generacija banjalučke Akademije umjetnosti smo zaista utrli put svim mladim ljudima koji su sada u pozorištu i koji tek dolaze. Glumci koji su tada radili u pozorištu su bili poluprofionalci, ali to nije bio problem samo Banjaluke, već svih gradova, jer je u to vrijeme postojala samo jedna akademija. Sada ih ima mnogo više. Smatram da je pozorište sa prvom

generacijom školovanih glumaca dobilo veliki zamah, i mislim da smo trenutno veoma cijenjeni i primljeni kao ansambl, kao jako pozorište.

Kako biste ocijenili banjalučku scenu danas?

Danas u Banjaluci ima više scena nego prije. Tu je studentsko pozorište koje je poluprofionalno, „DIS“ pozorište, pa Studio „Jazavac“, gdje mi profesionalci radimo sa mladim ljudima, što je odlično, jer tako možemo da pronademo talente koji će biti naše buduće kolege. Sigurno se u gradu danas oko 300 do 400 mladih ljudi bavi pozorištem - ili igraju u predstavi ili rade probe ili uče nešto u vezi sa glumom, što je fantastično! Mislim da Banjaluci nedostaje još jedno pozorište da bi naša scena bila još bolja i zadovoljila potrebe ovog grada.

Pored snimanja „Šareno bukvar“, snimili ste i nekoliko TV serija. Kakvo je vaše televizijsko iskustvo?

Posljednji televizijski projekat u kom sam glumila je serija „Zamalo život“. Snimati tu seriju je bilo prelijepo iskustvo. Dali smo sve od sebe da napravimo seriju koja je naizgled komedija sa priprostim humorom, a u stvari naša oštrica je mnogo veća, i nadam se da je to publika prepoznala. Prije toga sam glumila u serijama „Križa“, „Lud, zburjen, normalan“, „To toplo ljeto“... volim televiziju i dobro snalazim. Televizija me je i obrazovala kao glumicu.

Ukazala Vam se prilika da glumite u opereti „Orfej u podzemlju“. Kako je bilo saradivati sa banjalučkim i gostujućim operskim pjevačima na ovakvom projektu?

Mjuzikl sam specijalizirala u Beogradu još prije deset godina, a mjuzikl je upravo nastao iz operete. U Banjaluci sam već glumila u mjuziklu „Zvijezda je rođena“, a igrala sam i u hip hop „Prosjačkoj operi“ u Tuzli. Moram da priznam da nisam mogla ni zamisliti da će mi se ukazati

FOTO: DRAGAN GAJIĆ

prilika da igram u opereti. U opereti je bitno solo pjevanje, ne džez i interpretacija, ono što sam ja učila, tako da sam u početku imala tremu, ali sam vidjela da su moju ulogu u nekim drugim teatrima igrale glumice koje znaju da pjevaju, pa mi je laknulo i prepreke su pale.

„Kombajn kvartet“?

I to je jedna preljepa priča, počelo je slučajno, u „Jazz klubu“ u Banjaluci sam čula četiri odlična muzičara kako sviraju „My favorite things“, pjesmu koju sam učila na mjuziklu, i oduševilo me je kako sviraju. Prišla sam momku koji svira kontrabas, Ogiju Petroviću, zahvalila jer su mi uljepšali večer, da bi mi Ogi prišao nakon nekoliko večeri i pozvao da pjevam s njima, budući da sam završila mjuzikl i imam znanje o džezu. I, eto, tako je to počelo i još uvijek traje.

Koja uloga u životu Vam je najdraža?

U životu, uloga tetke (smijeh). Ne mogu izdvojiti, svaka uloga mi nešto oduzme, a nešto mi da. Svaka me napati i raduje. Uvijek me najviše raduje posljednja uloga, uloga u kojoj trenutno igram. Nije pitanje velikih ili malih uloga. Parafraziraću Petra Kralja kada je rekao da u životu treba odbiti samo one uloge bez kojih predstava može.

Ko su glumci kojima se divite i čiji rad posebno cijenite?

Izuzetno cijenim i poštujem rad Nebojše Glogovca. Veoma mi se dopada količina njegove posvećenosti i

snage. Izdvojila bih i pozorišnu glumicu iz Novog Sada koju javnost manje zna, Gordanu Đurđević.

Da li Vam je draže igrati u komediji ili drami?

Glumci bi trebalo da znaju sve i da ne prave razliku, ali ja lično i intimno volim dramu. To je moj teren. Uvijek imam malu tremu od komedije, u drami sam sigurnija i tu mi sve ide lakše i uvjerljivije.

Na čemu trenutno radite?

Izvodim treću generaciju u Studiju „Jazavac“, radimo predstavu koja se zove „Bogovi su prolupali“, po tekstu Katarine Nikolić. Svake godine radimo sa novim članovima, moje kolege Nikolina Jelisavac, Veljo Blanić, Dragana Marić i Vladimir Đorđević i ja. Trenutno 'terorišem' tu djecu, učim ih i jedva čekam da izađemo na scenu. Time se bavim jer vidim da za godinu dana mogu da promijenim to dijete, da učinim da ono misli svojom glavom i da se oslobodi kompleksa. Iz tog razloga bih voljela da se gluma uvede u nastavni proces.

Šta bi poručila mladim ljudima koji žele da se bave glumom?

Bitno je razvijati talente, oprobavati se u različitim stvarima, a onda odabrati ono što vam najbolje leži. Mladom čovjeku, a i odraslim ljudima koji čitaju ovaj intervju, želim da poručim da čovjek treba da igra glavnu ulogu u svom životu. Neka svako obavi i 'izgura' svoju ulogu u životu, a ostalo oko njega će se posložiti.

Moamer Kasumović:

Svi smo pomalo ludi, zbunjeni i normalni

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Moamer Kasumović, široj javnosti poznat kao Damir Fazlinović iz popularne humoristične serije „Lud, zbunjen, normalan“, sasvim je sigurno jedan od najuspješnijih bh. glumaca mlađe generacije. Jednako dobro se snalazi i u komediji i u drami, na televiziji i u pozorištu, briljirajući u svakoj ulozi. Moamer je zabavan, duhovit, šarmantan i ambiciozan, a svojom pojavom i glumom, malo koga ostavlja ravnodušnim.

Uloga po kojoj ste najpoznatiji u Bosni i Hercegovini, ali i u regionu je uloga Damira u 'Lud, zbunjen, normalan'. Kakvo je iskustvo bilo snimati taj serijal?

- Uvijek volim da kažem da je to za mene na neki način bila još jedna škola. Tokom rada sa rediteljem serije Elmirom Jukićem i naravno, mojim dragim kolegama Mustafom i Senadom, uspio sam da sagledam sve elemente rada, one sitne detalje koje nijedna glumačka akademija ne može da te nauči.

Šta mislite zašto je serijal doživio toliku popularnost u regionu?

- Iz jednog vrlo jednostavnog razloga. Serijal je iskren, bavi se svakodnevnim životnim situacijama na jako duhovit način. Naravno, to je publika prepoznala i ono što je takođe bitno je da se publika prepoznaje u seriji kroz likove i situacije. Kao što se zna da je smijeh dobra terapija, tako da i serijal LZN dođe kao izvjesna terapija. Nisam jednom čuo od fanova serije da mi kažu kako „u kući imaju Izeta“ i slično.

Koliko smo, u stvari, svi mi ludi, zbunjeni ili normalni?

- Pa ja mislim da smo mi svi pomalo i jedno i drugo i treće. Bitno je koliko smo svjesni toga i kako to kanališemo u odnosu na ljude oko nas.

Da li Damir i Moamer imaju nekih sličnosti?

- Osim istog tijela, ne baš puno. Naravno, kao glumac

uvijek polaziš od sebe, tražiš u sebi mrvu sličnosti, na osnovu koje kasnije izgradiš čitav lik. Naravno, od velike pomoći je i scenarista koji dok piše scenarij već liku zadaje određene karakteristike.

Kako je saradivati sa Mustafom Nadarevićem? Koliko ste od njega naučili?

- Mustafa je prvenstveno veliki čovjek. Jako je lijepo biti u njegovom društvu. Naš se odnos razvio u to da se oslovljavamo sa 'Dedo' i 'Unuk'. Ovih sedam godina rada sa Mustafom su za mene neprocjenjivi, kako u profesionalnom tako i privatnom životu. Morate se diviti njegovom profesionalizmu, požrtvovanosti i ljubavi koju gaji prema ovom poslu.

Film, serija ili pozorište? Koja ljubav Vam je najdraža?

- Pozorište je pozorište. Kao što se kaže, prva ljubav zaborava nema, tako je i sa pozorištem. Prva glumačka iskustva sam sticao na daskama, ispred žive publike, tako da je ta ljubav vječna. Pozorište je drugačiji medij, ono je živo, dešava se sada i ovdje, čak su i glumačka sredstva drugačija od onih koje koristiš kada igraš pred kamerom. Naravno da jako volim da flertujem sa kamerom. Ona mi dođe kao ljubavnica.

Koja uloga Vam je najdraža i zašto?

- Nemam favorite ni u čemu, jer mislim da je jako teško ocijeniti ko je najbolji. Tako da nemam ni najdražu ulogu. Sve su jako različite i bave se različitim problemima. Na neki način, mogu da izdvojim ulogu u predstavi „Žaba“, samo iz razloga jer je to uloga koju sam najviše puta izveo u svojoj dosadašnjoj karijeri, 220 puta.

Uloga koja predstavlja vrhunac Vaše karijere?

- Iskreno, ne mislim da se desio vrhunac karijere. O tome čovjek može da govori nakon nekih 50-ak godina bavljenja ovim ili bilo kojim drugim poslom. Kada se

okrene iza sebe i vidi šta je ostavio. Tako, da ispred mene stoji još mnogo rada. Iskreno se nadam da ću uspjeti u svojoj namjeri da se bavim ovim poslom dok sam živ.

Kako je došlo do toga da upišete akademiju i postanete glumac? Da li je to profesija kojom ste se od malih nogu željeli baviti ili se želja pojavila u kasnijim godinama?

- Uvijek sam volio da imitiram druge ljude, životinje, drama mi je bila najdraži književni pravac. Volio sam, a i sada volim da zabavljam ljude. Međutim, tokom srednje škole, ideja da postanem glumac je skrivana u malome mozgu i to sve do kraja srednje škole, kada sam upisao glumu. Za mnogo mojih prijatelja u srednjoj školi je to bilo kao neka vrsta šoka, jer sam bio veoma povučen u tom periodu.

Rođeni ste i živjeli ste 14 godina u Bijelom Polju? Kako je izgledalo Vaše odrastanje?

- Jedan period moga života kojega se rado sjećam, naročito kada odem u Bijelo Polje i sa rođacima pre-pričavamo kakve smo sve 'belaje' radili kada smo bili mali. Nekako, kada se sjećam djetinjstva, većinu uspomena vežem za igranje van kuće. Mislim da nam je kuća služila samo kao mjesto na kojem se spava. Nije bitno da li je ljeto, zima, proljeće ili jesen, kiša ili snijeg, ništa nas nije sprečavalo da se dobro zabavimo.

Koliko često provodite vrijeme u Crnoj Gori?

- U Crnu Goru odem kad god imam slobodnog vremena, tamo je moj mali raj. Dešavalo mi se da odem do roditelja samo na ručak i da se vratim nazad za Sarajevo.

Više od pola života živite u Sarajevu, da li ga osjećate kao svojim gradom?

- Najbitniji period života, onaj kada se osoba formira, ja sam proveo u Sarajevu. Svi prijatelji, posao, nekako su tu. Nisam imao nikakvih problema sa prilagođavanjem novoj sredini. Volim da se našalim da sam rođeni Sarajlija 'since' 1996.

Član ste i jedan od osnivača „Magacin Kabarea“, koji je za samo tri godine postao respektabilan teatar koji propituje našu svakodnevicu. Kako je sve počelo i da li ste očekivali da će za tako kratko vrijeme postati omiljeno mjesto okupljanja Sarajlija?

- „Magacin Kabare“ je veoma pozitivna stvar u više segmenata. Najbitniji je onaj da smo dokazali da se kvalitetnim radom može napraviti dobra stvar. Drago nam je da smo u vremenu letargije uspjeli da postanemo svijetao primjer mladim ljudima u BiH, da je i te kako moguće napraviti nešto i da nije sve tako crno. Uvijek sam vjerovao da će „Magacin Kabare“ veoma brzo postati ono što jeste. Donijeli smo 'novu krv', mlade ljude koji do tada nisu imali priliku da pokažu svoja zavidna umijeća, da govore o stvarima koje ih iskreno muče i koja nam smetaju u našem društvu.

Odrasli ste sa tri sestre? Da li Vam je to pomoglo da bolje razumijete žene?

- Ako dodate još i mamu, ja sam odrastao sa četiri žene. Naravno da mi je pomoglo. Sestre su moj veliki oslonac. Ne znam šta bih da mi nije njih.

Na kojim projektima trenutno radite i šta planirate u budućnosti?

- Trenutno snimamo novu sezonu serijala LZN, koja je po meni jedna od najboljih do sada. Tu je i angažman u pozorištima, tako da smo naredni mjesec na gostovanjima po BiH i regiji, kao i snimanje filma „Naša svakodnevna priča“ rediteljke Ines Tanović, zatim snimanje filma „Žaba“. Takođe, sa svojim prijateljima iz Italije, Tomasom Santijem i Francescom Borchijem, radim na igranom filmu koji bi se trebao snimati iduće godine.

Gdje vidite sebe za 10 godina, koje su to ambicije i ciljevi koje želite postići?

- Naravno, gluma je primarna, međutim, mislim da ću se okušati i u režijskom i produkcijskom polju. Mislim da naša država ima ogroman potencijal u kulturi i da će se on sve više razvijati i izražavati.

FOTO: IVAN KOROMAN

FOTO: IVAN KOROMAN

PREDSTAVLJAMO

Narodno pozorište RS u Banjaluci

Narod je prepoznao
svoje pozorište

PIŠE: NENAD NOVAKOVIĆ, DIREKTOR NARODNOG POZORIŠTA RS

Pozorište opstaje. Čovjek je imao potrebu da stvara ili doživljava iluziju kako mu odgovara. U simbiozi čovjekovih potreba i želje da se život igra, opstaje iluzija igre i trajanje u svim vremenima, krizama i društvenim turbulencijama. Tako je kroz vijekove. Pozorište u Banjaluci, bilo kako se ono nominalno zvalo, opstajalo je kao institucija osamdeset i četiri godine. Vremešni penzioner koji već dugo uživa zasluženu penziju. I, ne da se. Naprotiv!

Narodno pozorište Republike Srpske sa svojih stotinu stalno zaposlenih radnika i više od pedeset stalno angažovanih, najznačajnija je ustanova kulture u Bosni i Hercegovini, a u regionu prepoznatljivo pozorište koje je rado viđen gost na svim pozornicama i festivalima, gdje se jezički razumijemo, pa čak i ondje gdje nas manje razumiju, ali nas poštuju i cijene to što radimo.

Prepoznatljiv repertoar nacionalnog teatra koji vodi računa o svim segmentima koje mora da sadržava ovakva ustanova, daje rezultate kojima bi se moglo pohvaliti malo nacionalnih teatarara. Naš najveći rezultat je naša publika, koja se vratila u pozorište i koja zna da cijeni to što ansambl i svi zaposleni rade. Trud, iskustvo, tradicija i znanje koji se ulažu u svaku predstavu su ono što se ne može sakriti i što poznavao pozorišnog života i te kako prepoznaju.

Posljednje tri godine smo radili predano i ponudili više premijera nego sva pozorišta u BiH zajedno, odigrali smo više predstava nego većina pozorišta u regionu, a imali smo posjetu koja je veća i za pozorišta koja imaju i dvostruko veću pozorišnu salu. Ova, i dolazeća sezona su period podizanja posebnog umjetničkog izraza i kulturnog nivoa, koji naša publika zaslužuje.

Veoma dobra saradnja sa svim strukturama iz privrede, obrazovanja, sektora osiguranja, bankarstva, zdravstva, realnog sektora, privatnog i javnog privredivanja, davali su nam podršku i pomoć kako bismo mogli da ostvarimo ovako dobre rezultate. Nećemo se dičiti odličjima i nagradama, jer su one normalan slijed kada

se predano radi, ali ćemo reći da potencijal, tradiciju i iskustvo, ukomponovano sa mladošću i entuzijazmom koji ima ovo pozorište, jesu najbolja preporuka za budućnost.

U ovaj hram boginje Talije, posljednjih godina dolazili su najznačajniji pozorišni stvaraoci i umjetnici kojima pozorište znači više od samog dolaska na predstavu. I od njih smo učili i učimo. Odlazili smo tamo gdje smo mogli i gdje smo cijenili da se može nešto novo naučiti i primijeniti u našoj kući. Svi zaposleni su usvajali stav da je pozorište timski rad, a da je predstava projekat u kojem svaka karika mora da bude najbolja, jer je samo to garancija dobrog rezultata. Možda je i najveća vrijednost ovog kolektiva taj izraženi smisao za timski, kolektivni rad i shvatanje da se samo velikim radom i u kulturi može ostvariti i postići željeni rezultat. Nismo postavljali male, ali ne i nerealne i nedostižne ciljeve. Naprotiv. Dobrom organizacijom, ozbiljnim promišljanjem svakog projekta i poteza, štednjom na svakom projektu i na svakom metru platna i svijeće za rekvizitu, davali smo do znanja onima koji svojim radom zarađuju sredstva za budžet, pa time i za kulturu, da cijenimo njihov napor i da im se svojim odnosom prema poslu i proizvodu koji nudimo i te kako odužujemo i zahvaljujemo.

Uveli smo i nešto novo kao dramski teatar. Igramo i pokazujemo da znamo i možemo igrati i etno balet, koreo dramu, dramski izraz sa veoma malo teksta sa glumom,

pokretom, simbolom, naznakom, gestom, govorom tijela, mimikom, razumijevanjem koje se podrazumijeva i razumije. Idemo i korak ispred vremena i krčimo put novim generacijama. Iako smo tehnički na nivou opšte improvizacije, to svakako nadomještamo skrivenom improvizacijom, velikim entuzijazmom, željom da bismo bolji i predani poslu i projektu koji radimo.

Naš „Teatar fest“, sada zreli pubertetijski sa punih 17 godina, nadilazi svojim značajem, ugledom, reputacijom i dometima našu sredinu. Potreban nam je da našim najvjernijim gledaocima damo mogućnost da u sedam dana vide ponajbolja pozorišna ostvarenja iz regiona, da u tom sagledavanju izmjere i ono što radi naše pozorište, ali i da svima nama 'u kući' pokaže gdje smo mi to u odnosu na naše kolege. Ne takmičimo se, već učimo i planiramo, kritički i samokritički analiziramo kretanja u pozorištu sutra i tako se postavljamo i ponašamo.

Naša želja da podstaknemo dramsko stvaralaštvo raspisivanjem konkursa za originalni dramski tekst svake druge godine, i te kako se pokazala valjanom i višestruko korisnom. pisci su počeli da shvataju da radeći na dramskom tekstu imaju mogućnost i da budu igrani, a pokretanjem časopisa „AGON“, za pozorište i vizuelne komunikacije, da ti tekstovi budi i objavljeni i izloženi sudu javnog iščitavanja i ocjenjivanja. Na desetine promocija, prezentacija, književnih večeri i gostovanja drugih teatarara u našoj kući, samo su dio one

životne aktivnosti koju provodi ovo pozorište, koje ove godine slavi i osamdeset godina 'sigurne kuće', 'sigurnog svoga doma' u kome živi Narodno pozorište Republike Srpske.

Institucija kulture na koju njen osnivač Vlada Republike Srpske može da bude ponosna, daje taj potrebni impuls novog istraživanja u pozorišnom stvaralaštvu u regionu,

a prije svega u Republici Srpskoj i BiH. Naši umjetnici su rado viđeni na daskama većine pozorišta kao gostujući glumci, scenografi, kostimografi, reditelji, a naš ansambl na najbolji način prezentuje onu rogovatnu sintagmu 'decentralizacija kulture' - gostujemo tamo gdje imamo imalo uslova za optimalno igranje predstave. I zovu nas. A, da su opšte okolnosti bar malo bolje, i nas bi bilo više na svim pozornicama u BiH. A biće nas.

FOTO: DRAGO VEJNOVIĆ

FOTO: DRAGO VEJNOVIĆ

U ROMINGU

La vita è bella

Palermo je kao ljubav, nije savršen, ali je prelijep u svojoj nesavršenosti.

Sicilija se mora dodirnuti. Ako je ne poznaješ, izgleda mistično. Ako je poznaješ, jednako je čarobno neobična.

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Prvo, da smo odmah načisto, o mafiji ne znam ništa. Kunem se! Nisam ništa vidjela, nisam ništa čula i ništa ne pričam. Kažu da i dan-danas postoji, a Sicilijanci je shvataju nikako drugačije nego kao način života, ponašanja, razmišljanja, svojevrsni vid kulture kojoj pripadaju.

Da kojim slučajem nisam imala puni signal na mobilnom telefonu, zaklela bih se svim i svačim da sam nekako osvanula u Palermu bar pola vijeka ranije. Dakle, budući da vremenska mašina još nije izmišljena (ili jeste, ali ja nisam obaviještena), nema boljeg načina da odletite u neko drugo vrijeme od odlaska na Siciliju. Iako se u gradove ne zaljubljujem lako, na Palermo sam 'pala' na prvi pogled, ali i na sve druge poglede. To je ona ljubav kada voliš i nečije mane, a nije da ih ovaj grad nema.

Kada jedan grad umočiš u smjesu svih suprotnosti i magične privlačnosti, dobiješ glavni grad Sicilije. U Palermu, jednom od najstarijih gradova na svijetu, kao nigdje drugdje, imala sam osjećaj da sam daleko od mjerenja vremena, života koji poznajem, negdje baš

tačno između oblaka i tla. I to ne samo zbog najvišeg i najvećeg živog vulkana Etne, crne planine pepela i žara na kojoj raste najljepše cvijeće koje sam vidjela (možda zato što ga nisam na tom mjestu očekivala, ne znam).

Velelepne građevine, bogato ukrašene raskošnim detaljima iz različitih civilizacija i među njima uglavljene kamene kockaste kuće, musava djeca koja se voze u improvizovanim kolicima sa upregnutim ponijem, starije žene u crnim haljinama koje sjede pred kućom i heklaju, dok im se oko nogu motaju živahni klinci, a muškarci u odijelima puše i razgovaraju za stolom ispred neuglednih kafanica, sve u jednom istom gradu. Rekoše nam da 'ne treba da guramo nos' u neke dijelove grada, da se držimo glavnih ulica Via Maqueda i Via Vittorio Emanuele, koje se sijeku na trgu Quattro Canti (Četiri ugla), i Via Roma ulice u koju se vidno uselio 21. vijek (poznate marke, skupa garderoba i nakit).

Ali, naravno, Balkan u krvi tjera baš suprotno. A, kada skrenete sa utabanih turističkih staza, naći ćete se usred pravog, 'živog' Palerma - uske ulice, razapet veš između dva prozora, kamene stepenice i pijace na svakom uglu,

AKVAREL: PALERMO, DALIBOR POPOVIĆ MIKŠA

miris svježih ribe i čudni pogledi lokalaca nenaviknutih na turiste koji se tako slobodno i bezbrižno švrljaju njihovim kvartom.

Lutanje Palermom otkrilo nam je i monumentalnu zgradu jednog od najvećih italijanskih pozorišta - Teatra Massima, gradsku katedralu, arheološki muzej i Normansku palatu, u kojoj sada zasijeda Sicilijanska skupština, zatim Trg Pretorija, kao i podzemne grobnice Kapucinskog samostana, prepune mumija, koje je jedno od najstrašnijih i najposjećenijih mjesta u Palermu, mada ga nikako ne preporučujem onima sa slabijim želucem.

Ovdje sam otkrila još jednu interesantnu stvar. Sicilijanci su pomalo alergični na pomen poznatog filmskog ostvarenja „Kum“, kao i na još poznatiju muziku iz istoimenog filma, kojom se pohvali moj telefon kada god me neko zove. Kažu da to nije Sicilija i to nije njihova muzika, sve je to Amerika. Hm, što jes'-jes'.

Siciliju grle tri mora - Sredozemno, Tirensko i Jonsko. Ono u kojem sam se okupala, mirisna je pjenušava kupka, toplija od svih mora koje sam u životu vidjela, čak i onih u Africi, kontinentu koji je sa Sicilijom 'prozor u prozor'. Pored mora, čudnovato otkriće vas može dočekati i pri

izboru plaže. Možete ih kombinovati, na primjer, s bojom očiju, te pored pješćanih ili stjenovitih, imate priliku birati i boju plaže - bijele, srebrno sive kamene, crne-vulkanske, pješćano bež i boje rđe. Pa po želji i ukusu.

Kada smo kod ukusa, na Siciliji sam otkrila kakav pica zapravo treba da ima ukus, i ta čuvena pasta sa sardinama. Što se tiče slatkiša, bavim se mišlju da su se svi rimski i grčki bogovi zajedno nekada bavili samo receptima koje su testamentom ostavili Siciliji. Eto, takav ukus imaju sladoledi (za koji Sicilijanci tvrde da su ga izmislili), sladoledna torta od pistacija, kasato, marcipan i kuglice od pirinča...A, kanoli! Kanolima bi trebalo napraviti hram!

Sicilija je poznata po proizvodima od meda, bademima i pistacijama, mirisu pomorandži i limuna, ali i po kvalitetnim vinima, a ako ste radije za 'nektar gore pomenutih bogova', počastite se domaćim pivom Castello (majke mi je odlično).

Na kraju, što se mene tiče, na putokazu za najčarobnije mjesto na svijetu, koje se nalazi u desnom donjem ćošku Evrope, piše „Palermo“.

DIZAJN I ARHITEKTURA

Nina Varga

Najudobnije se osjećam kad izgledam drugačije od drugih!

RAZGOVARALA: BRANKICA STOJANOVIĆ

Iako rođena Zeničanka, Nina Varga je svoj modni put započela u Holandiji, gdje se preselila u ranom djetinjstvu. Završila je prestižnu modnu akademiju 'Artemis', aktivno se baveći dizajnom i modelingom, a ljubav prema modi osjetila je još u ranim danima, kada je svoju kreativnost ispoljavala na papiru, te je vremenom spoznala kako je modni svijet njeno životno opredjeljenje. U svojim kreacijama akcentat stavlja na prirodne tkanine, neobične dezene, jednostavnu formu i ručni rad.

Sa Ninom smo razgovarali o njenim modnim počecima, neobičnom porijeklu, o onome što je inspiriše kad stvara svoje modele, o trendovima i o njenoj jedinstvenoj modnoj kolekciji koju je nazvala „Mer“.

Kada bi Nina morala da sebe opiše u samo pet rečenica, kako bi to zvučalo?

Nina je spontana osoba i neko ko brzo stvara kontakte, veoma socijalna, uvijek je tu za sve. Uvijek ima vlastito mišljenje i direktna je (iskrena). Emotivna osoba koja je kreativna, veliki perfekcionista i uporna je.

Odgovorna, vjerna i ostala je uvijek 'down to earth'!

Pretpostavljamo da je vaše omiljeno godišnje doba ljeto. Kako je došlo do ideje da napravite kolekciju inspirisanu morem?

Moje omiljeno godišnje doba je definitivno proljeće/ljeto! Inspiracija je došla sama od sebe, dok sam boravila

kod prijateljice Sanje Džebe na moru. Bila sam gost u njenom domu na Braču, nije bila sezona i tako je bilo mirno... More, ljubav i mir bili su mi najljepša inspiracija. Ja, u romantičnoj priči koja dolazi sa juga, simboličnog imena „Mer“. Pastelne boje sa heklanom/vezenim detaljima (kormilo, galeb, riba, školjka), tako je nastala kolekcija „Mer“. Subjektivno i na jedan drugi način dočaravam motive morske idile. Fragilni couture momenti u kolekciji koji dočaravaju priču i doživljaj su čisti i svedeni morski motivi urađeni tradicionalnim metodama svojstvenim za ostrvske predjele. „Mer“ kolekcija je posvećena mojim najdražim - četiri S(rca): Sin, Suprug, Snežana (mama) i Sanja (Džeba).

Postoji li neki poseban razlog zašto kolekcija broji samo 16 odjevnih komada?

Razlog je to što se radi o unikatnim komadima, nijedan komad nije identičan. Nisam htjela da se sretnu dvije žene u istom komadu, kao što se desi kad nešto kupite u buticima masovne proizvodnje, a i naj-

bitniji mi je kvalitet, a ne kvantitet. Zato je kolekcija „Mer“ limitirana kolekcija. Odlučila sam se za „Capsule collection“, to je ograničena kolekcija, čini je mali broj odjevnih predmeta i aksesoara, obično 5-10 komada, koji se mogu dobro iskombinovati međusobno.

„Capsule collection“ je, na primjer, kao skraćena verzija pismenog rada.

**„Work hard in silence,
Let success make
the noise!“**

Ispričajte nam nešto o stvaranju te kolekcije? Znamo da su motivi na svakom komadu rađeni ručno, kako ste jednom prilikom rekli: "Kao što slikar slika po platnu". Kako je izgledao proces stvaranja MER-a?

Prvi koraci, Pronaći inspiraciju. Postoje hrpe dobrih knjiga i časopisa, iz kojih pokupim dosta inspiracije. Mnogo stvari me može inspirirati. To mi omogućuje da dobijem ideju o materijalima koje ću koristiti, boje ili čak vrstu tehnike. Ovo je prvi korak u procesu dizajna. Dakle, pokušam da prikupim što više inspiracije, te mogu da počnem sa radom.

Moodboard je veliki komad papira ili tanka MDF ploča, gdje opišem osjećanja ili raspoloženje, kroz slike koje sam prikupila kao inspiraciju. Te slike ne stavim jednu pored druge, već ih poredam kao da pravim 'painting', ali sa slikama koje sam pronašla u časopisima, itd. Kada sam time zadovoljna, onda mogu opet korak dalje u procesu dizajna.

Skiciranje. Napravim dosta skica. Onda pauziram, nečim drugim se zabavim, jer kad ne mislim samo o tome, onda tek zaista dođu najbriļantnije ideje!

Probni model. Prije nego što se sašije model od originalnog materijala, sašijem ga od probnog materijala.

Produkcija. Dam zeleno svjetlo i onda se može šiti od originalnog materijala. Kolekcija ide u produkciju.

Photoshoot. Snimanje kolekcije sa djevojkom koja mi odgovara uz koncept. Amra Čerkezović je bila zaštitno lice „Mer“ kolekcije.

Marketing istraživanja. Dam svakom komadu cijenu i tražim radnju koja paše uz moj dizajn.

Ovako je izgledao proces stvaranja „Mer“ kolekcije. Najstresnije mi je bilo naći adekvatan tim ljudi koji će realizovati kolekciju, žene koje dobro šiju i, još bitnije, koje poznaju konstrukciju i koje umiju da izrađuju heklane i vezene detalje. Grafičkom dizajneru s kojim saradujem sam dala mnogo instrukcija. Ima tu sitnih finesa koje su veoma bitne. Volim sama da priprelim skice, mjere, konac i kristale.

Photoshoot je posebna priča i najinteresantniji dio, šlag na torti. Prvo sve stavim na papir, kako će izgledati stajling, koja djevojka će dobro predstaviti moj koncept i lokacija na kojoj će se snimati, zatim se počinje sa okupljanjem tima, modela, fotografa, šminkera i frizera.

Kada smo radili shooting za „Mer“ kolekciju, ja sam pravila palaćinke u 6.00 sati, dok su Amri radili kosu i šminku, a moj sin Khan, koji ima četiri godine, crtao je za stolom. Zatim smo se uputili u grad sa svim stvarima. Snimanje smo počeli u 7.30. Izabrali smo nekoliko lokacija u centru grada, radilo se o pastelnim zidovima, a Amra se presvlačila u nekom prolazu. Snimanje smo završili oko 11 časova.

Kako je Nina postala dizajnerka? Da li ste znali da želite time da se bavite i kad ste bili djevojčica?

Uvijek sam bila kreativac, u školi su mi bolje išli jezici nego matematika, volim sve što se radi rukama. Učestvovala

la sam na takmičenjima za 'najbolji crtež' i uvijek bih i pobijedila. Mislim da smo familijarno kreativni.

Uvijek sam imala oko za lijepo, i voljela sam sve u vezi sa krpicama. Ljubav prema modi je bila oduvijek tu. To je kao i sa talentom, ili ga imaš ili ga nemaš, a sve ostalo se može naučiti! Suknja od kišobrana je prvo što sam kreirala, i to je bio rad za prijem na akademiju... Tu je počela moja profesionalna modna priča.

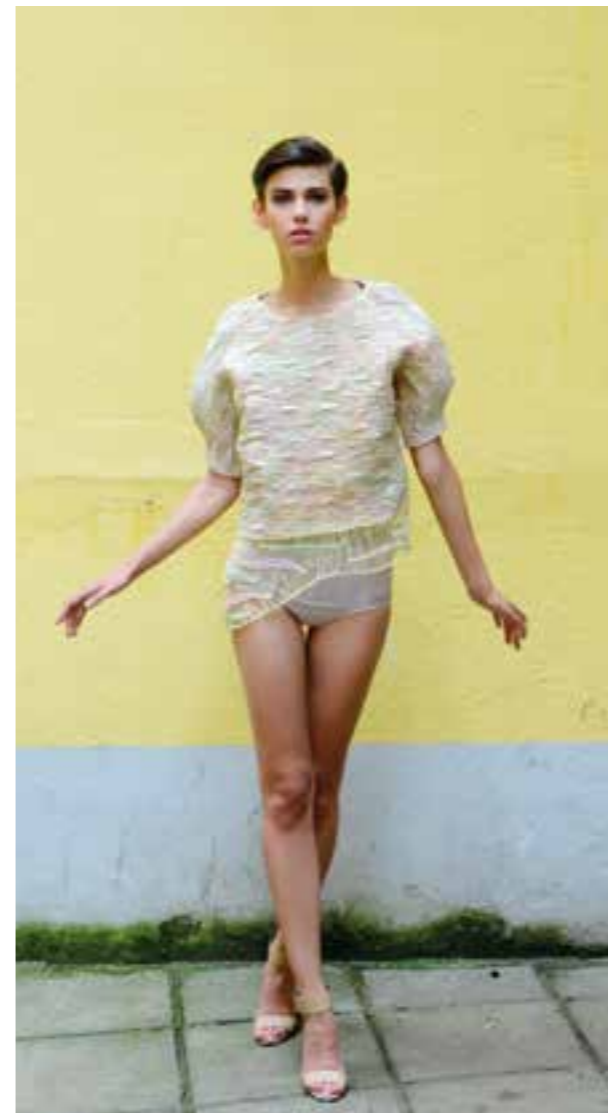
Recite nam nešto više o svom zanimljivom porijeklu koje vuče mađarske korijene, koji se nastavljaju čak u Holandiji?

Moj pradjed je iz Mađarske, tako sam naslijedila to zanimljivo, zvučno prezime koje ima jačinu - Varga, za koje me svi pitaju. Rođena sam u Zenici, i sa nepunih

šest godina se nastavlja moj život u Holandiji, gdje sam se školovala i završila modnu akademiju.

Kako bh. tržište reaguje na vaše kreacije?

Veoma pozitivno! Dopada im se filozofija „Mer“ kolekcije. Kažu da je to nešto što je drugačije na ovom tržištu, da je osvježeno. Ljudima mnogo znači što koristim prirodne i kvalitetne materijale, a inače smatram da ljudi koji se razumiju u modu, prepoznaju kvalitet.

U čemu se Nina osjeća najudobnije?

U odjeći koja je napravljena od prirodnih materijala. Kvalitetna odjeća. Najudobnije se osjećam kad drugačije izgledam od drugih! I za mene važi: „Dress up every day!“ A, trenerke bi trebalo zabraniti i to pogotovo one plišane! Trenerka je samo za sport! Volim tunike, svilene,

jednoboјne, oversized, slojevitost, i to na kožne 'skinny' pantalone ili 'skinny wax coated jeans' sa 'tenama' ili bajkerskim čizmama i jaknom. Volim taj takozvani 'Romantic Rock' stil. Volim kako Ann Demeulemeester vidi žene, ali tako isto volim i način na koji ih Dries van Noten vidi, koji je totalna suprotnost od Ann Demeulemeester.

Dries van Noten stil je poznat po: bojama, grafikama i vezovima, sa etničkim tonovima. Volim da napravim i miks stilova od njih dvoje, na primjer: Dries van Noten floralna svilena haljina sa Ann Demeulemeester kožnim čizmama. U svakom stilu kojem ja dam svoj 'touch' se mogu pronaći, dakle, nikada se ne bih obukla tačno kao sa modne slike.

Kakvi su vam planovi za budućnost?

„Work hard in silence, Let success make the noise!“ Sometimes the Best Plan is Not having a Plan! I love surprises!

Koja je vaša poruka svim čitaocima za predstojeće ljeto kada su u pitanju trendovi?

Veoma bitan trend za predstojeće ljeto su transparentni materijali! Poruka je jasna, ovog ljeta možemo pokazati malo više sebe, a savjet je - obucite jedan transparentni komad po 'outfitu', tako ćete spriječiti vulgarni 'look'! Takođe, i ovo ljeto ćemo vidjeti puno golih stomaka. I sportski 'twist' koji možete kombinovati sa ženstvenim komadima. Na primjer, dukserica sa uskim farmerkama i 'pumps'. Bitan trend je i koža. Ljeti? Da, koža i ne samo crna, već u raznim bojama, na jaknicama, topićima, haljinama, i to kombinujte uz transparentne materijale i čipku.

Ostali trendovi koje Nina preporučuje:

1. Rese - torba, čizme, haljine, suknje, topići.
2. Saten i Lamé - saten daje onaj meki sjaj, a Lamé 'hightech' karakter.
3. Košulje - bijele košulje koje možete nositi 'oversized', uzmite košulju vašeg partnera.
4. Tufne - od malih do velikih!
5. Capri hlače - ali samo za one koje imaju duge noge, ako imate kraće i jače noge onda izbjegavajte ovaj model, jer će vas samo učiniti manjom i širom.
6. Trend zvani 'Iz umjetnosti' - ovaj trend se zasniva na pop art, grafitima, ekspresionizmu, boji i tekstu (pogledajte Chanel reviju).
7. Logomania - odjeća sa velikim tekstovima, printom, logom. Ali molim vas NE Celine Paris t-shirt!
8. Botanički vrt - skoro svake godine ovaj trend se vraća, samo malo drugačije, a govorimo o cvjetnom printu (pogledajte Mary Katrantzou reviju).

Važna poruka: Simple is beautiful!

U SVIJETU KOMUNICIRANJA

U svakom kukolju ima i žita

PIŠE: BORIS BELAK

Rado sam se odazvao na upit ovog novog i kul magazina da podijelim par stvari za koje mislim da su ovog momenta bitne, uočljive i zajedničke za oglašivačku branšu na ovim prostorima. Pa vi vidite da li se slažete.

Internet je sve iznivelisao...i to, mislim, na dobar način. Pod tim mislim na totalnu i konstantnu dostupnost

svim i najaktuelnijim reklamnim radovima iz cijelog svijeta, pa je samim time i pristup komunikacijskim i oglašivačkim trendovima svima jednak.

Dobro znamo da se današnja dvadesetogodišnja osoba iz regije razlikuje od svojih vršnjaka sa Zapada samo po mogućnostima, ali ne i po svojim željama, interesima i preferencijama. Dostupnost informacija učinila je mnogo dobra za branšu, između ostalog, uveliko je 'otkravila' i naručioce, jer i oni, je li, gledaju internet, znaju vrlo dobro šta je dobro, šta je viralno i šta i kako pali - i ono što vide da se radi u svijetu, isto to žele i oni. Što je za kreativce divno, jer sve je manje onog patronizujućeg stava da je publika u regiji nešto kao draga, ali ipak malkice manje pametna i zahtjevna. Publika danas zna sve, dostupno joj je sve i želi iste komunikacione, kreativne i audiovizuelne standarde kakve vidi po cijele dane na netu. "Mnogo manji budžet? A, zašto bi to mene zanimalo? Znam šta mi je dobro, šta nije i tačka". Standardi koji se postavljaju pred regionalni advertising su dakle svjetski. I, to je dobro.

Svoj prvi međunarodni konkurs dobio sam 2002. godine, za MTV UK, gdje su moja dva scenarija pobijedila zajedno s dva scenarija oskarovca Majka Figisa. I još od tog doba, iz godine u godinu, sve više uviđam da se mi iz regije idejno i produkcijski možemo i te kako nositi sa zahtjevima šire današnje publike i oglašivača. Kaže se da u svakom žitu ima kukolja. Za advertising svugdje, pa tako i u regiji, vrijedi obratno: u svakom kukolju ima i žita. Ali kad se nađe, kvalitetno je.

Privlačenje i zadržavanje talenata

Ove dvije stvari su, pod rizikom da granično uđem i u patos, stvarno ključne za budućnost advertisinga u regiji.

Naime, kako tu i tamo zбриšem iz agencije u pet, kako bih studentima održao predavanje iz oglašavanja, uviđam da mladi i talentovani ljudi s afinitetima za posao u branši, s obzirom na proteklih nekoliko godina, iskazuju želju da rade u advertisingu - znatno manje.

Današnji klinci odrasli u krizi nemaju baš volje da gube previše energije i vremena na neku manju agenciju koja može ispasti vječni 'start-up', a prilike za napredovanje su upitne. Žele stan, auto, priuštiti sebi klince i zato radije biraju da se pokušaju uvaliti u kakvu oveću i, ako može, što stabilniju korporaciju. To je početak trenda koji bi trebao da zabrine agencije.

Klijent se, počesto, iz rakursa kreativaca, gleda kao neko (nevaljalo) mitsko biće koje voli rasturati ideje, ali klijent je u stvari u istom čamcu, sa svoje se strane takođe kao i agencija bori za rezultat.

Baš zbog toga, više negoli ikad prije, potrebna mu je agencija koja je stvaran partner u traženju najkreativnijih i najefektivnijih komunikacijskih rješenja. Da bi agencije nastavile uspješno da nude ta rješenja, kao i samoinicijativno traže nove smjerove za izgradnju brenda, treba im pozitivna selekcija, edukovani ljudi u čiji se razvoj kontinuirano ulaže. Samo to može održati kvalitet usluge, a time i zadovoljstvo publike.

FOTO: SAŠA ZINAJA

PSIHOLOGIJA

O sindromu sagorijevanja na radu

Čini vam se da vam je svaki radni dan - loš? Vođenje računa o poslu ili o kući/porodici vam se čini kao potpuno gubljenje energije? Stalno ste iscrpljeni? Veći dio dana provedete radeći na zadacima koji vam se čine ili zatupljujuće dosadni ili previše za vaše mogućnosti? Čini vam se da ništa što radite ne vodi do bilo kakve promjene ili se ne cijeni?

PIŠE: NEMANJA RUNIĆ, PSIHOLOG

'Sagorijevanje' ili 'burnout', definiše se kao sindrom emocionalne iscrpljenosti, depersonalizacije i smanjenog ličnog postignuća koji se najčešće javlja kod osoba koje obavljaju poslove koji podrazumijevaju intenzivnu interakciju sa drugim ljudima.

Osnovna karakteristika ovakvog stanja je osjećaj hronične iscrpljenosti, nedostatka energije i elana za posao. Osoba se ujutro budi i na posao dolazi umorna. Postoji percepcija da je obim posla takav da se jednostavno ne može završiti kvalitetno i na vrijeme, te da je svakim danom obaveza sve više. Nakon određenog vremena, osjećaj smisla obavljanog posla potpuno nestaje i biva zamijenjena ciničnim odnosom prema vrijednostima rada, radnog mjesta, organizacije, klijenata ili radnih kolega. Radna efektivnost biva ozbiljno ugrožena.

Uzrok pojave sindroma sagorijevanja je najčešće veliko neslaganje između prirode posla i prirode osobe koja obavlja taj posao. U literaturi se navodi šest oblasti radnog okruženja u kojima značajno neslaganje sa prirodom zaposlenog može dovesti do pojave sagorijevanja:

- Količina posla,
- Nivo kontrole koju zaposleni ima nad onim što radi,
- Percepcija adekvatnosti nagrade za obavljen posao,

- Osjećaj pripadnosti organizaciji i bliskosti sa radnim kolegama,
- Osjećaj pravičnosti organizacije prema zaposlenima,
- Vrijednosti - kompatibilnost vrijednosti organizacije i ličnih vrijednosti zaposlenog.

Posljedica ovakvog odnosa prema poslu je pad radne efikasnosti, što često dovodi do urušavanja samopouzdanja osobe. Zaposleni gubi vjeru da je uopšte u stanju da se iznese sa zahtjevima radnog mjesta. Gubitak samopouzdanja utiče na dalji pad efikasnosti, a ovaj na sve veće nezadovoljstvo i iscrpljenost. Vidimo da je sindrom sagorijevanja svojevrсни 'začarani krug', koji može uzrokovati brojne druge probleme.

Ciničan odnos prema radnom okruženju često će uticati na narušavanje odnosa sa kolegama, dok smanjena produktivnost i neadekvatan odnos sa klijentima direktno utiču na uspješnost poslovanja kompanije. Sagorijevanje je povezano sa brojem bolovanja, promjenama radnog mjesta i generalno slaboj posvećenosti poslu.

S druge strane, istraživanja su utvrdila vezu između sindroma sagorijevanja sa fizičkom iscrpljenošću, inso-

mnijom, potencijalnom zloupotrebom alkohola i narkotika, kao i sa bračnim i porodičnim problemima.

Kako spriječiti sagorijevanje na poslu?

U današnje vrijeme relativno je česta pojava da zahtjevi radne sredine izlaze iz okvira ugodnog i udobnog. Međutim, ne smijemo zaboraviti da sami radni uslovi ne stvaraju našu emocionalnu reakciju (bila to radost ili tuga, ushićenje ili apatija), nego to čini naš svjesni odnos prema tim uslovima, odnosno njihovo tumačenje. Ukoliko problem radnih obaveza postavimo kao izazove koji se mogu riješiti i koji nisu pogubni za nas kao ličnost, sitne promjene u dnevnoj rutini mogu biti od pomoći.

Neke od strategija koje mogu pomoći u prevenciji sagorijevanja na poslu:

- Poštujte svoje vrijeme za odmor, jer vaš organizam to očekuje od vas.
- Ukoliko se osjećate 'pretrpani' poslom, na trenutak isključite ljutnju ili očaj i racionalno poredajte sve svoje radne obaveze. Odredite njihovu hijerarhiju po prioritetima (zadati rokovi, obim posla itd.), i tim redom ih izvršavajte.
- Strukturirajte svoje radno vrijeme - ukoliko postoji potreba napišite sebi sedmični plan aktivnosti. Nastojte da se ovog plana držite ostavivši dovoljno fleksibilno-

sti za eventualnu reviziju prioriteta.

- Postavite granice - naučite kako da kažete 'ne' onim zahtjevima koji vam oduzimaju previše vremena i prave pritisak na vrijeme koje imate na raspolaganju.
- Otvoreno komunicirajte sa svojim nadređenim.
- Ukoliko smatrate da neki od postavljenih ciljeva nije realno ostvariv - saopštite to na vrijeme rukovodiocu, kako bi mogao da reaguje i spriječi nastanak štete.
- Takođe, ako smatrate da bi vam unapređenje nekih znanja ili vještina pomoglo da se adekvatnije nosite sa radnim obavezama - podijelite to sa rukovodiocem radi eventualnog planiranja budućih obuka koje možete pohađati.
- Vodite računa o tome da u toku rada periodično pravite kratke pauze kako biste odmorili oči, promijenili položaj tijela i osvježili misaoni tok.

VELIKA OPEN PRILIKA!

PREĐITE NA PREPORUČENI PAKET I 6 MJESECI UŽIVAJTE UZ GRATIS TELEVIZIJU!

Iskoristite open priliku i uživajte u bogatoj ponudi od preko 140 domaćih i stranih TV programa!

PREPORUČUJEMO

Ako koristite:
ADSL HOBBY ili OPTIMA

OPEN TRIO

Ako koristite:
ADSL HOBBY SOLO ili OPTIMA SOLO

OPEN DUO IPTV + INTERNET

Ako koristite:
OPEN DUO FIKSNA+INTERNET

OPEN TRIO

MINI-SAVJETNIK

PRIPREMILA: AIDA HALILOVIĆ

Savjeti za vlasnike pametnih telefona: kako da produžite trajanje baterije

Veliki ekran, jak procesor i dvije kamere čine da uređaj bude prazan na kraju dana. Veliku ulogu igra i stalna povezanost na internet, jer većina stvari koje čine jedan smartfon najviše imaju veze upravo sa servisima koji zahtijevaju neprekidnu vezu.

I jedan i drugi operativni sistem (Android, iOS), u sebi imaju mogućnost regulisanja osvjjetljenja ekrana, povezivanja na internet i sinhronizacije programa, na korisniku je samo da ih podesi na režim štednje.

Ipak, kada je Android u pitanju, najjednostavniji način za regulisanje potrošnje baterije je preuzimanje neke od mnogobrojnih besplatnih aplikacija sa Google Playa. Pomoću njih, lako se podešavaju profili i nakon prve postavke aplikacija dalje odrađuje sve sama. Evo i nekoliko prijedloga:

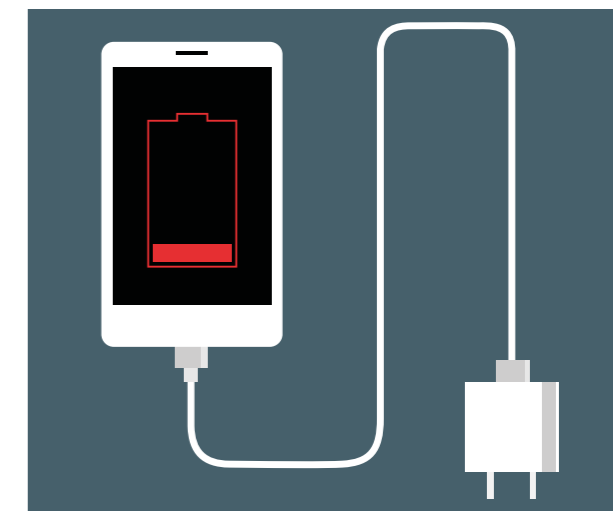
- **BatteryIndicator** (jednostavna i daje osnovne podatke o bateriji)
- **GreenPower** (lako se mogu isključiti svi nepotrebni potrošači baterije)
- **2x Battery** (automatski podešava sve konekcije u pozadini, zanimljivog interfejsa)
- **JuiceDefender** (besplatna verzija donosi nekoliko zanimljivih rješenja za regulisanje potrošnje)

Još jedan Android savjet: enkripcija telefona i zaključavanje SIM kartice

Što sigurnije - to bolje, pa iskoristite sve što vam se nudi! Zašto ne biste postavili šifru za pristup kartici ili enkripcijom zaštilili svoj Android uređaj u potpunosti? Na taj način, eventualnim lopovima možete uskratiti pristup gotovo svim privatnim podacima.

Takođe, možete aktivirati i instalirati **Android Device Manager**, a ne zaboravite da zaključate i početni ekran, na jedan od nekoliko načina koje Android nudi. Sve opcije su u meniju Settings, pa Security.

Android Device Manager omogućava vam da lako i brzo odredite položaj izgubljenog ili ukradenog telefona, da ga pozovete, zaključate i sa njega izbrišete podatke.

Ljetovanje uz Android

Iako će vam i prethodna dva savjeta i te kako biti od koristi na ljetovanju, podsjetićemo vas i na korisne aplikacije. Uz pretpostavku da je destinacija odabrana, koferi spakovani, i još samo brojite minute do početka odmora, u inostranstvo ne krećite bez instaliranog GoogleTranslatea. Pri izboru restorana dobro će vam doći neka od gastro aplikacija, a za piće možda PocketCocktailsApp, koja sadrži stotine recepata za koktele. Uz VivinoWineScanner Pro treba samo uslikate etiketu vina i dobijate sve potrebne informacije. Ako želite da ostanete u dobroj kondiciji, ne zaboravite i FitnessBuddy: 1700+, sa uputstvom za više od 1.700 vježbi. I na kraju: Snapseed sa svim najvažnijim funkcijama i filterima za obradu fotografija.

open.mtel.ba

korisnički servis 0800 50 005

mtelbih

mtelimateprijatelje

SVIJET IZ OBA UGLA

Rapsodija ljetnih boja

PIŠE: AIDA HALILOVIĆ

Žuta boja
Voćna salata
Humanost kao trend

Nakon prilično neočekivanih vremenskih prilika, a zatim i neprilika, došlo nam je i ljeto. One koji mnogo vole sunce i visoke temperature, obradovaće vijest da se ove sezone nosi upravo žuta boja. Dio odjeće u nježnoj pastelno-žutoj nijansi odgovaraće uz ten koji još nije bio izložen suncu, a cijeli spektar žutih nijansi zavešće osim garderobe, i mušku i žensku obuću, torbe, aksesoare, nakit. Dizajneri iste nijanse predlažu čak i za osvježenje doma, pa ako ste razmišljali o krečenju, promjeni tapeta ili detalja, možda upravo neka žuta nijansa bude dobar izbor. Čak je i najveći sportski događaj ove godine u istoj nijansi: čim kažete Brazil, svjetsko prvenstvo, vidite žuto-zelenu kombinaciju.

Rapsodija ljetnih boja, ali i okusa, stiže nam i voću. Pripremite sjajan i zdrav obrok za posao - zrelo, ali ne premekano voće, isjeckano i pomiješano sa, na primjer, bademima. Dovoljno svježine i energije za radni dan, dovoljno da se riješite bar dijela umora.

Ove godine, svima nam je upućen poseban poziv za humanost. Tokom ljeta, ali i tokom cijele godine treba da se odazovemo na taj poziv. Vjerovatno ste već dobili mnogo informacija o načinima na koji možete da pomognete ugroženima od poplava u našoj zemlji. Slijede brojni događaji humanitarnog karaktera, budite u toku putem medija, društvenih mreža, interneta i saznajte na koji još način kao pojedinac možete da doprinesete. Neka to bude i trend.

URADI SAM

Napravite plutanu tablu koja može služiti kao dekor u vašem domu ili kancelariji, kao podloga za podsjetnike ili obilježite mjesta koja ste posjetili.

Staru knjigu pretvorite u držač za pristiglu poštu.

Napravite jedinstvenu stazu za vrt uz pomoć velikog lišća.

U nekoliko jednostavnih koraka napravite dekorativne platnene korpe u kojima možete čuvati šivaći i pribor za pletenje.

Osvježite stari ladičar na jednostavan i originalan način.

ŽIVOT U PRIČAMA

Život je čudo

PIŠE: BOJAN RADOVIĆ

Prije dvije nedjelje sam se vozio dvojkom do raskrsnice ulica Džordža Vašingtona i Bulevara despota Stefana (nekadašnje ulice 29. novembra, kako je i dalje apsolutno svi zovu). Stavio sam slušalice u uši, pustio muziku i okrenuo se licem ka prozoru. Malo prije izlaska, negdje kod Bajlonijeve pijace, okrenuo sam se ka unutrašnjosti tramvaja. Mnogo mladih je bilo unutra. Mnogo ih je držalo telefone u rukama. Pauzirao sam muziku i primijetio da je unutra potpuna tišina, osim onog zvuka metalne kante koja se giba i uvija, a karakteristična je za tramvaj. Izbrojao sam ih. Četrnaest.

Dadoše mi bog, genetika ili možda mlijeko koje smo redovno kupovali sa sela, sasvim dovoljnu visinu da uvijek mogu da pogledam ljudima preko ramena u telefon. Fejsbuk i Tviter, naravno. U njih klinici gledaju.

Da se odmah razumijemo, meni to ne smeta. Mislim da svako ima potpunu slobodu da bulji u telefon u prevozu, podjednako kao što neko drugi ima potrebu da se prekrsti kada devetkom prolazi pored Hrama. Ali, i dalje najviše volim da vidim klince zagledane u knjigu, a nedavno sam vidio i gospođu od sedamdesetak ljeta koja čita strip. „Dilan Dog“. Sjajno, zar ne? Samo nemojte da jedete burek pored mene u prevozu, molim vas. Mastan je, a ja nosim novu košulju. Baš ste gladni? U redu onda. Sjedite. Manje ste opasni po druge.

U posljednje vrijeme, ex-yu novinarstvo se u svom prevodilačkom naletu obrušilo na društvene mreže. Zapravo, sve je više tekstova koji govore o nekakvoj zavisnosti koja se stvara prema njima, kao da je riječ o heroinu, alkoholu ili praćenju drugog dnevnika na RTS-u. Logično je. Ništa kao malo panike. Dijete vam je satima pred monitorom ili sa pametnim telefonom u ruci? Paničite! Novine kažu da je to bolest. Kakav bi to život bio bez briga?

Trećinu dana si u školi ili na poslu, isto toliko prespavaš, ali eto ti prilike da komuniciraš sa bilo kim, bilo kada, bez obzira gdje je. Doduše, i to brzo postane besmisleno i komično, pa bih tako zaboravio na postojanje nekih ljudi, da mi jednom nedjeljno ne pošalju zahtjev za neku igricu. „Osoba A vam je poslala zahtjev da sa njom igrate...“ Okej je, živ si. Ignore this request. Umreženi da bismo se otuđili. Glupo je.

I onda sam pomalo izgubio vjeru u to da će društvene mreže spojiti ljude. Ljudi su počeli da me zamaraju svojim zahtjevima i da me bombarduju navijačkim i/ili političkim agendama. Čak sam i oca anfreundovao. Supruga mi je bila sablažnjena tom viješću. Ja nisam. Nisam ga se odrekao, tek ne želim da čitam to što piše. I, stalne svađe, prepirke, sukobi mišljenja i „mišljenja“, „ja znam, a ti ne znaš“, mi protiv njih... Izazove mi to mučninu. Sa razlogom ne gledam televiziju, a razlog je televizija. Ne želim tenzije u životu koje nemaju veze sa mnom. Znam ja da će se svako potruditi da te ubijedi da nešto ima veze sa tobom, ali, istina je, uglavnom nema. Hiljadu puta sam gasio profile na različitim društvenim mrežama. Šta će mi sve to u životu?

Život je čudo. Nekad je tu samo da te demantuje. Izbile su te vode diljem Balkana, prekrile državne granice, sprale ideje o različitim jezicima, izbacile razni šljam, očaj, ali i ono najbolje u ljudima - saosjećanje. Nije bilo

potrebno više od jednog dana da se građani organizuju za pomoć unesrećenima i to baš na tim društvenim mrežama. Nekima od nas su iskočile slike devedesetih, a onim mladima su ove poplave bile prve devedesete.

Nestala osoba ovdje, trudnica sa dvoje male djece za evakuaciju tamo, dušeci fale u „Pioniru“, a ima ih previše u „Hali sportova“, fale sokovi, sendviči, nemamo dovoljno džakova za bedem, pita žena iz Švedske kako da pošalje pomoć, gdje su volonteri, vidimo se u osam na Savi ispod Brankovog mosta... I nema veze što si ti u Banjaluci, ona

u Doboju, a ja u Beogradu, jer moja poruka stiže gdje god da smo. Vidi,vidi, pa mi ipak jesmo virtualna zajednica koja pomaže u realnom prostoru i vremenu.

I, šta kažete „društvene mreže su bolest“? Možda, ali recite to ljudima iz Obrenovca koji su imali šta da obuku, pojedju i na čemu da spavaju. Ne, nema potrebe za zahvaljivanjem. Dobro činiš jer možeš, a i osjećaj je proketo sjajan.

Prije nekoliko dana opet sam se vozio dvojkom, ali u suprotnom smjeru. Nisam stavio slušalice. Svi su držali mobilne telefone u rukama. Djevojka ide na fakultet i iz tramvaja pomaže u udomljavanju pasa iz jednog od potopljenih mjesta, dok momak

do nje šalje SMS za pomoć ugroženima.

I dalje imaš problem sa tim?

Okej, možda si u pravu, ali ipak pošalji SMS. Lakše ćeš to podnijeti.

Bosna i Hercegovina

POZIV:

1458

090 291 032

092 890 830

Srbija

SMS: 1003

Hrvatska

POZIV:

060 90 11

PIŠE: PROF. DR SLOBODAN JOVIĆ

Između vina i ostalih alkoholnih pića postoji značajna razlika koja distancira vino, prije svega, u pogledu njegovog postanka, njegovog značaja u životu ljudi iskazanom u simboličkom značenju i posebno pozitivnim efektima farmakodinamičke i psihogene prirode. Vino je od postanka civilizacije najkultivisanije i najcivilizovanije sredstvo za uživanje. Minuli vijekovi mu od tih svojstava nisu ništa oduzeli, već naprotiv, potvrdili su da je ono blagodat prirode i najdraži dar koji je bog podario čovjeku.

Prema mitovima raznih zemalja, bogovi su naučili ljude vještini spravljanja vina: Oziris Egipćane, Amon Libijce, Dionis Grke i Bahun Rimljane. U Bibliji, drevnoj ljetopisnoj tabli vremena, vinova loza i vino se spominju oko pet stotina puta. U prvoj knjizi Mojsijevoj ili Knjizi Postanja, govori se da je praotac Noje prvi zasadio vinograd i da se od vina čak i opio. U starim religijama oko Izraela, čokot je smatran božanskim drvetom, a vino pićem bogova, a u samom Izraelu vinova loza je imala značaj mesijanskog stabla i najvjerovatnije slovila za rajsko drvo života. U starom Egiptu, 2850 godina p.n.e., uzgajala se vinova loza i proizvodilo se vino. Koliki je značaj imalo vino u starom Egiptu može se vidjeti po tome što su vino i život označavale identične riječi, kao i po tome što je vino bilo piće dostojno ispraćaja faraona na posljednji put. Vinska kultura je dospjela u antičku Grčku iz Egipta i Sirije preko Krita, ili iz Male Azije. Prvi dokumenti o vinovoj lozi i vinu potiču iz Mikenskog perioda (1600-1200. god. p.n.e.). Grčka nesumnjivo predstavlja mjesto nastanka ili početka zapadne vinske kulture. Mit o Dionisu od tada predstavlja

glavnu temu u vinskoj kulturi, koju Hrišćanska mitologija nije uspjela sasvim da potisne, već je samo dopunila.

Vino u pravoslavlju ima poseban značaj zbog svojih sedam svetih tajni koje predstavljaju svete radnje u kojima se na nevidljivi način duši čovjeka daje blagodat božija. Sveta tajna braka podrazumijeva korištenje „zajedničke čaše“, koju sveštenik blagosilja molitvom, a iz koje mladoženja i nevjesta piju.

Vino predstavlja stalni izazov i „piće nad pićima“, koje se najbolje slaže sa hranom. Ono prefinjuje njen ukus, pobuđuje apetit i doprinosi dobrom raspoloženju za stolom. Kao sastavni dio visoke i njegovane gastronomske kulture, ono doprinosi punom uživanju samo ako se znalački odabere ono koje najviše odgovara i usluži na pravi način. Nijedno piće nije tako raznovrsno i kompleksno u pogledu boje, sadržaja šećera, ugljen-dioksida, kategorija, kvaliteta i senzornih karakteristika kao što je vino. Pored toga što se pije kao aperitiv, u toku objeda uz razna jela i kao digestiv na kraju objeda, vino je odličan i nezamjenjiv začin brojnim jelima. Ono što treba istaći, takođe kao komparativnu prednost vina u odnosu na ostala pića, kada se radi o zdravlju ljudi, jesu farmakodinamički i psihogeni efekti koje ono ispoljava.

Opuštajuće dejstvo vina na ljudski organizam i sadržaj kalcijuma i magnezijuma, uz izvjesnu količinu vitamina B i C, mogu predstavljati veoma značajan antistresni faktor. Treba naglasiti da se jedino redovnim umjerenim uživanjem vina mogu zadovoljiti dnevne potrebe organizma u ovim antistresnim faktorima.

Kod umjerenog i pravovremenog konzumiranja vina, popušta nervna napetost i uzbuđenje, dok razdražljivost i strah bivaju ublaženi usljed inhibicije dejstva simpatikusa i pojave jakog i neželjenog izlučivanja kateholamina. Na taj način, vino je u stanju u mnogim slučajevima da spriječi pogoršanje organskih i funkcionalnih smetnji u vezi sa radom srca i krvotoka.

Danas se pouzdano zna da crveno vino igra važnu ulogu u sprečavanju pojave arterioskleroze, infarkta miokarda, da djeluje protivupalno i antivirusno, pri čemu njegovi fiziološki aktivni sastojci predstavljaju značajne 'hvatače' slobodnih radikala u organizmu, koji su odgovorni za štetne procese i starenje organizma.

Nijedno drugo piće ne djeluje tako euforizujuće i smirujuće na ljudsku psihu kao vino koje, osim toga, podiže i ličnu samosvijest. Kritičari, protivnici konzumiranja alkoholnih pića, mogli bi da protivriječe ovoj konstataciji, opaskom da se takvo dejstvo vina zasniva isključivo na alkoholu, kao i da se navedeni psihološki efekti mogu postići i sa drugim alkoholnim pićima. Međutim, vino se ne sastoji samo iz alkohola. Njegov karakter i kvalitet čini čitav niz sastojaka, čak preko 800, pri čemu mnogi od njih najverovatnije ispoljavaju i psihotropno dejstvo.

Više stotina aromatičnih materija vina u različitim oblicima ispoljava dejstvo na ljudsku psihu, za čije opažanje

čovjek u srednjem mozgu posjeduje osjetljive nervne ćelije. Već i sam mirisni nadražaj koji proizvodi jedno fino vino može pozitivno djelovati na raspoloženje i zdravlje ljudi. Ipak, kada se govori o uticaju vina na ljudsku psihu, ne treba osporavati i ulogu alkohola.

Iz jednog inteligentnog druženja sa vinom postiže se prirodno blagostanje koje pomaže da se bolje izađe na kraj sa hazardima svakidašnjeg života. Zar ovo nije jedna vrsta psihoterapije?

Mudrost življenja sa vinom

Čovjek u ophođenju sa vinom treba da ispolji mudrost, jer ono može biti božja blagodat, ali i kazna, u zavisnosti od toga kako se koristi. Još je Paracelsus rekao: „Dosis vacit venenum“, što znači da samo količina čini da li će jedna materija biti otrov ili ne.

Mnogi umjetnici, naučnici i književnici su ostavili velika djela čovječanstvu zahvaljujući stvaralačkoj vatri vina. Vino ima posebno mjesto, počev od iskonske „Pjesme nad pjesmama“, pa nadalje u djelima mnogih poznatih pjesnika i pisaca. Može se reći da ono prožima kompletnu svjetsku istoriju književnosti.

Rekli su o vinu...

Vino je vječan dokaz da nas Bog voli i da želi da nas vidi srećne. (Bendžamin Frenklin)

Vino može zagrijati dušu ako se drži mjere. (Gete)

Vino je kralj tečnosti. (A. Brija-Savaran)

U vinu ima najviše sunca. Neka žive ljudi koji proizvode vino i njime unose svjetlost u duše ljudi. (M. Gorki)

Ne poznavati ukus vina isto je što i ne vidjeti boje. (Tin Ujević)

Vino mozak čini promišljenim, brzim i pronalazačkim, punim živih, vatrenih i prijatnih misli. (Šekspir)

ZAŠTO SE KAŽE?

Živjeti na velikoj nozi

PIŠE: SANDRA STANIĆ

Živjeti na velikoj ili visokoj nozi znači biti bogat. Kada smo to utvrdili, da razmislimo otkud može da potiče taj izraz za život u izobilju. Ako bih vam rekla da je ovaj frazem nastao tako što je neki veoma bogat Francuz rođen sa neprimodno velikom nogom, te je tako nastala ova fraza, da li biste mi vjerovali? Zašto da ne?! Poznato je da je jezik fraza veoma interesantna zbirka sa neobičnim pričama o njihovom nastanku i načinu na koji su se ustalile u uobičajenom govoru.

Možemo se igrati pretpostavljanja. Međutim, nauka koja se bavi baš ovim dijelom jezičkih pojava kaže da se izraz 'živjeti na velikoj', odnosno 'visokoj nozi', može naći u mnogim evropskim jezicima, poput francuskog i njemačkog. Pretpostavlja se da je frazem nastao u Francuskoj, a njegov nastanak se vezuje za vrijeme od prije više vijekova. Zanimljivo je da ovaj frazem potiče iz svijeta mode, što je vrlo rijetka pojava u jeziku, naročito toga doba.

Nekada davno, još u 15. vijeku, vladao je običaj da se staleška pripadnost iskazuje i veličinom obuće. U to vrijeme su se nosile cipele sa dugim zavinutim vrhom, te su tako, što je neko bio bogatiji ili pripadao vladajućem sloju - cipele bile veće. Primjera radi, za obične građane one su bile dugačke pola stope, bogataši su nosili cipele od jedne stope, a krupni feudalci cipele od čak dvije stope. Ta moda nije dugo trajala, ali ipak dovoljno dugo da se ovaj izraz ustalio u jeziku.

Kako to u proučavanju jezika obično biva, ovo tumačenje nije prihvaćeno bez da nam se ponudi i drugo. To, drugo mišljenje, iznio je francuski istraživač Klod Dineton, koji je tvrdio da je ovaj frazem nastao od riječi 'stopa' kao mjera za dužinu.

On je pošao od činjenice da su nekada postojale dužinske mjere imenovane dijelovima čovjekovog tijela: lakat, pedalj, palac, stopa... Dineton je vezu između ovih izraza vidio tako što je iz francuskog izraza 'sur le pied de' (na toj osnovi, u toj mjeri) izveo zaključak da je izraz 'vivre sur le grand pied' (živjeti na velikoj nozi), nastao direktno oslanjajući se na riječ pied (stopa), u opštem značenju 'mjera', a što sve zajedno znači da izraz 'živjeti na velikoj nozi' znači 'biti bogat u velikoj mjeri'.

Ako još niste zaboravili one cipele s početka priče, neki poznavaoци jezičkih prilika nude vam i objašnjenje za frazem „živjeti na visokoj nozi“. Oni tvrde da ovaj izraz potiče iz vremena kada je plemstvo kao oznaku pripadnosti „plavoj krvi“ nosilo cipele sa visokom petom, što je bilo isključivo samo njihovo pravo. Treba li da podsjetimo da su to bili i muškarci i žene?! Sjetimo se dvorske mode i cipela sa petom. Vremenom su ovo pravo dobili i pripadnici bogatijih klasa, trgovci i mešetari, pa su se i njihove noge mogle ukasiti visokim potpeticama, kao simbolom bogatstva.

Tvoja nova navika:
86,367 različitih načina
za otključavanje zaslona
telefona!
Sve je moguće.

L904,7" Quad HD
1,2 GHz Quad Core
Android KitKat**L70**4,5" WVGA
1,2 GHz Dual Core
Android KitKat**L40**5,5" HVGA
1,2 GHz Dual Core
Android KitKat

Jednostavno rukovanje jednom rukom

*Knock Code podržava dva do osam tapkanja za svaki uzorak. Izvorni Knock Code je također dostupan.

INTERVJU MOBILNIM

Emina Jahović Sandal

Ne bih mogla da funkcionišem bez mobilnog telefona

RAZGOVARALA: MILICA STOJAKOVIĆ

Emina Jahović, za koju mnogi kažu da je najljepša žena sa ovih prostora, nedavno je nastupila u Banjaluci kao muzička gošća promocije Samsung Galaxy S5 telefona. Iskoristili smo priliku da sa njom kratko porazgovaramo za našu rubriku „Intervju mobilnim“, te da je pitamo o njenim navikama korištenja mobilnog telefona, a kratko smo se osvrnuli i na TV šou „X Factor“, koji je prvi put održan na našim prostorima, u kojem je bila članica žirija.

Fotografišem se kad god imam priliku, 'selfiji' me zabavljaju

Po prvi put ste se našli u ulozi žirija i mentora u TV šou „X Factor“, kakvo je bilo to iskustvo?

Bilo mi je veliko zadovoljstvo učestvovati u „X Factor“ emisiji, i kao član žirija saradivati sa tim divnim mladim ljudima kojima sam bila mentor. Velika je stvar biti dio najpopularnijeg muzičkog šou-programa na planeti, iako posao žirija jeste veoma zahtjevan. Prijatno me je iznenadio veliki broj talentovanih ljudi koji su se prijavili, bilo je mnogo kvalitetnih kandidata i zaista je bilo teško odlučivati o tome ko ide dalje, a ko ne. Toliko je talenata na Balkanu, da je bilo do mene, mnogo bi više učesnika prošlo dalje u naredni krug, odnosno stiglo do finala. Kada je riječ o mom iskustvu kao mentorke, veoma sam se vezala za te kandidate, zajedno smo slavili svaki prolazak dalje i radovali se svakoj maloj pobjedi. Duboko bi me pogodilo kad bi neko od mojih momaka ispao, srce bi mi se svaki put iznova cijepalo. Za vrijeme trajanja tog šou-programa sam se veoma vezala za njih, lično i emotivno sam shvatala sve što im se dešavalo, vjerovatno jer sam majka dva dječaka.

Kakvi su vaši utisci o izvođačima iz Bosne i Hercegovine?

Bilo je mnogo talentovanih pjevača iz Bosne i Hercegovine, to je inače veoma plodno tlo za umjetnike. U finale su dospjela dva takmičara iz Bosne i Hercegovine, Lukijan Ivanović i Maid Hećimović, oba mladića su izrazito talentovana i autentična. Smatram da im se obojici smiješi svijetla karijera i blistava estradna budućnost, samo treba da nastave da rade i ostanu vjerni sebi, a na moju podršku uvijek mogu računati. Lukijana sam zapazila još na prvoj audiciji, odmah sam rekla da ga sigurno vidim u finalu takmičenja, jednostavno je imao ono nešto što ga je izdvojilo iz gomile, vjerovatno upravo taj 'iks faktor'. Ono što kog njega cijenim jeste to što je on i kantautor, sam piše, komponuje i aranžira. Neki njegovi muzički aranžmani su postali popularniji od originala, za to ipak treba veliko umijeće i talenat. Smatram da su svi finalisti zaslužili da se nađu u finalu i da su nijanse odlučile o tome ko je pobjednik. Svi oni imaju 'iks faktor', samo je pitanje kako će ga iskoristiti.

Koliko Vam je važan mobilni telefon za posao kojim se bavite?

Mislím da ne bih mogla da funkcionišem bez mobilnog telefona. Zbog prirode posla kojim se bavim sam često na putu, živim u Istanbulu, ali sam veoma često u Srbiji, Bosni i Hercegovini i regionu, imam nastupe širom Evrope, i tada je mobilni telefon jedini način, odnosno sredstvo komunikacije sa porodicom i prijateljima. Danas su mobilni telefoni svakako mnogo više od uređaja za telefoni-

ranje, telefon je postao mali prozor u svijet koji nosimo u džepu. Zahvaljujući novim tehnologijama, mobilni telefon postaje pametni telefon i dobija ulogu kompjutera i informatora.

Prvi telefon?

Iskreno, ne sjećam se koji je tačno model bio u pitanju, znam da je bio poprilično velik, u poređenju sa današnjim telefonima užasno nepraktičan, i da je služio isključivo za telefoniranje. Prvi telefon kojeg se sjećam je slavna Nokia 33 10, bio je neuništiv, čini mi se da smo u tom periodu svi imali taj model telefona, a možda i nismo, u svakom slučaju, to je bio veoma popularan telefon.

Ko je osoba s kojom najviše razgovarate putem telefona?

Mnogo razgovaram sa suprugom i sinovima, pogotovo kad nisam u Istanbulu, ali najduže razgovore vodim sa svojim menadžerom Ninoslavom. Čujemo se svakodnevno i telefoniramo sigurno i po nekoliko sati dnevno. Nekada su naši razgovori u vezi isključivo s poslom, ali s obzirom na to koliko vremena provodimo zajedno na nastupima i turnejama, naš odnos je postao prijateljski, tako da naše silno telefoniranje i ima smisla.

Čije fotografije se nalaze u vašem telefonu?

Ja sam majka dva mala dječaka, tako da u telefonu imam najviše njihovih fotografija. Fotografišem ih kad god sam s njima, želim da uhvatim što je više trenutaka njihovog odrastanja, ali moram priznati da imam i dosta svojih fotografija, odnosno 'selfija'. Fotografišem se kad god imam priliku, 'selfiji' me zabavljaju, a često ih podijelim i sa svojim fanovima putem društvenih mreža.

Koje funkcije telefona najviše koristite, pored klasičnog telefoniranja?

Sve što ima veze sa internetom, društvene mreže, portali. Veoma sam aktivna na društvenim mrežama, često sam na Twitteru, Facebooku i Instagramu. Postujem svoje fotografije, fotografije sa nastupa ili najave nastupa. Smatram da su društvene mreže divan vid direktne komunikacije sa fanovima i sa tako velikim brojem ljudi. Iako imaju svojih mana, društvene mreže imaju i dosta prednosti i pozitivnih stvari koje se vežu za njih. Često dobijem veoma dirljive ili zabavne poruke, koje mi uljepšaju dan.

Koji mobilni telefon trenutno koristite?

Koristim Samsung Galaxy S4, ali planiram nabaviti najnoviji model S5.

PREPORUKE

WEB SAJT

www.nasa.gov

Ne morate biti ljudi za naukom i novim otkrićima, ali ko nije? Odlazak na stranicu nasa.gov će vas odvesti tamo gdje nikada niste bili, a vjerovatno nikada nećete ni otići. Istražite potpuno novi svijet i uživajte u prelijepim fotografijama Zemlje i drugih planeta, sazviježdima, galaksijama... Dopustite sebi da pobjegnute iz svakodnevnog okruženja bar na trenutak i preselite se negdje daleko, negdje gdje je sve potpuno drugačije i sjajnije.

KNJIGA

Pijanista, Alessandro Baricco

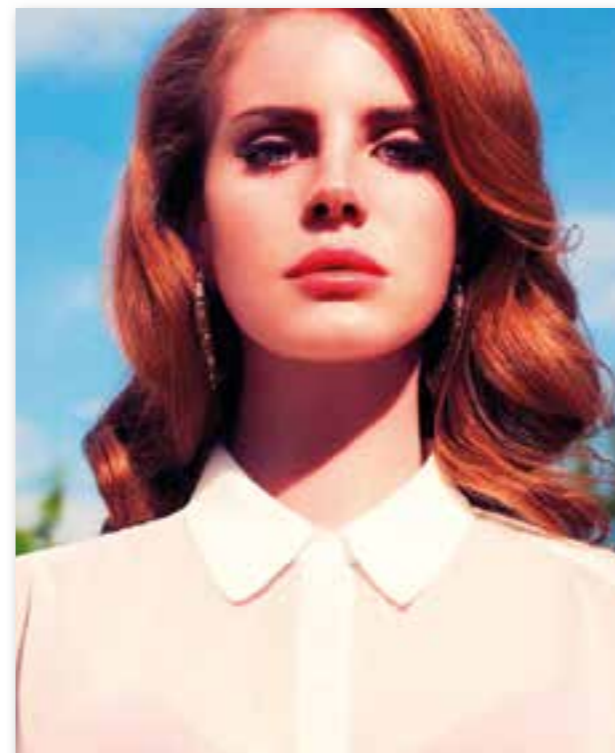
Alessandro Baricco je pisac neobičnog stila, a njegovi književni radovi se razlikuju od drugih kako po stilu, tako i po formi. Pijanista je još jedan čudan potez Bariccovog pera. „Virdžinijan je bio parobrod koji je u godinama između dva rata špartao između Evrope i Amerike, sa svojim tovarom koji se sastojao od milijardera, emigranata i raznoraznih čudaka. Kažu da je na virdžinijanu svake večeri svirao jedan izuzetan pijanista, koji je imao zadivljujuću tehniku i bio kadar da svira neku muziku koja prije nije postojala, čudesno lijepu. Kažu da je njegova priča bila luda, da je rođen na tom brodu i da sa njega nikada nije sišao. Kažu da niko nije znao zašto.“ Pisan u formi monologa, ovo je prvi pozorišni tekst Alessandra Barica.

MUZIKA

Lana Del Ray, Ultraviolence

Mnoge je ostavila bez teksta svojom fantastičnom muzikom, ali i pomalo mračnim tekstovima koje je objavila na svom albumu "Born to Die". Njena muzika se vrlo brzo proširila svjetskom muzičkom scenom i bukvalno zavladała cijelim svijetom. Pjesma "Summertime Sadness" obrada pjesme "Summer Wine", koju je izvela sa svojim dečkom, postali su neizostavni na svim play listama. Lana Del Ray, iako je prije dvije godine izjavila da je u svom drugom albumu rekla sve što je imalo da se kaže, ipak je objavila i svoj treći album. Možda ste već poslušali singlove "Shades of Cool" i „Brooklyn Baby“, koji obećavaju novu "Lanomaniju" i novu dozu specifične "filmične" muzike i "melodičnog šaptanja" koju nam predstavlja ova američka pjevačica i kantautorka. Ako već niste, obavezno poslušajte!

FILM

Yves Saint Laurent

"Najbolja šminka za ženu su ljubav i strast, ali je kozmetiku mnogo lakše kupiti", samo je jedna od čuvenih izjava Yves Saint Laurent-a, koji se svrstava u najinovativnija i najtalentovanija imena u svijetu mode. Ljubitelji mode i filma sigurno će obradovati vijest da je u bioskope širom BiH stigla biografska drama o ovom slavnom kreatoru. Filmska priča nas upoznaje sa počecima karijere francuskog dizajnera i prati njegov pariški život od 1958. godine, od trenutka kada Yves kao dvedesetjednogodišnjak napušta "Dior". Režiser Jalil Lespert obojio je priču ljubavlju, poslom, ambicijom, kontraverzama.

Kompleksan ljubavno-poslovni odnos koji je Yves imao sa svojim poslovnim partnerom, sigurno će držati vašu pažnju, vodeći vas kroz nekadašnji modni Pariz.

Pobjednička fotografija takmičenja
Sony World Photography Awards,
The World Photography Organization,
autorke Kylli Sparre iz Estonije.

SOS posteri za Balkan

Vodena stihija koja je u maju zahvatila Bosnu i Hercegovinu, Srbiju i Hrvatsku ujedinila je Balkan u borbi za opstanak. Ako je nešto lijepo u teškim vremenima, to je buđenje ljudskosti i solidarnosti.

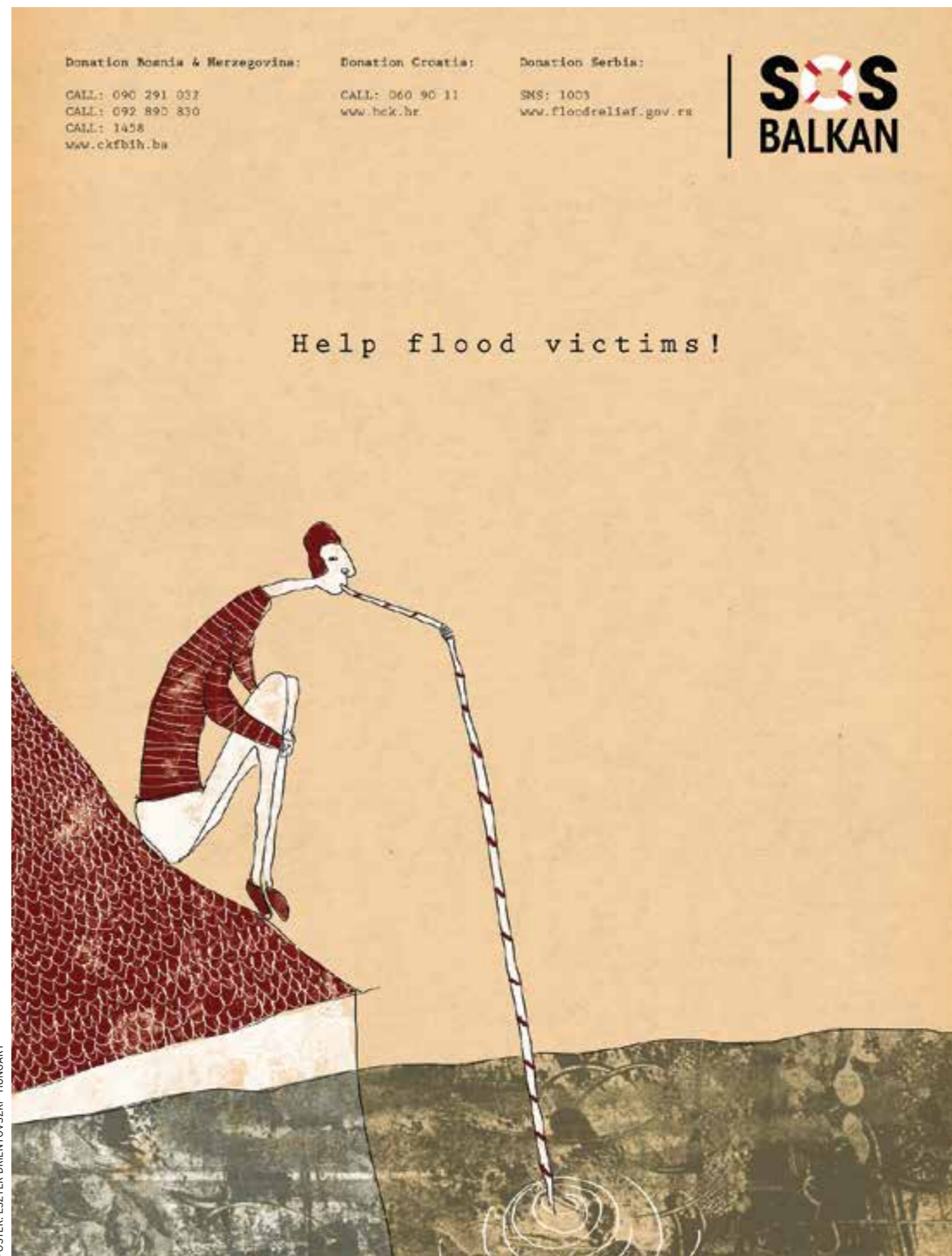
SOS Dizajn Festival pokrenuo je inicijativu o podizanju svijesti o posljedicama poplava i nužnosti njihovog saniranja, kroz konkurs za dizajnerska rješenja postera sa apelima za pomoć.

Svoju viziju o poplavama i Balkanu tako su podijelili brojni dizajneri širom Balkana, ali i Evrope i svijeta, šaljući na svoj način poruku humanosti.

Izdvajamo za vas neke od njih i preporučujemo vam da pogledate i ostale na adresi sosbalkanposters.tumblr.com.

POSTER: IVANA STIRGAR - CROATIA / DANICA SRETENOVIC - SPAIN

POSTER: ESZTER DRIENYOVSZKI - HUNGARY

Donation Bosnia & Herzegovina:
CALL: 090 291 032
CALL: 092 890 830
CALL: 1458
<http://www.ckfbih.ba/>

Donation Croatia:
CALL: 060 90 11
<http://www.hck.hr/>

Donation Serbia:
SMS: 1003
<http://www.floodrelief.gov.rs/>

BE HUMAN

POSTER: NATAŠA ŠUŠTERŠIĆ PLOTAJS - SLOVENIA

TEST LIČNOSTI

Interesuje Vas da li ste stvoreni za uspjeh, koje su Vaše sposobnosti i mane?
Da li umijete da razmišljate kao pobjednik?

Ovaj psihološki test Vam pruža mogućnost da otkrijete svoje sklonosti ka uspjehu. Mentalni sklop ličnosti i način ponašanja u velikoj mjeri utiču na nivo uspjeha koji Vas očekuje u karijeri. Na osnovu rezultata testa, saznaćete da li ste naučili da razmišljate kao pobjednik ili neprekidno kotrljate Sizifov kamen?

1. Vaš šef najavljuje novi projekat u kome biste željeli da učestvujete. Na koji način ćete reagovati?

- b) Sačekaćete da vidite da li će Vas uključiti u tim.
- c) Cijele nedjelje radite prekovremeno, nadate se da će on to primijetiti i da će Vas nagraditi.
- a) Tražite da Vas primi na razgovor, kako biste mu objasnili koliko ste zainteresovani.

2. Vaš kolega je dao otkaz i Vi ste unaprijeđeni na njegovo mjesto. Vaša prva pomisao je:

- a) Nadam se da ću se dobro snaći.
- b) Moj trud se napokon isplatio. Nagradili su me.
- c) Mora da taj posao i nije bio toliko važan.

3. Niste dobili željeno unapređenje. Na koji način reagujete?

- b) Uvrijeđeni ste dan-dva, a onda tražite od pretpostavljenog da preispita Vaš slučaj i molbu kroz šest mjeseci ponovo.
- c) Pažljivo analizirate sve što ste do sada uradili i ono što ste eventualno propustili.
- a) Vaš moto je: strpljenje-spasenje. Ako ne budete uspjeli i naredni put, potražićete novi posao.

4. Prošle godine je realizovan jedan Vaš projekat, ove godine od Vas traže da ga proširite novim idejama. Na koji način ćete se ponašati?

- b) Preispitaćete prošlogodišnji projekat i unijete nekoliko novih ideja kao novine.
- a) Preispitaćete prošlogodišnji plan i opredijelite se za potpuno novi pristup. Možda neće proći, ali vrijedi pokušati.
- c) Preispitaćete prošlogodišnji plan i zapitaćete se može li on uopšte uspjeti dvije godine zaredom.

5. Vas šef je:

- a) Iskusi kolega od koga možete mnogo da naučite.
- b) Ako pokaže prave adute, to je osoba koja može da Vam pomogne da napredujete.
- c) Osoba u čijoj je moći da zapošljava i otpušta svakog, možda posebno Vas. Nikad se ne zna.

6. Primijetili ste da Vas je pretpostavljeni pogledao, zatim je ušao u kancelariju Vašeg kolege i zatvorio vrata. Osjećate:

- a) Radoznalost, pitate se o čemu to razgovaraju.
- b) Zavist, šef sa Vama ne vodi privatne razgovore.
- c) Nervozi, sigurno nešto pričaju i o Vama.

7. Koja od sljedećih tvrdnji Vas najviše privlači?

- b) Voljeli biste da napredujete što više i što brže.
- a) Voljeli biste da se na svakom mjestu zadržite dovoljno dugo, da biste dobro naučili posao.
- c) Voljeli biste da Vas unapređuju po ustaljenom ritmu.

8. Nakon posla, Vi obično:

- a) Uživajte u raznim stvarima koje nemaju veze sa poslom.
- b) Svaki dan Vam je unaprijed i dobro isplaniran.
- c) Idete kući, ručate i poslijepodne se družite sa prijateljima.

9. Koliko često sebi kažete: da ste gubitnik, kreten i glupi, ili da Vam ništa ne polazi za rukom?

- c) Često.
- b) Ponekad.
- a) Nikad.

10. Bili biste srećni na radnom mjestu da (odaberite sve tvrdnje koje se odnose na Vas):

- c) Kolege bolje postupaju prema Vama.
- b) Vaš pretpostavljeni ima više obzira prema Vama.
- b) Imate ljepšu, udobniju i savremeniju kancelariju.
- a) Imate veću platu.
- c) Radite potpuno drugačiji posao.
- a) Imate veću odgovornost ili uticaj.

11. Imali ste vrlo neprijatan razgovor sa klijentom, tresete se od nervoze. Šta obično radite?

- b) Ključate u sebi. Zašto se uvijek za Vaš lijepe teški tipovi?
- a) Šetate po hodniku dok se ne smirite, a onda se vraćate na posao.
- c) Dajete sebi oduška. Odlazite kod kolege i iz sebe istresate sve što mislite o toj osobi.

12. Koliko ste slobodnih dana koristili ove godine?

- a) Jedan ili dva.
- b) Tri ili četiri.
- c) Pet ili više.

RJEŠENJE TESTA

Najveći broj odgovora ili tvrdnji koje ste odabrali u kategorijama: a, b ili c, predstavlja Vaš rezultat na testu.

Najviše odgovora pod a
DOBITNA KOMBINACIJA

Ne plašite se da zatražite ili da ostvarite ono što želite. Slijedite svoju intuiciju i ne ustežete se da po potrebi prekršite neka ustaljena pravila. Vjerujete u svoje

sposobnosti i da Vam predstoji uspjeh. Vi ste optimista, a to je zlatna osobina koja Vas izdvaja iz mase prosječnih. Zahvaljujući pozitivnim mislima imaćete hrabrosti da istrajete i u nekim teškim trenucima. Vremenom lagano postajete iskusniji i izdržljiviji, a na takav način postoje i veći izgledi da ostvarite sve svoje ciljeve.

Najviše odgovora pod b
NAPREDUJETE

Vi se ponašate po ustaljenom psiho-modelu koji se prepoznaje kod većine ljudi, ponekad djelujete kao ambiciozni pobjednik, a ponekad kao deprimirani gubitnik. Nemate dovoljno samopouzdanja, koje a tipove vodi ka vrhu, ali ipak niste ni uplašeni u onoj mjeri u kojoj su to osobe koje pripadaju b tipu. Ipak, Vi najčešće oscilirate između dobrih i loših dana, a rjeđe djelujete osrednje.

Najviše odgovora pod c
NESIGURNI STE

Ponekad imate dobre radne dane prožete samopouzdanjem i poletom. A onda Vam naiđu loši dani, kada imate potrebu da se sakrijete od drugih ili da ostanete kod kuće daleko od svih. Prosto ponekad ne možete da izdržite kraj radnog vremena, kako biste što prije pobjegli od neprijatnih situacija, obaveza ili kolega. Nedostaju Vam samopouzdanje, optimizam i vjera. Voljeli biste da djelujete manje osrednje, a više dosljedno.

TEST preuzet sa www.astrolook.com

Izuzetan stil, nevjerovatne mogućnosti

LG optimus L7^{II} L4^{II} L9^{II} i G2

L7^{II}
4,3" WVGA IPS
1 GHz Dual Core
2.160 mAh
8MP

L9^{II}
4,7" HD IPS
1,4GHz Dual Core
2.150 mAh
8MP

G2
5,2" Full HD IPS
2,26 GHz Quad
Core
3.000 mAh

L4^{II}
3,8" HVGA
1GHz Single Core
1.700mAh
3MP

MAKE it
POSSIBLE | 4G LTE

FANTASTIČAN DIZAJN STAKLA

Elegantna poledina od 7 slojeva tankog staklenog materijala

HUAWEI *Ascend* P7

Savršenstvo na drugačiji način

Završna izrada, na drugačiji način

Elegantna poledina od 7 slojeva tankog staklenog materijala, sa završnom obradom poput metala, formira tijelo uređaja debljine samo 6.5 mm, sa ultrabrzim 4G LTE povezivanjem

Fotoaparati, na nov način

Snažna prednja kamera sa 8 megapiksela BSI i mogućnošću izrade "selfie" panoramskih fotografija, kao i zadnja kamera sa 13 megapiksela i ISP sistemom za fotografisanje u uslovima lošeg osvijetljenja

Povezivanje, na drugačiji način

Snažna baterija od 2500mAh sa unaprijeđenim sistemom uštede energije. Inovativni dizajn dual antene, sa prečicom za jednostavan odabir mreže

consumer.huawei.com